

చైతన్య మాసపత్రిక

VOL : 3

ISSUE : 2

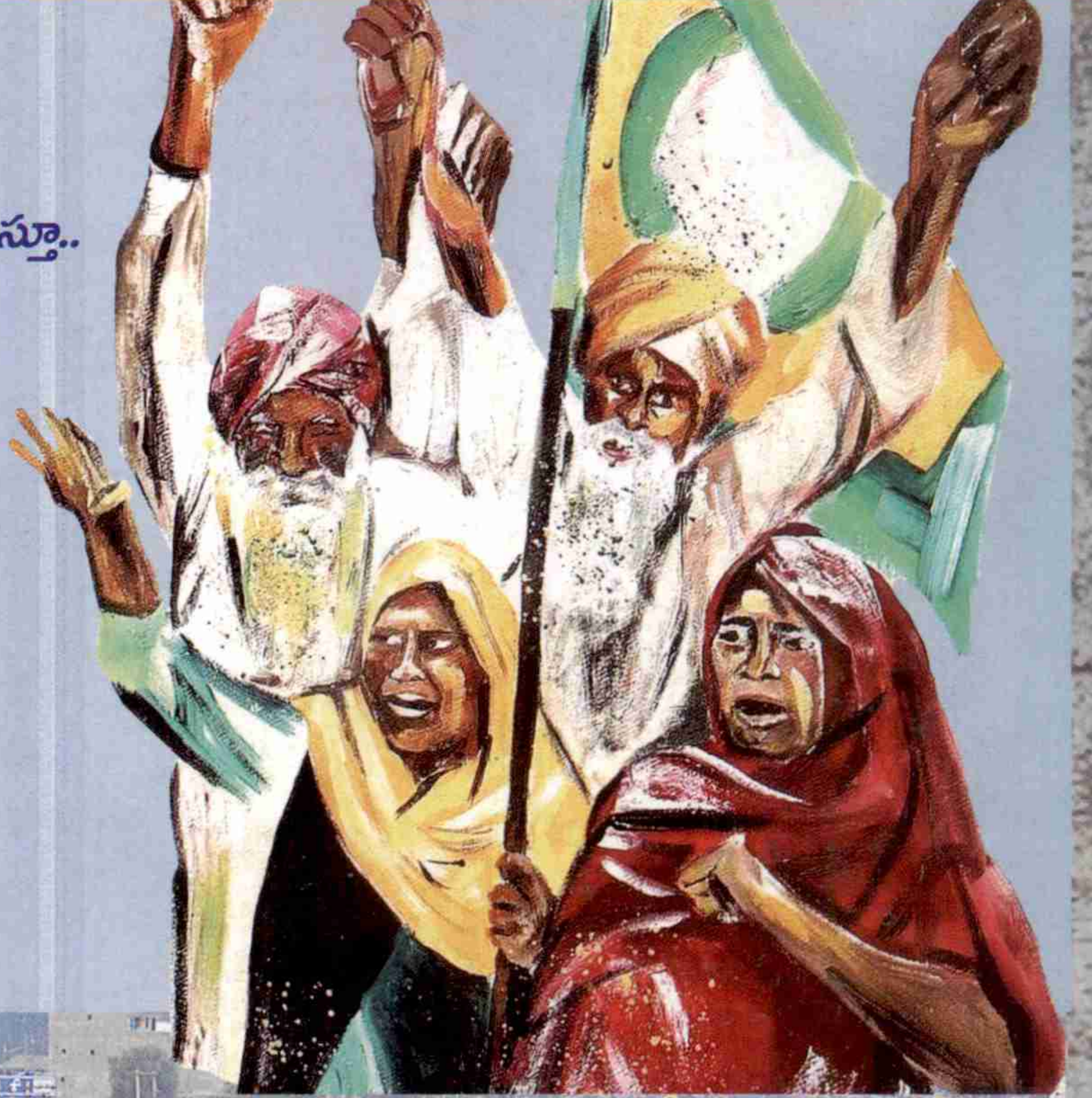
GUNTUR

FEBRUARY, 2021

40 PAGES

RS. 10/-

మట్టిని నమ్ముకున్న
 లక్షల గొంతుల ప్రతిఘటన..
 కుట్రలను, కుతంత్రాలను ఎదిరిస్తూ..
 ప్రాణం పోయినా ...
 పోరు ఆపబోమంటూ ..
 దీక్ష బూనిన అన్నదాతా..
 నీ వెంటే మేమంతా..

దివీన్
 నిర్బంధితురాలు
 నాగలక్ష్మి

అనంతపురంలో..

అఘాయిత్యాలపై

నారీ భేరి!

ఉత్తర ప్రదేశ్ లోని ఆశ్రమంలో మహిళపై అఘాయిత్యానికి నిరసనగా నారీ లోకం భగ్గుమంది. ఉద్యమ భేరి మోగించింది. నిందితులను కఠినంగా శిక్షించాలని, ఆ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ఆదిత్యనాథ్ రాజీనామా చేయాలని రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఎక్కడిక్కడ ఆందోళనకు దిగింది. బైటాయింపులు, కొవ్వొత్తుల ర్యాలీలు, నిరసన ప్రదర్శనలతో మహిళా శక్తిని చాటింది.

నెల్లూరులో..

తిరుపతిలో..

ధిల్లీ రైతుల ఆందోళనకు మద్దతుగా మహిళల ట్రాక్టర్ ర్యాలీ కోసం కృష్ణా జిల్లాలో ట్రాక్టర్ డ్రైవింగ్ శిక్షణలో మహిళలు

ధిల్లీ రైతులకు మద్దతుగా అంగన్ వాడీలు మదనపల్లిలో ఆందోళన చేస్తున్న దృశ్యం

నిర్బంధమే ఆయుధంగా..

జనవరి 26 రిపబ్లిక్ డే. మొదటిసారిగా స్వతంత్ర భారతంలో రైతు కవాతు. ఒక యువ రైతు బలి. పోలీసుల తుపాకీ గుళ్ల కారణంగా చనిపోయాడని రిపోర్టు చేసిన 9 మంది జర్నలిస్టులపై రాజద్రోహంతో సహా వివిధ సెక్షన్ల కింద కేసులు నమోదు చేశారు. ఎర్రకోటపై సిక్కు జెండా ఎగరవే యడంపై “ఓ స్టేజ్ కూప్” “ఓ కుట్ర” అని రైతు నేతలు ఆరోపిస్తున్నారు. ఆ రైతు నేతలపై (200 మందికిపైగా) కేసులు బనా యింపు. లుకౌట్ నోటీసులు. ఉద్యమిస్తున్న రైతులకు కనీస సదుపాయాలను నిరాకరిస్తూ కరెంటు తొలగింపు. నీటి సరఫరా నిలిపివేత. ఇంటర్నెట్ ప్రసారాలు ఆ ప్రాంతంలో మాత్రమే హఠాత్తుగా నిలిపివేసి కాక 17 జిల్లాలో ఆపేశారు. జర్నలిస్టు “మనుదీప్ పునియా”ని అరెస్టు చేశారు. అనేక మంది జర్నలిస్టులపై కేసులు బనాయించారు.. పరిశోధనాత్మక కథనాలను ప్రచురిస్తున్న నేహదీక్షిత్ ఇంటిపైన జనవరి 25 రాత్రి దాడి చేశారు.

పీష్వాలపై దళిత విజయానికి చిహ్నంగా జరుగుతున్న ఎల్లార పరిషత్ సభలపై అడుగుడుగునా నిఘా పెట్టారు. ప్రొఫెసర్ ఆనంద్ తుల్డుంబే, సాయిబాబా, న్యాయవాది సుధాభరద్వాజ్, వరవరరావుల నిరవధిక నిర్బంధం కనసాగుతోంది. ఉపా చట్టం కింద ఎందరో ప్రజాసంఘాల కార్యకర్తలను అరెస్టు చేస్తున్నారు. పింజ్రాతోడా సభ్యులైన దేవాంగన కలిత నిర్బంధం పొడిగింపబడింది. కాలుష్యం వెదజల్లే దివీస్ ఫార్మాస్యూటికల్ కంపెనీకి తమ భూములను అప్పగించొద్దని కోర్టు తీర్పులను ఉల్లంఘించి, కలెక్టరే స్వయంగా భూములు అప్పజెప్పి నిర్మాణాలకు పూనుకున్న స్థితిలో ఉద్యమిస్తున్న నాయకులపై, కార్యకర్తలపై హత్యాయత్నంతోసహా కేసులు, 34 మందిపై 38 రోజులు నిర్బంధం నడిచింది. ఘటనా ప్రాంతంలో ఉన్న నేరానికి ఒకే ఒక్క మహిళను బంధువులతో, కనీసం బిడ్డలతో సైతం మాట్లాడనివ్వకుండా జైలుపాలు జేసింది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. చిన్నరైతులు భూములను అమ్ముకోమని, బడ్జెట్లో చెప్పిన పలుకులు.. ఈ బరితెగింపునకు కొనసాగింపు.

ముఖ్యమంత్రి ఎక్కడ పర్యటనకు వెళితే అక్కడ ప్రజాసంఘాలు, వామపక్ష నాయకులను నిర్బంధిస్తున్నారు. తప్పుడు కేసులు మోపుతున్నారు. అధికార పక్షం నిబంధనలను అతిక్రమించి భారీ జనాన్ని సమీకరించి పుట్టిన రోజుల నుంచి ప్రభుత్వ పథకాలను సొంత పందేరంతో పథకాలుగా పంపిణీ చేయొచ్చు. పట్టుమని పది మంది ఏదైనా సమస్యపై జమకూడితే కొవిడ్ విస్తరింపజేస్తున్నారని కేసులు, ప్రశ్నించే గొంతులను కట్టడి చేయడం సాధారణ విషయంగా సాగిపోతోంది.

అత్యవసర పరిస్థితిని మించి నిర్బంధకాండ ఎందుకు సాగుతోంది? వాస్తవాలను వెలికితీసే ప్రత్యామ్నాయ సమాచార రంగంలో పనిచేస్తున్న జర్నలిస్టులపై దాడులకు కారణమేమిటి? పౌర హక్కుల కోసం ప్రజా సంఘాలలో పని చేస్తున్న కార్యకర్తలపై ఉపా చట్టాన్ని ప్రయోగించి జైళ్లలో ఎందుకు కుక్కుతున్నారు? పౌర హక్కుల చట్టాన్ని నిరసిస్తూ ఉద్యమించిన యువతీ యువకులను ఢిల్లీ ప్రభుత్వమే చేయించిన హింసాకాండలో ముద్దాయిలను చేయడమేమిటి? సుందర కాశ్మీరంలో అమాయక యువకులను కాల్చి చంపుతూ రక్తసిక్త కాశ్మీర్గా మార్చారు ఎందుకు?

ప్రజాస్వామ్యం పేరిట పెద్దలకు సంపదను కూడగట్టే పాలననూ, పంచదార పూతపూసి ప్రజలచేత నేటి పాలకులు మింగిస్తున్నారు. ప్రజలమధ్య సుదీర్ఘంగా ఉన్న కుల,మత,వర్గ అసమానతలను ఉపయోగించి అనైక్యతను సృష్టించేయత్నం అవిరామంగా సాగుతోంది. మహిళల, దళితుల.. శ్రామికుల కష్టాన్ని కారుచౌకగా కాజేసే విధానాలు మరింతగా బలపరుచుకుంటున్నారు. ఆర్థిక సంక్షోభం, కొవిడ్ దాడిని సంపన్నవర్గ ప్రయోజనాలకు ఉపయోగించుకుంటున్న భూమి నుంచి రైతులను దూరం చేసే ప్రయత్నాలలో ప్రశ్నించడానికి వీల్లేని దుర్మార్గచట్టాలు రూపుదిద్దుకున్నాయి. గతేని కష్టజీవులు ఆధునిక బానిసనలుగా పని చేయాల్సిన దారిద్ర్యంలోకి నెట్టబడుతున్నారు. ఈ అణచివేతను ప్రశ్నించడాన్ని, చర్చించడాన్ని సహించలేని ఆధునిక నియంతలు నిర్బంధాన్ని ఆయుధంగా మలుచుకున్నారు. సంఘటిత ప్రజాచైతన్యమే దీనికి విరుగుడు. సంపన్నవర్గాల ప్రయోజనాలు కాపాడే ఆర్థిక విధానాలు.. వాటిని బలపరిచే పితృస్వామ్యం.. స్త్రీలపై హింసను పెంచుతున్నాయి. ఉపాధి లేక అన్నింటికీ తలొగ్గాల్సిన అమానుషత్వం పెచ్చరిల్లుతోంది. హక్కుల కోసం అమరులైన వారి సంస్మరణ దినోత్సవం, దీక్షాదినం మార్చి 8 నేటి పరిస్థితుల్లో మరింత ప్రాసంగికత సంతరించుకుంది. ఆ వారసత్వాన్ని అందుకుందాం. మార్చి 1 నుంచి 10 వరకు యువతతో కలిసి మహిళలు ఉద్యమించాలి. మహత్తర రైతు ఉద్యమ స్ఫూర్తితో మహిళలంతా ముందుకు రావాలి. మహిళా కవాతు విజయవాలకు ఉత్తేజం కావాలి.

కార్మికవర్గ పోరాటం వారి విముక్తి కోసమే
కాదు. అణచివేత నుంచి దోపిడీ నుంచి
మొత్తంగా మానవాళి విముక్తి కోసం అది
పోరాడుతుంది

- హోచిమిన్

అధ్యయిజలీ బోర్డు

వేములపల్లి సీత్యవీతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాశాంతి
కె. విజయ బిడ్
ఎం. ప్రగతి

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం

చిరునామా :

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్, 2/7 బ్రాడిపేట,
గుంటూరు, గుంటూరు జిల్లా - 522002,
ఆంధ్రప్రదేశ్, ఫోన్ : 9490098620
chaitanyamanavi@gmail.com
fb : aidwaap
Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె. స్వరూపరాణి

బి. ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్ : కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 150/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

వ్యాసాలు, లేఖలు పంపించవచ్చిన చిరునామా :

డోర్ నెం. 31-5-6, మారుతీనగర్,
ప్రకాశరావు వీధి, చుట్టు గుంట సెంటర్,
విజయవాడ - 4

చైతన్య మాసవి

సంపుటి: 3

సంచిక: 2

ఈ సంచికలో

సమకాలీనం

చట్టం

ధారావాహికం

కథ

సీరియల్

ఆదర్శం

అమ్మమ్మ లేఖలు

ఆరోగ్యం

ప్రత్యేకం

స్ఫూర్తి

ప్రతిభ

మూఢత్వం

పుస్తక సమీక్ష

జీవన యానం

చిత్ర సమీక్ష

1. ఉక్కు సంకల్పంతో ఉద్యమసాగు - శాంతిశ్రీ 5-7

2. లవ్ జిహాద్ అంటే? - ఉషా.కె..... 8-11

3. స్త్రీలకూ ఓ పాఠశాల - వేములపల్లి సత్యవతి..... 12

4. కల సంపూర్ణమైంది - ప్రగతి..... 13-15

5. పెళ్లి సంతలు! - అగస్ట్ బెబెల్..... 16

6. ది లెజెండ్స్! - ఈనాడు సౌజన్యం..... 18

7. అత్యాచారం+హత్య=10 లక్షలు

డాక్టర్ విజయబిడ్..... 19-20

8. ముత్యాల గర్భంతో ముప్పా? - శైలజా చందు..... 21-22

9. ప్రతిభా 'పద్మ'లు! - మానవి బృందం..... 23

10. ఒకనాడు పాడితే హేళన చేశారు!

- గోర్ జీవన్..... 24

11. శ్రీ(స్త్రీ)శక్తి! - కంచనపల్లి ద్వారకానాథ్..... 25-26

12. మదనపల్లి జంట హత్యలు

మూఢనమ్మకాలకు పరాకాష్ఠ - శారద..... 27

13. రాజ్యం సృష్టించిన మారణకాండే

హషింపురా - బి.హరితాదేవి..... 28

14. అపనమ్మకం - కె.శారద..... 29

15. భయం మీద సామాన్యుడి గెలుపు జెండా

'అతొంకొ' - బాలాజీ..... 30-32

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల
అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి
సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.

- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI PRINTERS &
PUBLISHERS PVT. LTD. 14-12-19, PRAKASH NAGAR, KRISHNA NAGAR (P), TADEPALLI (M), GUNTUR DIST. PUBLISHED AT AIDWA
ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE P.L.RAO BHAVAN, 2/7 BRODIPET, GUNTUR-522002, ANDHRA PRADESH STATE.
EDITOR: D. RAMA DEVI. R.NO. APBIL/2019/78298

ఉక్కు సంకల్పంతో

ఉద్యమ సాగు!

'కొంగు నడుముకు చుట్టవే చెల్లెమ్మ..'

అంటూ సేద్యం చేయడమే కాదు.. ట్రాక్టర్లు సైతం నడుపుతూ మేము సైతం అంటూ.. దేశ రాజధానిలో మహిళా రైతులూ తమ ధిక్కార స్వరం వినిపిస్తున్నారు. రైతు అనగానే పురుషుడే గుర్తు వస్తాడు. వాస్తవానికి వ్యవసాయంలో మూడొంతుల శ్రమ ఆమెదే. పంట పండించే దగ్గర నుంచి అన్నం వడ్డించే వరకూ ఆమె 81 శాతం భాగస్వామ్యమై ఉంది. మూడు నల్ల చట్టాలపై కూడా రైతక్కలు.. ఉద్యమిస్తున్నారు. ఢిల్లీ రాజధాని మహోద్యమంలో తమ మాటా, పాటా, అడుగులతో గళం ఎత్తారు. పంటల పండుగ సంక్రాంతిని ఉద్యమంగా మార్చారు. భోగి మంటల్లో చట్టాల ప్రతులను తగలేశారు. వారి ధిక్కార స్వరం దేశమంతా ప్రతిధ్వనిస్తోంది.

అప్రజాస్వామ్యంపై

ధిక్కార స్వరం..

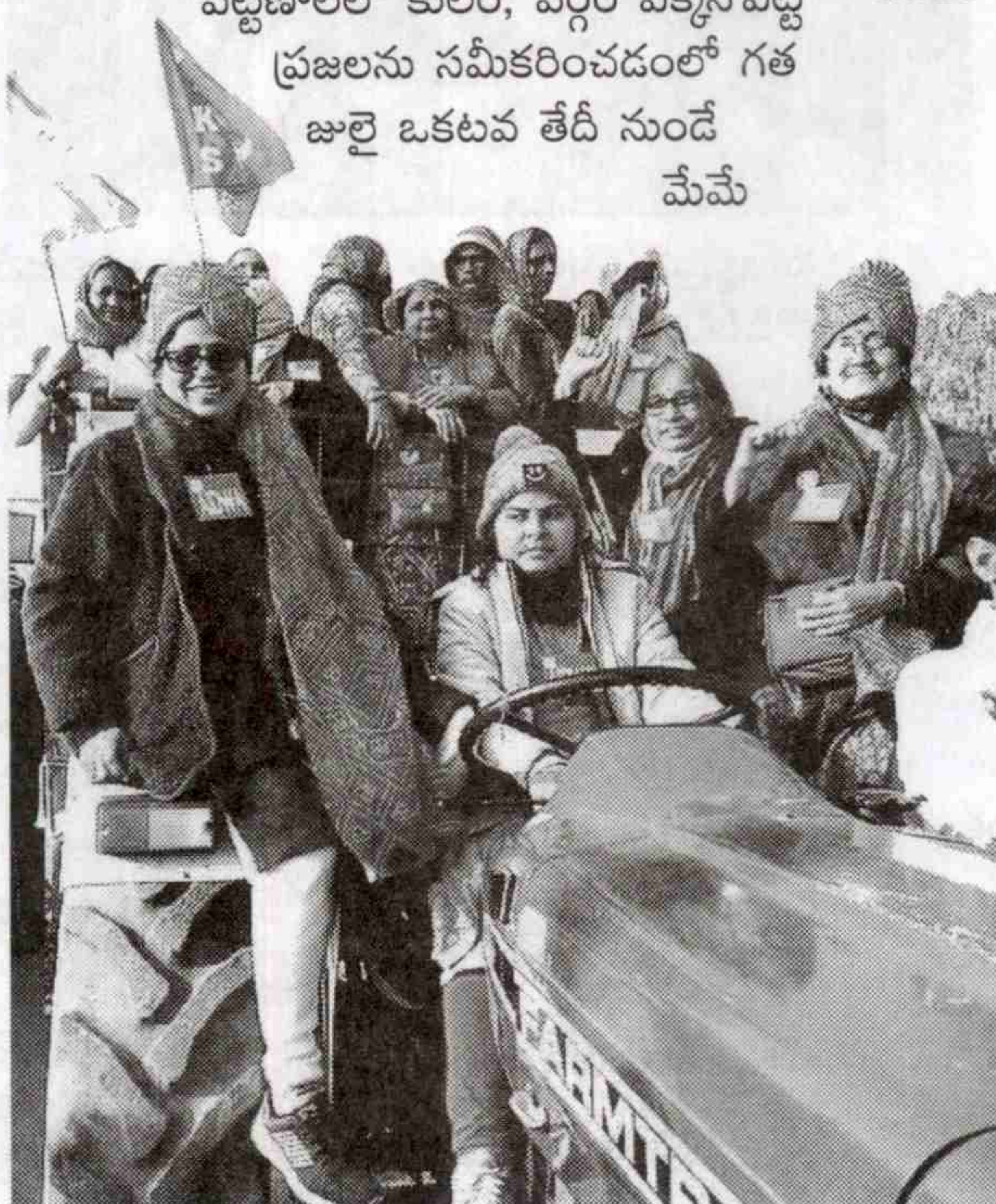
గణతంత్ర దినోత్సవం రోజు అన్ని రాష్ట్రాల నుంచీ ఢిల్లీలో జరిగిన ట్రాక్టర్ ర్యాలీలోనూ పాల్గొని మహిళలు తమ ధిక్కార స్వరం వినిపించారు. వీరి పోరాట పటిమను అవహేళన చేస్తూ 'ఈ ఆందోళనలో మహిళలు, వృద్ధులు ఎందుకు? వారిని ఇంటికి వెళ్లమని చెప్పండి!' అంటూ సుప్రీం ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఆదేశాలు జారీ చేశారు. ఇది పితృస్వామ్య దృక్పథంతో చేసిన ఆదేశమే.

'ఆడపిల్లలు ఇంట్లోనే ఉండాలి! అసలు బయటకు రావాల్సిన అవసరం ఏమిటి? ఆ

సమయంలో ఎందుకు?' అనే మాటలు ఎంత మూర్ఖత్వంతో కూడుకున్నవో.. "పైకి కనిపించటానికి ఒక మానవతా దృక్పథంతో మహిళలు కష్టపడకూడదు అనే ఉద్దేశంతో ఈ వ్యాఖ్యలు చేసినట్లు కనిపిస్తోన్నా, ఆ ఆదేశాల అంతర్ధాత మాత్రం మహిళల నిర్ణయాత్మక దృక్పథాన్ని అణిచివేయడమే"

మహిళలకు నిరసన తెలిపే హక్కు ఉందని వారికి తెలియదా? ఇలాంటి ఆదేశాలు వాళ్లు స్వతంత్రంగా నిర్ణయం తీసుకునే హక్కుని కాలరాయటం కాదా!? అని వాళ్లు ప్రశ్నించడమే కాదు.. "నిరసనలో పాల్గొనడం మాకేమీ అసౌకర్యం కాదు.. ఇప్పుడు కాదు ఎప్పటి నుండో ఉద్యమంలో అంతర్భాగంగా ఉన్నాం.

పంజాబ్ లో గ్రామాలు, పట్టణాలలో కులం, వర్గం పక్కనపెట్టి ప్రజలను సమీకరించడంలో గత జులై ఒకటవ తేదీ నుండే మేమే

చురుకుగా పాల్గొన్నాం" అంటూ అతిపెద్ద రైతు సంఘం ఏక్తా ఉగ్రహాస్ ప్రధానకార్యదర్శి హరీందర్ కౌర్ బిందు తమ ధిక్కార స్వరం వినిపిస్తున్నారు.

ప్రధాన భూమిక వారిదే..

దేశ వ్యవసాయ రంగంలో మహిళా శ్రామికులు గణనీయంగా పెరిగారని అధికారిక గణాంకాలే చెబుతున్నాయి. వ్యవసాయ కూలీలు, సాగుదారులుగా మహిళలే అత్యధిక శాతమని 2011 జనాభా లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి. జాతీయ శాంపుల్ సర్వే సంస్థ (ఎన్ఎస్ఎస్ఓ) 2011-12 నివేదిక ప్రకారం దేశం మొత్తం మీద గ్రామీణ శ్రామికులలో మహిళలు 75 శాతం వ్యవసాయరంగంలోనే ఉన్నారు. అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ (ఐఎల్ఓ) 2010 నివేదిక ప్రకారం దళిత, ఆదివాసీ

సమూహాల్లో వ్యవసాయంలో పనిచేస్తున్న మహిళలు 81 శాతం ఉన్నారు. నిజానికి, దేశ ఆహార భద్రతలో, ముఖ్యంగా పౌష్టికాహారం అందించే చిరుధాన్యాల సాగులో ప్రధాన భాగస్వామ్యం ఏ మద్దతు వ్యవస్థలూ లేని చిన్న, సన్నకారు మహిళా రైతులదే. వాతావరణ ప్రతికూలతలను తట్టుకుంటూ, ఎక్కువ నీరు ఆశించకుండా మనగలిగేలా, భూమి సారాన్ని కాపాడేలా పండేది ఈ 'చిరుధాన్యపు' పంటలే. వాటి గురించి గానీ, వాటిని సాగు చేస్తున్న మహిళా రైతులకుగానీ

ప్రభుత్వ పరంగా ఏ మద్దతు విధానమూ ఉండదు.

మేమూ రైతులం..

దేశవ్యాపితంగా ఐదు వందలకు పైగా రైతు సంఘాలు, సంస్థలు వున్న ఐక్య వేదిక, ఢిల్లీలో జరుగుతున్న మహోద్యమానికి సమిష్టిగా నాయకత్వాన్ని అందిస్తున్న సంయుక్త కిసాన్ మోర్చా జనవరి 18వ తేదీన 'కిసాన్ మహిళా దివస్' అంటే మహిళా రైతుల నిరసన దినోత్సవం జరిపింది. వివిధ స్థాయిల్లో రైతులుగా మహిళల పాత్రను గుర్తించాలన్న ఆకాంక్షతో ఆ దిశగా పనిచేస్తున్న 'మహిళా కిసాన్ అధికార్ మంచ్ (మకాం)' వంటి జాతీయవేదిక సంయుక్త కిసాన్ మోర్చాలో కీలకమైన భాగస్వామిగా ఉంది.

కేంద్ర ప్రభుత్వం రైతు సంఘాలతో జరుపుతున్న చర్చల్లో మకాం ప్రతినిధిగా కవితా కురుగంటి ఒక ముఖ్యమైన సభ్యురాలు. 'కిసాన్ మహిళా దివస్'ని ఆచరించాలని ఇచ్చిన పిలుపు మహిళలను అలంకారంగా చూపించటానికి కాదు. 'మేమూ రైతులం!' అంటూ వ్యవసాయంలో తమ న్యాయమైన స్థానాన్ని, హక్కుని, స్వరాన్ని స్పష్టంగా సూటిగా వ్యక్తీకరించడం కోసం. ఇది కేవలం ఒక్కరోజుకి పరిమితమైన విషయం కాదు.. సుదీర్ఘ ప్రయాణంలో ఒక ఘట్టం మాత్రమే. ఇది కేవలం ఢిల్లీకి మాత్రమే సంబంధించిన విషయం కాదు. ప్రతి రాష్ట్రంలోనూ మహిళా రైతులు తమ నిరసనని వివిధ రూపాల్లో వ్యక్తం చేయటానికి సమాయత్తమయ్యేందుకు. అదే జరిగింది కూడా.

అసమానతలు..

రైతు మహిళల ఆందోళన కు ప్రధానకారణం కొత్త చట్టాలు లింగ వివక్ష ప్రభావం కలిగి ఉండటం.

ముఖ్యంగా చిన్న, సన్నకారు రైతులు ఇప్పటికే భూమి, నీరు, ఇతర వనరుల విషయంలో అసమానతలు ఎదుర్కొంటున్నారు. ప్రధానంగా వ్యవసాయ ఉత్పత్తి నియంత్రణ, మండీలుగా ప్రసిద్ధి చెందిన మార్కెట్ కమిటీ (ఎపిఎంసిఎస్) స్థానంలో చేసే మార్పు మహిళా రైతులకు ఆందోళన కలిగించే పెద్ద కారణం. ఎందుకంటే మండీలు గ్రామాల్లో దగ్గరగా ఉండి, భద్రతతో, భూస్వాములు, పురుషాధిక్యత ఉన్నా మహిళా రైతులకు ధర నిర్ణయించే

ముఖ్యమైన యంత్రాంగం ఉండి, దోపిడీని తగ్గిస్తాయి.

"మేము ప్రస్తుతం క్వింటాలు బియ్యం రూ.2,200 కు అమ్ముతున్నాం. మండీలు తీసివేస్తే దీనిని మేము సగం ధరకే అమ్ముకోవాలి. బీహార్ లో ఏమైందో చూస్తున్నాంగా.. 2006లో బీహార్ లో ఈ పద్ధతి ఉత్పత్తి ధరల పతనానికి దారితీసింది. దీని గురించే నేను ఆందోళన చెందుతున్నాను" అని రెండెకరాల చిన్నరైతు మంజీత్ కౌర్ చెప్తున్నారు.

భూమి కేంద్రంగా..

"మహిళా రైతులు ఆందోళన చెందే

మరో విషయం భూమిని కోల్పోవడం. కొత్త చట్టాలతో కాంట్రాక్ట్ వ్యవసాయం నిబంధనల మేరకు రైతులు పెద్ద కార్పొరేట్ పెట్టుబడిదారులు పరస్పరం అంగీకరించిన ధర కోసం, పంటలను ఉత్పత్తి చేస్తారు. ఈ అసమాన స్థితిలో రైతు సేవలను భద్రపరిచే ముసుగులో వ్యవసాయ భూములపై కాంట్రాక్ట్ పెట్టుబడిదారులు పరోక్ష నియంత్రణను కలిగి ఉంటాయి" అని వ్యవసాయ ఆర్థికవేత్త సుధా నారాయణన్ అంటున్నారు.

"మా జీవనోపాధి వనరు భూమి మాత్రమే. అది మా నుండి తీసివేశాక మాకేం మిగులుతుంది?" అని చరణ్ జీత్ కౌర్ అడుగుతున్నారు. "ఐదుగురు సభ్యులున్న మా కుటుంబం వ్యవసాయంపై వచ్చే వార్షిక ఆదాయంపైనే ఆధారపడింది. నా భర్త వెన్నుపూసకు గాయం కావడంతో మాకున్న 12 ఎకరాలను కౌలుకు ఇచ్చాం. దానిమీద వచ్చే ఆదాయమే మాకు జీవనాధారం.. ఒప్పందం విషయంలో చట్టపరమైన పరిష్కార విధానం లేకపోవడంపైనే నా ఆందోళన. సమయం కేటాయించలేక,

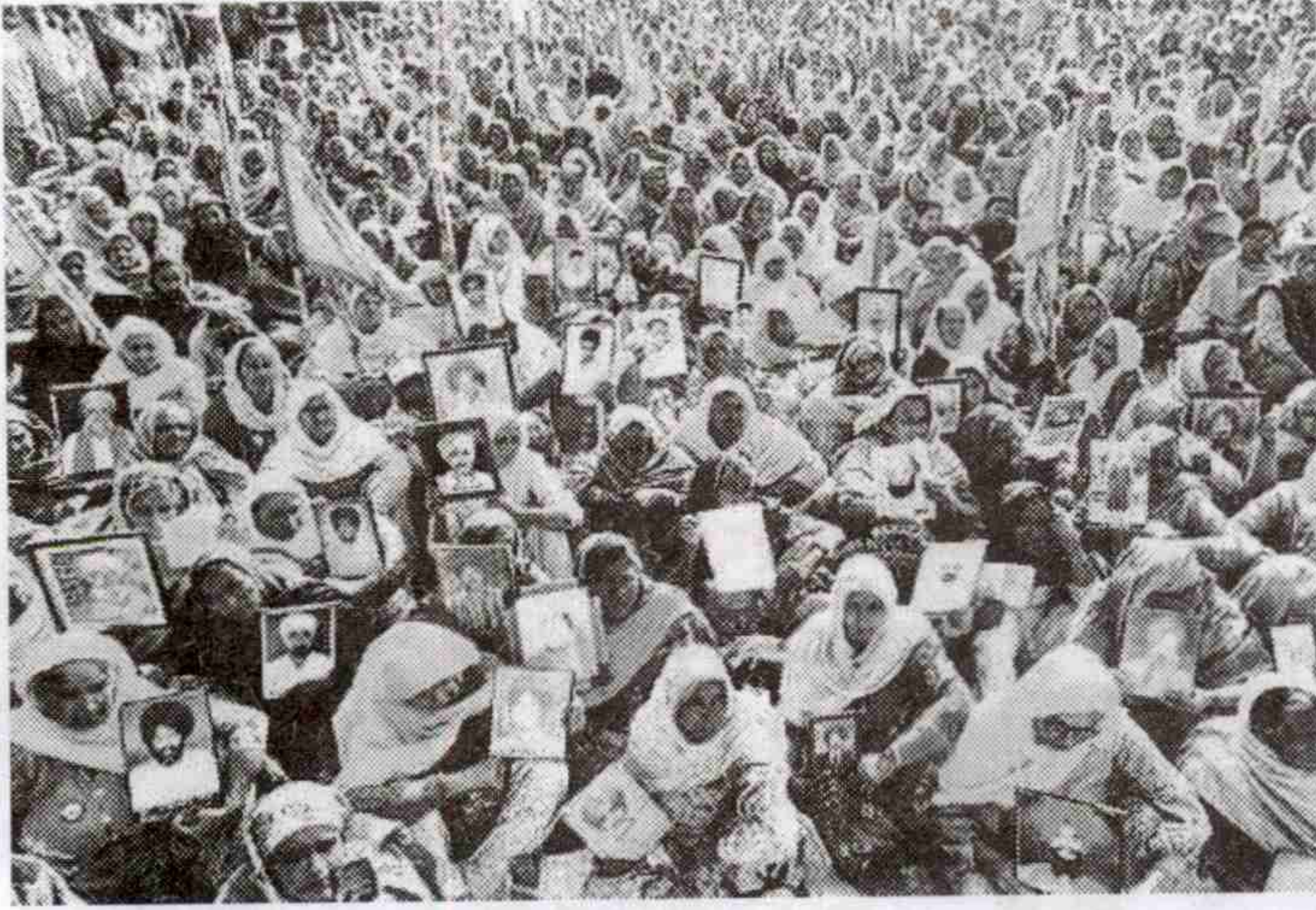
చట్టపరంగా ఎదుర్కోలేక చాలా బలహీనమైన బేరసారాలు చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది" అంటున్నారు చరణ్ జీత్.

ముఖ్యమైన నిత్యావసర వస్తువుల (సవరణ) చట్టం 2020 తృణధాన్యాలు, పప్పుధాన్యాలు, నూనెగింజలు, వంట నూనెలు, ఉల్లిపాయలు, బంగాళా దుంపలు, అవసరమైన వస్తువుల జాబితా, ఈ వస్తువుల నిల్వపై పరిమితిని తొలగిస్తుంది. పెద్ద వ్యాపారుల ప్రవేశానికి గేట్లు తెరుస్తుంది. ఆకలి, పోషకాహార లోపం వంటివాటి పరిష్కారం ఆందోళన కలిగించేది.

“ఉత్పత్తులను
కార్పొరేట్లు కొనుగోలు
చేస్తారు. దారిద్ర్యరేఖకు
దిగువన ఉన్నవారికి
ప్రభుత్వం రేషన్‌ను ఎలా
అందిస్తుంది? ప్రతిఒక్కరూ
దీన్ని అర్థం చేసుకోవాలి!”
అని పాటియాలాలోని
గురుదిత్‌పురా గ్రామం
నుండి భూమిలేని దళిత
వ్యవసాయ కూలీ
రజిందర్ కౌర్ (42)
అడుగుతున్నారు.

నేతృత్వం వహించారు.
కార్పొరేట్లకు వ్యతిరేకంగా
ప్రచారం చేసేందుకు
వ్యవసాయంలో మహిళలు
ఎక్కువగా ఉండే గ్రామాలు,
మార్కెట్ ప్రాంతాలు,
గురుద్వారాస్‌లో .. అదానీ,
అంబానీ సమూహాలు,
రిలయన్స్ నడిపే పెట్రోల్
పంపులు, వేదాంత ధర్మల్
ప్లాంట్, మాల్స్, గిడ్డంగులు
తదితరాల వద్ద మహిళలు
స్కిట్ ప్రదర్శించి, ఉద్యమ
గీతాలు ఆలపించారు.

కొత్త చట్టాలు
రైతులనే కాదు భూమిపై ఆధారపడి ఉన్న
ప్రతి ఒక్కరినీ ప్రభావితం చేస్తాయి.
భూమిలేని దళితుల వేతనాలు
దిగజారతాయి. “వ్యవసాయ చట్టాలు మా
కష్టాలను పెంచుతాయి. వాళ్లు కనీస
పనిని తీసివేస్తాము కార్పొరేట్ సేద్యంలో
పనిచేయండి అంటారు” అని పంజాబ్
ఫేత్ మజ్దూర్ యూనియన్‌లో 30 ఏళ్ల
నుండి సభ్యులుగా ఉన్న గుర్మయిల్ కౌర్
(65) అనే దళిత వ్యవసాయకూలీ
ఆందోళన వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

దళితహక్కులు..

భూమిలేని కూలీలలో దళితులు
ఎక్కువ. వీళ్లు భూస్వాముల నుండి
లైంగిక వేధింపులతో పాటు, కుల
వివక్షనూ ఎదుర్కొంటున్నారు. కొన్నేళ్లుగా
పంజాబ్ ఫేత్ మజ్దూర్ యూనియన్,
జమిన్ ప్రప్రి సంఘర్స్ సమితి
సంయుక్తంగా దళిత భూ హక్కుల కోసం
పనిచేస్తున్నాయి. ఈ సంస్థలు అత్యధిక
మహిళా సభ్యత్వం కలిగి ఉన్నాయి. వీళ్లు
ఉద్యమంలో ముందుండి పనిచేస్తున్నారు.
“మేము తరతరాలుగా కులవివక్షను
ఎదుర్కొన్నాం. కానీ ఇప్పుడు అందరికీ
సమస్య వచ్చింది. అందుకే అందరం
కలిసి పోరాడదాం రండి!” అని
తారావంతి (70) ముక్తర్ జిల్లాకు
చెందిన దళితురాలు కోరుతున్నారు.

పంజాబ్ యూనివర్సిటీ యువతులు,

చాలామంది రైతు కుటుంబాల నుండి
వచ్చినవారు చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు.
“అమ్మాయిలు ఎంతో ఇష్టపడే, కలలు
కనే విద్య ఆదాయంపై ఆధారపడి
ఉంటుంది. చట్టాల వల్ల వ్యవసాయ
ఆదాయం తగ్గడంతో తిరిగి ఇంటికే
పరిమితం కావాల్సి వస్తుంది” అని
ఫరీద్కోట్ జిల్లాలోని ప్రభుత్వ బ్రిజింద్ర
కళాశాలలో ఆర్థికశాస్త్రం రెండో
సంవత్సరం మాస్టర్స్ చేస్తున్న విద్యార్థిని
సుఖ్‌ప్రీత్ కౌర్ చెప్తున్నారు. ఆ కుటుంబం
ఎంత శ్రమించినా ఆమెను
విశ్వవిద్యాలయంలో ఉంచడం కష్టం
అవుతుంది.

కొత్త చట్టాలపై స్టే, నిరసనకారులతో
మాట్లాడేందుకు వేసిన కమిటీ వీసమెత్తు
కూడా సమస్యను పరిష్కరించదు.
“సుప్రీంకోర్టు కమిటీ నిర్ణయాన్ని వెనక్కి
తీసుకోండి. నేను చెప్పాలనుకుంటుంది
ఈ చట్టాలు పూర్తిగా రద్దయ్యే వరకూ
మేము ఇక్కడి నుంచి తిరిగి వెళ్లము”
అని హరీందర్ కౌర్ బిందు గట్టిగా
చెప్తున్నారు.

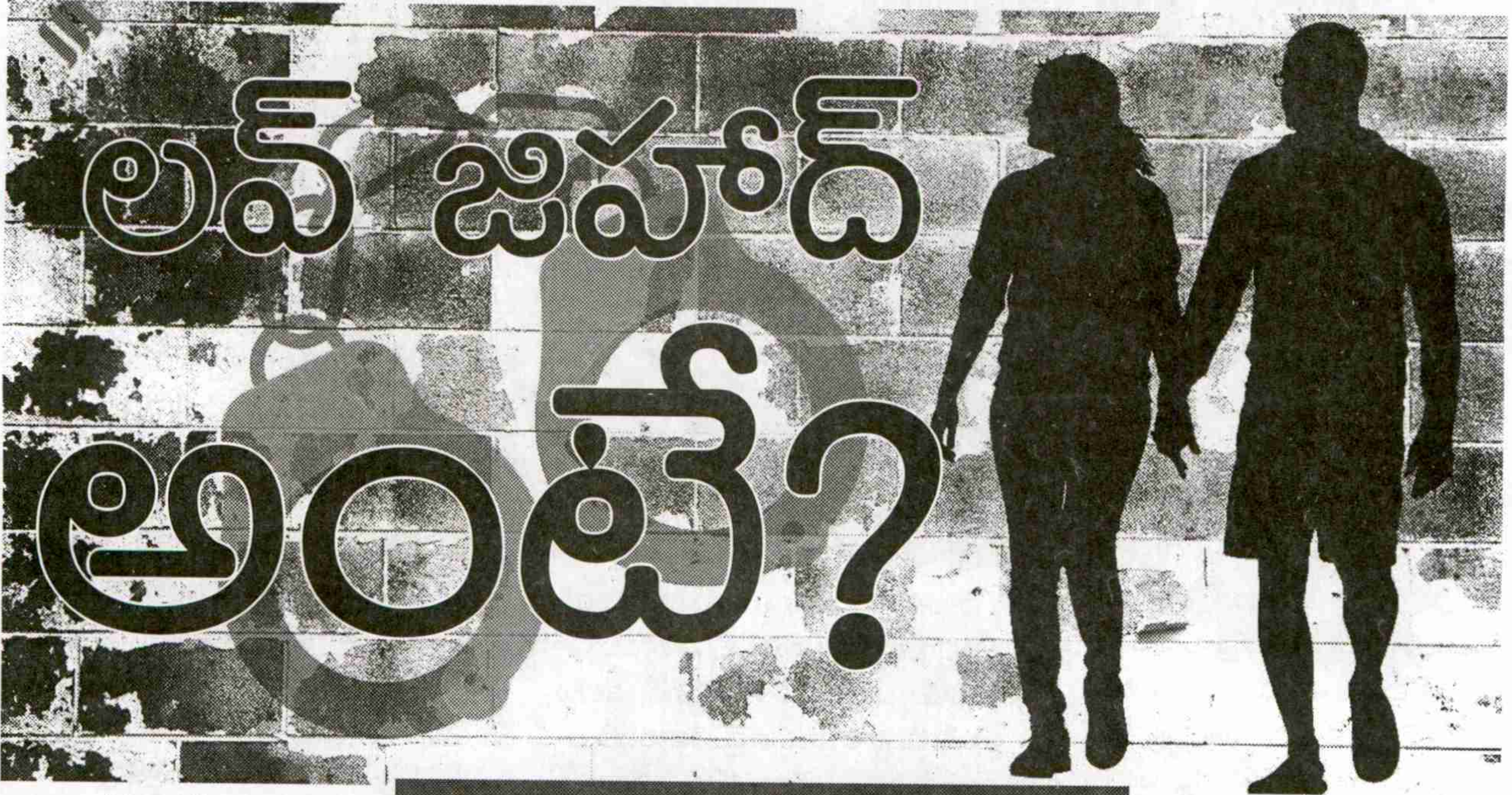
అక్టోబరు నంచే అవగాహన

అక్టోబర్ నుండే పంజాబ్‌లోని
గ్రామాలు, పట్టణాల్లో ప్రజల్ని కుల, వర్గ
భేదం లేకుండా నల్లచట్టాలకు
వ్యతిరేకంగా సమీకరిస్తున్నారు. దీనికి
ఏక్తా ఉగ్రవాన్ రైతుసంఘం
ప్రధానకార్యదర్శి హరీందర్ కౌర్ బిందు

అక్టోబర్ నుండి మంజీత్ కౌర్ (40),
చరణ్జీత్ కౌర్ (39) ప్రతిరోజూ ట్రాక్టర్‌పై
వెళ్లి, ఫరీద్కోట్ జిల్లాలోని వార బైకా
ప్రజలకు అవగాహన కల్పిస్తున్నారు.
పంజాబ్ నుండి 4.4 కిలోమీటర్ల
దూరంలో ఉన్న జీడా టోల్ ప్లాజా
వరకూ వెళ్లి చట్టాల గురించి, ఆందోళన
ప్రధాన్యత గురించి ఈ కొద్ది నెలల్లో
ప్రజలకు అవగాహన కల్పించారు.

ఇంటి బాధ్యతలు నెరవేరుస్తూ,
దీనికి సంబంధించిన ప్రతిదానిపై మాన్యా
జిల్లాలో కిరంజీత్ కౌర్ (25) కిసాన్
మజ్దూర్ ఖుద్మూషి పీడిట్ పరివార్
కమిటీని నడుపుతున్నారు. ఇటీవల
వరసగా 92 రోజుల పాటు ప్రచారం
నిర్వహించారు. నవంబర్ 1వ తేదీ
నుండి జనవరి 31వ తేదీ వరకూ
ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న రైతు
కుటుంబాలను కలిసి, ఆ మహిళలకు
తీవ్రతరమవుతున్న వ్యవసాయ
సంక్షోభాన్ని, పెరుగుతున్న అప్పుల
గురించి వివరించి, ఈ ఆందోళనలో
ఎందుకు భాగస్వాములు కావాలో
అవగాహన కల్పిస్తున్నారు. దేశ
వ్యాపతంగా మహిళలు ఈ స్ఫూర్తిని
అందుకున్నారు. రైతాంగ మహిళలు
మాత్రమే కాదు కార్మిక మహిళలు కూడా
ఈ మహోద్యమంలో చురుగ్గా
భాగస్వాములవడం ఉద్యమ విజయానికి
భరోసా! ♦

జిహాద్ అంటే ముస్లిములు చేసే పవిత్ర యుద్ధం. మత వ్యాప్తికయినా, రాజ్య వ్యాప్తికయినా! ప్రేమ పేరుతో ముస్లిం యువకులు ఇటువంటి యుద్ధాన్ని ప్రకటించారన్నది మనదేశంలోని ఈనాటి మితవాదుల ఆరోపణ. హిందూ యువతులకు బహుమతులిచ్చి, స్నేహం చేసుకుని వలపన్ని, ప్రేమను నటించి ముస్లిం యువకులు హిందూ మహిళలను పెళ్లి చేసుకుంటున్నారని, తరువాత వారిని బలవంతంగా మత మార్పిడి చేయిస్తున్నారని అభియోగం. ఈ క్రమంలో హిందువులను మైనారిటీలుగా మార్చాలని ప్రయత్నిస్తున్నట్లు ప్రచారం. హిందూ మహిళలకు రక్షణ కల్పించడానికి చట్టాలు చేస్తున్నట్లు చెప్పుకుంటున్నాయి రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు.

మతాంతర వివాహాలు జరగడం లేదా?

జరుగుతున్నాయి. కలిసి బతకడానికి ముఖ్యంగా కావలసింది ప్రేమ. ప్రేమించిన వ్యక్తి ఏ మతం

కాన్ఫర్స్ కి చెందిన ఫాలిని యాదవ్ 21 ఏళ్ల అమ్మాయి, మహ్మద్ ఫైసల్ అనే ముస్లిం యువకుడు పెద్దల అనుమతి లేకుండా వివాహం చేసుకున్నారు. ఆ తరువాత ఫాలిని మతం మార్చుకుంది. ఆమెను బలవంత పెట్టారని, ప్రలోభపెట్టారనే వాదనలను తోసిపుచ్చింది. పోలీసులకు, కోర్టుకు తన ఇష్ట ప్రకారమే పెళ్లిచేసుకున్నట్లు తెలిపింది.

2009లో 18 ఏళ్ల హిందువుల అమ్మాయి కర్ణాటకలో ముస్లిం స్నేహితుడుతో ఇంటి నుంచి పారిపోయి వివాహం చేసుకుంది. ఇది పెద్ద సంచలనమైంది. 2017లో ఇది హదియా కేసుగా ప్రసిద్ధి చెందింది.

ప్రముఖంగా ప్రచారం పొందిన ఈ కేసుల్లో వేటిలోనూ బలవంతంగా పెళ్లి చేసుకున్నట్లు గాని, మతమార్పిడి జరిగినట్లు గాని ప్రభుత్వాలు నిరూపించలేకపోయాయి. కేసులు నిలవలేదు.

వాడయినా, ఏ కులం వాడయినా కావచ్చు. తృణముల్ ఎంపీ నర్రత్ జహా “పెళ్లికీ జిహాద్ కీ పొంతనే లేదు” అంటారు. ఆమె ఒక హిందువును వివాహం చేసుకుని హిందూ పూజ పునస్కారాలలో భాగస్వామ్యం తీసుకుంటున్నారు. కుటుంబంతో సంతోషంగా ఉన్నారు. అయితే అందుకు ఆమె హిందూ మితవాదుల వెక్కిరింతలను ఎదుర్కొంటూనే ఉన్నారు.

అది వేరే విషయం. కానీ ఆ బూచిని చూపించి అనేక రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు జీవిత భాగస్వామిని ఎంచుకునే హక్కును కాలరాస్తున్నారు. ఇది పూర్తిగా రాజ్యాంగ విరుద్ధం. ఈ విషయంలో బీజేపీ పాలిత రాష్ట్రాలు ముందున్నాయి.

హర్యానా ఉత్తరప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్ ప్రభుత్వాలు లవ్ జిహాద్ చట్టాన్ని ఆమోదించాయి. కర్ణాటక ప్రభుత్వం లవ్ జిహాద్ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టనుంది. లవ్ జిహాద్ చట్టంలో

ఏముంది ?

యూపీ ప్రభుత్వం ఆమోదించిన లవ్ జిహాద్ చట్టంలోని ముఖ్యంశాలు :

- తప్పుడు సమాచారంతో, బలవంతంగా, ప్రభావితం చేసి, లేదా లాభాలను చూపి, లేదా వ్యూహాత్మకంగా వ్యవహరించి పెళ్లి చేసుకోడం నేరం.
- మత మార్పిడి బెయిల్ మంజూరు లేని నేరంగా పరిగణించబడుతుంది. ఇందుకు శిక్ష కనీసం రూ .15000

జరిమానా, 5 ఏళ్లు జైలు శిక్ష.

- బలవంతంగా మతమార్పిడి జరగలేదని నిరూపించుకోవాల్సిన అవసరం మతం మార్చుకున్నవారి పైనా, మార్చినవారిపైనా నెట్టబడింది.

- ఎస్సీ, ఎస్టీల మతాన్ని మార్చినట్లయితే, శిక్ష 3 నుంచి 10 ఏళ్ల కఠిన కారాగార శిక్ష ఉంటుంది. కనీసంగా రూ.25000 జరిమానా విధించబడుతుంది.

- సమూహానికంతటికీ మత మార్పిడి చేసినట్లయితే ఇదే శిక్షతో పాటు రూ.50000 జరిమానా విధించబడుతుంది.

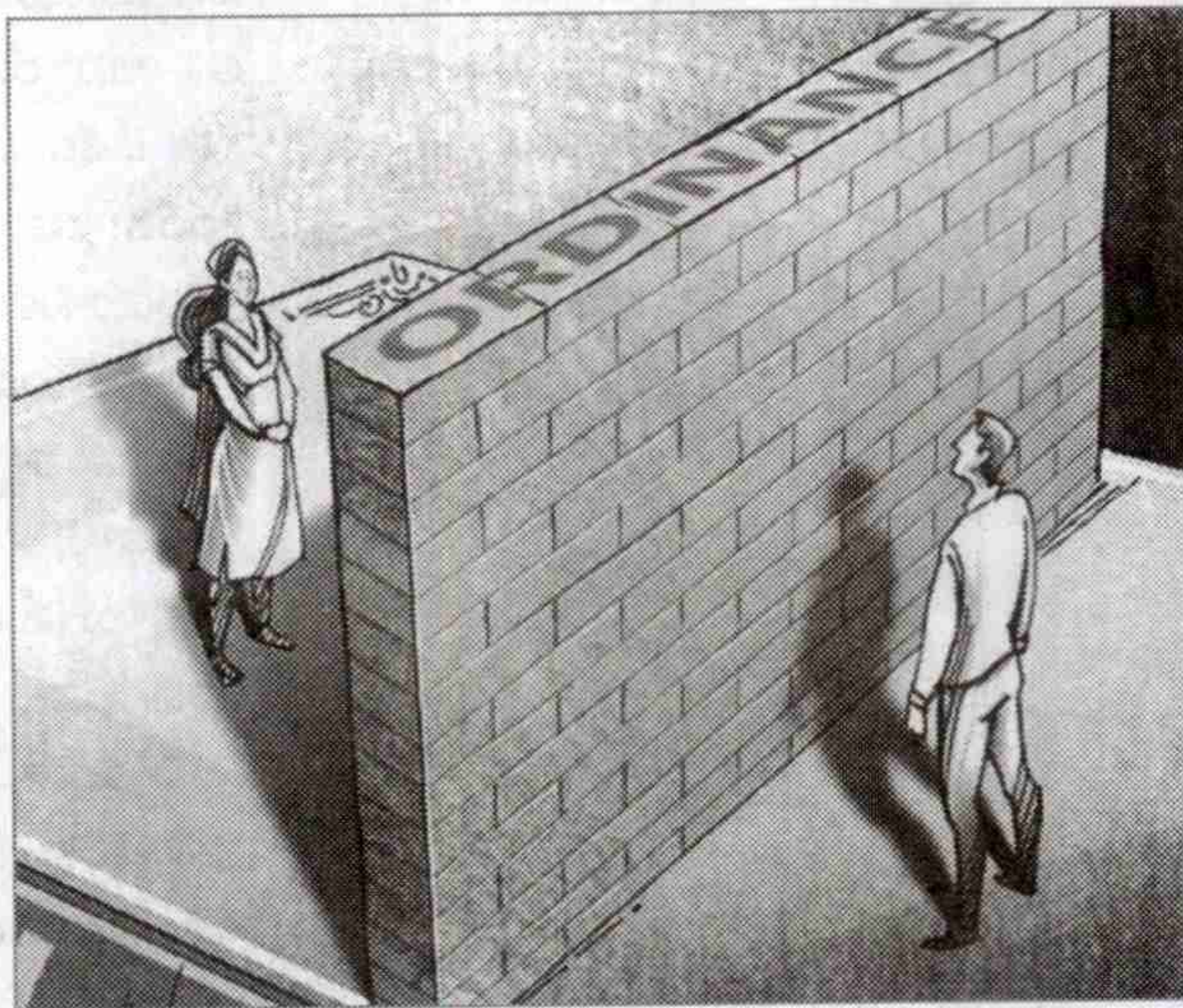
- పెళ్లికోసమే మతాన్ని మార్చుకుంటే పెళ్లి రద్దవుతుంది. పైగా మతాన్ని మార్చుకోవడానికి రెండు నెలలు ముందుగా మెజిస్ట్రేట్ కి నోటీస్ ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. ఈ

షరతును ఉల్లంఘిస్తే 6 నెలల నుంచి 3 సంవత్సరాల శిక్ష ఉంటుంది. జరిమానా కనీసంగా రూ.10000 ఉంటుంది. పైన చెప్పబడిన అంశాలు పరిశీలిస్తే ఇది ప్రజల వ్యక్తిగత జీవితంపై దాడి అని స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది.

మత స్వేచ్ఛ?

మనిషి సంఘజీవి. అదే సమయంలో కొన్ని వ్యక్తిగత ఇష్టాఇష్టాలు ఉంటాయి. సమూహంలో ఒకరిగా బాధ్యతలు ఉంటాయి. అదే సమయంలో వ్యక్తులుగా కొంత స్వేచ్ఛా కోరుకుంటారు. ఉదాహరణకు మంచి గాలి, పరిశుభ్రమైన వాతావరణం, మంచి నీరు, సాంస్కృతికంగా అభివృద్ధి చెందడానికి చదువు, ఇచ్చిపుచ్చుకోనే సంప్రదాయాలు, పెళ్లి వగైరా సామూహిక అవసరాలు. పెళ్లి అనే సంప్రదాయం సమాజంలో ఉంటుంది. కానీ ఎవరిని పెళ్లి

చేసుకోవాలో వ్యక్తికి స్వతంత్రం ఉండడం అనాదిగా ఉండే మంచి సంప్రదాయం. అందుకే వివాహాలు చేసుకునే పద్ధతులు, జీవిత భాగస్వామిని ఎంచుకునే తీరు దేశానికీ, ప్రాంతానికీ మారుతుంటాయి. ఒకే మతం, కులంలో కూడా భిన్న వివాహ పద్ధతులు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు మన పాలకులు వ్యక్తి స్వేచ్ఛను హరిస్తూ శాసనాలు చేస్తున్నారు. అదే

సమయంలో సామాజిక బాధ్యత నుంచి కూడా తప్పుకుంటున్నారు.

సమూహానికి అవసరమైన పర్యావరణాన్ని రక్షించడం, విద్య నేర్పించడం, కలుషితం కాని గాలి, నీరు అందించడం, హింసను అరికట్టడంపై ఏ మాత్రమూ శ్రద్ధ తీసుకోడం లేదు. అందుకు అవసరమైన గట్టి చట్టాలు, వాటిని అమలు చేయడంలో శ్రద్ధ చూపడం లేదు సరికదా, వాటి బాధ్యతను వ్యక్తులపై నెట్టేస్తున్నారు. అందుకు భిన్నంగా, వ్యక్తిగత అంశాలు.. తినే ఆహారం, జీవిత భాగస్వామి ఎంపిక, చేసుకునే పండగలు, వేసుకునే దుస్తులు వంటి విషయాలలో జోక్యం చేసుకుని వ్యక్తి స్వేచ్ఛను హరిస్తున్నారు. వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛను హరించే చట్టాలలో ఒకటి ఈ లవ్ జిహాద్

లవ్ జిహాద్ చట్టం పర్యవసానాలు :
ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేసిన లవ్

జిహాద్ చట్టం పర్యవసానాలు చూద్దాం. లవ్ జిహాద్ కి సంబంధించిన 14 కేసులను సిట్ కి అప్పగిస్తే అందులో నాలుగు కేసుల్లోనే పెళ్లిళ్లు చేసుకున్న యువతీ యువకులు ఒకరితో ఒకరికి సంబంధం ఉన్నవారని తేలింది. అయితే ప్రణాళికాబద్ధంగా వీరు మహిళలపై వల వేయడానికే సంబంధాలు పెట్టుకున్నారా అనే విషయం తేలలేదు. ఈ విషయంపై పోలీసులు ఇంకా దర్యాప్తులు చేస్తున్నారు. ఇక్కడ కూడా లవ్ జిహాద్ జరిగిందన్న ఆధారాలు దొరకలేదు.

నిజానికి ఏ రాష్ట్రంలో కూడా బీజేపీ నాయకులు ఆరోపిస్తున్నట్టు వలవేస్తున్నట్టు ఆధారాలు దొరకలేదు. కానీ దీని ఆధారంగా రెండు మతాల మధ్య విద్వేషాన్ని నింపే కార్యక్రమం ఉధృతంగా సాగుతోంది. ఉదాహరణకు సామజిక మాధ్యమాలలో విపరీతంగా తప్పుడు సమాచారాలు, సంబంధంలేని ఫోటోలు పెట్టి ప్రజలను తప్పుదారి పట్టిస్తున్నారు.

15800 మంది అనుచరులున్న ఒక ట్విటర్ ఖాతాలో, “ఇంకెంతమంది హిందూ అక్కచెల్లెళ్లను బలితీసుకుంటారు?” అని లవ్ జిహాద్ పేరుమీద ఒక పోస్టింగ్ వచ్చింది. అంటే 15000 మందికిపైగా వీరు ప్రభావితం చేయగలిగారు. లేదా ప్రభావితం అయిన వారిని, లేదా అటువంటి ఆలోచనలు ఉన్నవారి అభిప్రాయాలను మరింతగా స్థిరపరచగలిగారు.

మరో ట్విటర్ లో ఆగస్టు 27న మూడు ఫోటోలు పెట్టారు. ఒకటి నుదుటిపై సింధూరంతో ఉన్న మహిళ. రెండోది బురఖా వేసుకుని ఉన్న మహిళ. మూడోది ఒక పెట్టెలో విగతజీవిగా ఉన్న మహిళ. ఈ ట్విటర్ ను 9600 మంది అనుసరిస్తున్నారు. 5300 మంది సమర్థిస్తున్నారు. ఈ పోస్టింగ్ అర్థం ఒక హిందూ మహిళ ముస్లిం యువకుడిని

వివాహం చేసుకుంటే పర్యవసానం ఇలా ఉంటుందని తెలపడం. ఇందులో వాస్తవాలు తెలుసుకోడానికి పరిశీలన చేశారు.

వాస్తవాలకు అసలు పోస్టింగ్ చేసిన కథకు పొంతన లేదు. మొదటి అమ్మాయి ఉత్తరాఖండ్ లోని డెహ్రాడూన్ లో ముస్లింని పెళ్లి చేసుకున్న మహిళే. తల్లిదండ్రులు ఒప్పుకోకపోవడం వల్ల అనుమతి లేకుండా పెళ్లిచేసుకుంది. కానీ చాలా సంతోషంగా ఉంది. మిగిలిన ఫోటోలతో ఆమెకు ఏ సంబంధమూ లేదు. కల్పితం అన్నమాట. వాస్తవాలను వక్రీకరించడం, ద్వేషాన్ని ప్రచారం చేయడం ఈ పోస్టింగ్ ఉద్దేశ్యం. ఈ సామాజిక మాధ్యమాలలో వచ్చే వాటిలో నిజాన్ని పరిశోధించిన ఆల్ట్ న్యూస్ కి చెందిన ప్రతీక్ సిన్హా, “తప్పుడు సమాచారాలు వాయువేగంతో ప్రయాణం చేస్తున్నాయి. మేము కష్టపడి పరిశోధించి తెలుసుకున్న అసలు నిజాలు ప్రజలకు చేరడమే లేదు” అని వాపోయారు.

ముస్లిములు హిందువుల జనాభాను ఎన్ని రోజులలో అధిగమించగలరు?

ఇలాంటి మతాంతర వివాహాలు చేసుకుని హిందువుల జనాభాను ముస్లిములు అధిగమిస్తారని దేశాన్ని ముస్లిం రాష్ట్రంగా చాపకింద నీరు లాగా మార్చేస్తారన్నది లవ్ జిహాద్ ప్రచారకుల అభియోగం. లవ్ జిహాద్ బాగా ప్రచారంలోకి వచ్చింది 2009 నుంచే. ముస్లిం మతవ్యాప్తి ఎంత వేగంగా జరిగిందో కూడా చూద్దాం.

జిహాద్ లక్ష్యం మతవ్యాప్తి అయితే, 2001 సెన్సస్ ప్రకారం భారతదేశంలో హిందువుల జనాభా 80.5%.

ముస్లిముల జనాభా 13.4%. 2011లో హిందువుల జనాభా 79.8% ముస్లిముల జనాభా 14.2 %. పదేళ్ల కాలంలో ముస్లిముల జనాభా వెయ్యికి ఎనిమిది మంది పెరిగితే ఎన్ని వందల ఏళ్లకి 17 కోట్లున్న ముస్లిం జనాభా 96.63 కోట్ల

హిందువుల జనాభాను దాటుతుంది? ఆలోచనాపరులు ఎవరయినా లెక్కించవచ్చు. ఇంతటి అసందర్భ ప్రేలాపనలు చేసేది కేవలం స్పర్థలు సృష్టించి ఒక మతం మద్దతు పొందడానికే. అధికారం కోసమే. అంటే ఈ బెదిరింపుల వెనక నిజాలు లేవు. కేవలం బెదిరింపులు మాత్రమే ఉన్నాయి. కానీ ప్రజల మధ్య ద్వేషాలు పెంచి ఒక మతాన్ని భయభ్రాంతులకు గురిచేసి మరో మతానికి తామే మార్గదర్శకులమని చెప్పుకుని అధికారం హస్తగతం

చేసుకునేందుకు అవకాశాలు మాత్రం ఉన్నాయి.

బీజేపీకి కావలసింది కూడా ఇదే. నిరంతర ప్రచారం ద్వారా రెండు మతాలకు చెందిన వారిలో ద్వేషాలను, అనుమానాలను పెంచడం. మెజారిటీ మతస్తులలో మైనారిటీల పట్ల ఉన్న నమ్మకాన్ని స్నేహాన్ని తొలగించడం. మైనారిటీలలో తాము ఈ దేశంలో పరాయివారమన్న భావనను కలిగించడం. తద్వారా రాజకీయ లబ్ధి పొందడం.

స్వతంత్ర పోరాటంలో భుజం భుజం కలిపి పోరాడిన మౌలానా అబ్దుల్ కలం ఆజాద్, తనని తాను ముస్లిముల నాయకునిగా చూసుకోలేదు. తానొక ముస్లిం ప్రజల ప్రతినిధిని కూడా అనుకోలేదు. తాను భారత ప్రజల ప్రతినిధిగానే భావించేవారు. ఒకానొక సభలో అయన, “నేను ఒక ముస్లింని అయినందుకు, 1300 సంవత్సరాల

సంస్కృతిని వారసత్వంగా పొందినందుకు గర్విస్తున్నాను. అదే సమయంలో నేనొక భారతీయుడిని. విభజించ వీలుకాని భారత జాతిలో అంతర్భాగాన్ని వేల సంవత్సరాలు కలిసి జీవించినందువల్ల మనం అందరం ఒక జాతి వారమయ్యాం. ఇది కృత్రిమంగా జరిగింది కాదు. సహజంగానే వందల సంవత్సరాల సహజీవనంతో ఏర్పడింది. విధి మనకు ఈ కొత్త రూపాన్నిచ్చింది” అని అన్నారు. ఈనాడు అదే దేశంలో, “ఈ దేశం నాదేనని ప్రతిజ్ఞ చేద్దాం. రండి. ఇక్కడ జరిగే ఏ ప్రధాన నిర్ణయానికయినా నా సమ్మతి ఉండాల్సిందే” అనే మాటలు వినిపిస్తున్నాయి.

కానీ, సమాజంలో ఇటువంటి చట్టాలు మతాంతర వివాహాలను ఆపగలవా, అంటే ఆపలేవని ఖచ్చితంగా చెప్పవచ్చు. ఇంతకంటే కఠినమైన శిక్షలున్న కాలంలోనే భారతదేశంలో మతాంతర వివాహాలు జరిగాయి. పాలకుల నుంచి పామరుల వరకు అన్యమతస్తులు వివాహమాడిన ఘటనలు కోకొల్లలు. గాలిబ్ మాటల్లో చెప్పాలంటే, “ప్రేమ ఒక మందే అగ్నికణం. దాని జ్వాలను ఆర్పడం ఎవరి తరం? ప్రేమ జ్వాలను రగల్చడం ఎలా అసాధ్యమో, ఆ జ్వాలను ఆర్పడం కూడా అంతే అసాధ్యం.

“అక్బర్ అంతటివాడు జోదాభాయ్ ని పెళ్లాడలేదా? అనార్కలి, సలీం ప్రణయ గాధ అందరికీ తెలిసిందే. ఈనాడు ఇటువంటి ఉదాహరణలకు లెక్కే లేదు. 2019 అక్టోబర్ లో బీజేపీకి చెందిన, భోపాల్ ఎంపి సురేందర్ సింగ్ కూతురు 26 ఏళ్ల భారతి, ఆరిఫ్ మసూద్ అనే ముస్లిం యువకుడిని పెళ్లాడింది. భారతి తన ఇంటిని వదిలి పెట్టి జబల్ పూర్ కోర్టులో, తాను తన ఇష్ట ప్రకారమే పెళ్లి చేసుకున్నట్లు ప్రకటించింది. అనేక మంది బీజేపీ హిందూ అగ్రనాయకులు ముస్లిం కుటుంబాలతో వియ్యమందారు.

మతాంతర వివాహాలు చేసుకున్న వారిలో చాలామంది మతాలను మార్చుకోడం లేదు. కొందరు వారి ఇష్ట ప్రకారమే మార్చుకుంటున్నారు. అది వ్యక్తిగతం. చారిత్రా రాజ్యాంగం ఇచ్చిన వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ. ఈనాడు పాలకులు దీనిని హరించి తామే శాసించాలను కుంటున్నారు. బీజేపీ సంస్థాగత పెత్తందారు, సిద్ధాంత వేత్త, ఆర్ఎస్ఎస్ లక్ష్యం... మన రాజ్యాంగం ఇచ్చిన హామీలను తుంగలో తొక్కడం. హిందూ రాష్ట్ర స్థాపన.

హిందూ రాజ్యం స్థాపించినందువల్ల నష్టపోయేది ఎవరు? లాభపడేది ఎవరు?

నష్టపోయేది మనమే. ఏ మతమైనా పితృస్వామ్య, మితవాద భావాలకు ఆలవాలం. హిందూ ధర్మ స్థాపన పేర వారు కుల మతాల గోడలను పటిష్ట పరచాలనుకుంటున్నారు. అసలు మతాలు ఎందుకు మారాలనుకుంటున్నారో తెలుసుకోడం

లేదు. బలవంతంగా తమ ఉక్కు సంకెళ్లతో బంధించాల నుకుంటున్నారు. పుట్టుకతో ఉన్న మతంలో తమకు కావలసిన ఆలంబన దొరికితే ఎవరెంత బలవంత పెట్టినా మతాలు మార్చుకోరు కదా! దళితులను హీనంగా చూడడం ఏమయినా మారిందా? దక్షిణాది రాష్ట్రాలలో ప్రజలు నల్లగా ఉన్నా తాము వారి పట్ల హీనంగా చూడకపోవడం తమ గొప్పతనంగా ఒక ఎంపి బహిరంగంగానే చెప్పుకున్నారు. మరో రాష్ట్ర ముఖ్య మంత్రి 'దళితులుగా ఎవరు పుట్టాలని కోరుకోరు' అని అనగలిగారు. ఈనాడు దేశంలో మతాల ప్రాతిపదికన, కులాల ప్రాతిపదికన భేదాలు ఎందుకుంటున్నాయి? అందరికీ సమాజంలో సమాన గౌరవం ఉంటే ఈ భావనలకు విలువ ఉండేదా? ఆ అసమానత్వాన్ని సమానత్వం దిశగా మలిచేందుకు పాలకుల చర్యలు ఉంటేనే మన ప్రజాస్వామ్యం మన గలుగుతుంది.

ఆధిపత్యం తిరుగుబాటునే ప్రోత్సహిస్తుంది. సమానత్వం సహజీవనాన్ని పెంచుతుంది. సమాజంలో సగభాగమై, తల్లులుగా భవిష్యత్ తరాన్ని తీర్చిదిద్దే మనం మితవాద భావనలే హింసకు ఆలంబనగా చేస్తున్న పాలకులను విస్మరించరాదు. నిలువరించడమే మన ప్రధాన కర్తవ్యం. ప్రతిరోజూ హింసకు బలయ్యే మహిళలను మతం పేరిట, కులం పేరిట అణచిఉంచే ఈ సమాజం ఫైజ్ అహమద్ ఫైజ్ గానాన్ని గుర్తు చేస్తోంది.

“నా చుట్టూ రక్తం చిమ్ముతుంటే ఎలా ఉత్సవాలు చేసుకోవాలనిపిస్తుంది ?

గాయాలమయమైన నా శరీరం నుంచి వెలువడే మూలుగుల అక్కర ఎవరికి? నా దుర్బల శరీరంలో ఒక్క నెత్తుటి చుక్క కూడా మిగలలేదు. అదే దీపాన్ని వెలిగించలేదు. ఏ పాత్రనూ నింపలేదు. ఏ మంటనూ ఆర్పలేదు. ఏ దాహాన్ని తీర్చలేదు!” ♦

కవిత

మట్టి బెడ్డలొక్కటైనవేళ
దేశానికి ఎన్నేముక
కన్నెర్ర చేసింది...
నాగలి పట్టిన చేతులు
పిడికిళ్లు బిగించాయి

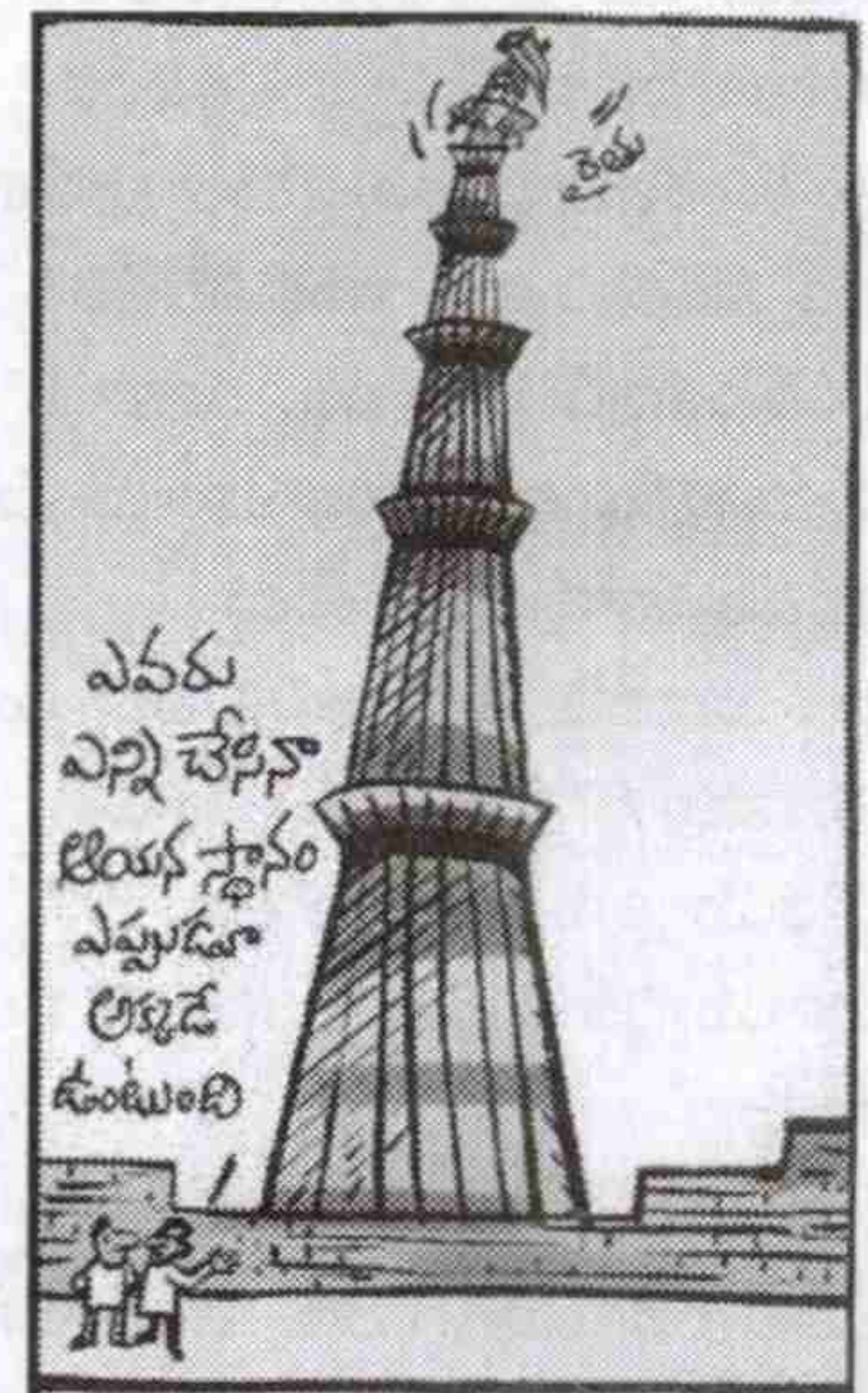
పగిలిన కాళ్లన్నీ
పలుగులు పట్టాయి
నెర్రలు బారిన నేలను
పచ్చని పాలంగా మార్చినోళ్ళ కళ్ళు
ఎర్ర జీరలై మెరుస్తున్నాయి
పచ్చని పాలాలని
రాబందులకు రాసిచ్చే
ఏలి నోళ్ళను ఎదిరించగ
పూజలు బుజావ పెట్టి
మట్టి మనుసులంతా
పెను తుపానై కదిలారు
గట్టు పుట్టా వదిలి
రోడ్డు బాట పట్టారు
ఇప్పుడు.....

నల్ల త్రాచు లాంటి రోడ్లన్నీ
తల పాగా కింద
బందీలయ్యాయి
ఇనప సంకెళ్లను
ఎదిరించి నోళ్లకు...
గుండుకు గుండె చూపినోళ్లకు
మీ బిల్లులు ఒక లెక్కా...

దేశానికింత ముద్ద పెట్టినోళ్లు
పాతాళ గంగను పైకి తెచ్చినోళ్లు
ఓటుతో నీ సీటు నిలబెట్టినోళ్లు
మట్టిలో మాణిక్యాలు
పండించిన
రైతన్న....
యుద్ధ భూమిలో సైనికుడై
కథన రంగమున కదులుతుంటే
భారత మాత నుదుట బొట్టు
కరిగి కన్నీరు పెడుతుంది....
న్యాయం... న్యాయం కోసం
నడి వీధిలో నినదీస్తున్నది
జలతారు సెలకట్టులన్నీ

ఏడు దశాబ్దాలలో...
గోచి పాతలై...
ఎర్రకోటపై...
జాతీయ జెండాల్నై ఎగురు తుంటే
నా దేశం ....
రక్త కన్నీరై రోదిస్తోంది
రెక్కలువిరిగిన రైతును
రాజును చేయాలంటే
పాలికాపుల పాలనకు
పాడి కట్టాలి సిందే..
పదండి...
కూలి .. నాలీ .. ఏకం చేద్దాం
కార్మిక.. కర్షకులొక్కటి లవుదాం
పలుగు... పారా... గొడ్డలి... కొడవలి
పిడికిలి పట్టి పరుగులు బెడదాం
కనపడలేదా....
మందస రైతుల మద్రాసు యాత్ర
ఇనపడలేదా....
రైతుల కవాతు కూత
మనువాధులను సమాధి చేద్దాం

ఏలినోళ్లను ఎదిరించేందుకు
వరిదుబ్బును జెండా చేసి
ఎర్రకోటపై ఎగరేద్దాం ...
రైతే రాజని తెగేసి చెబుదాం..
- రెడ్డి శంకరరావు
9494333511
(రైతుల పోరాటానికి మద్దతు గా)

స్త్రీలకూ ఓ పాఠశాల!

వీరేశలింగం పంతులుగారు రచించిన అన్ని గ్రంథాల కంటే 'ఆంధ్ర కవుల చరిత్రము' ముఖ్యమైనది. పంతులుగారు 'సరస్వతీ నారద విలాపము' అను ఒక పద్య పుస్తకాన్ని రచించారు. అది ఉత్తర ప్రత్యుత్తర సంవాదాలతో రాయబడింది. నారదుడు తన తల్లి సరస్వతీదేవిని గుర్తు పట్టలేదు. అందుకు నారదుడు కారణమేమని ఆమెను అడుగుతాడు. ఆమె అందుకు గల కారణాన్ని వివరించి దుఃఖించడం సంవాద రూపంలో రాశారు. తెలుగు భాషను అభివృద్ధి చేయాలనే కోరిక పంతులుగారికి మొదటి నుంచీ ఉంది. అందుకు చెప్పుకోదగిన కృషి చేశారు. చెన్నపట్నంలో స్థాపించిన వితంతు శరణాలయము పంతులుగారు రాజమహేంద్రవరం వచ్చిన తరువాత మూతపడిపోయింది.

స్త్రీలకు ఉపయోగపడే పాఠశాల ఒక్కటి కూడా లేదు. గృహిణులకూ, బాలికలకూ పనికొచ్చే విధంగా పంతులుగారు పాఠశాలను స్థాపించారు. ఆ పాఠశాల దినదినాభివృద్ధి చెందింది. వితంతు శరణాలయం కోసం పాఠశాల కోసం పంతులుగారి ఇంటితో కలిసి ఉన్న తన పెదతండ్రి గారి ఇల్లు కూడా కొనాలని అనుకున్నారు. కానీ మంగుళూరు నుంచి రామచంద్రరావు దంపతులు పంతులుగారిని చూడటానికి వచ్చారు. వారు ఇల్లు కొనడం కంటే తాము విహారయాత్రకు వెళ్లిన తోటను కొని దాన్ని శరణాయానికి ఉపయోగించమని సలహా ఇచ్చారు.

ఆ తోట పంతులుగారి మిత్రుడు చల్లపల్లి రంగయ్య గారిది. పంతులుగారు

ఆ తోటను కొని చెన్నపట్నంలోని తమ ఇంటిని కూడా అమ్మి శరణాలయం నిర్మించాలనుకున్నారు. తోటను కొన్న తరువాత పంతులు గారు తోటలోనే కాపురం ఉండాలని నిర్ణయించుకున్నారు. తోటలో వారు కాపురం ఉన్నాక పంతులుగారికి వారి భార్యకు స్వచ్ఛమైన తోటగాలి వల్ల వారి అనారోగ్యాన్ని తొలగిపోయాయి.

బ్రహ్మసమాజ ప్రచారకులైన బాబా హేమచంద్ర సర్కార్ గారు రాజమహేంద్రవరం వచ్చినప్పుడు పంతులుగారు వారిని కలిసి తాను బ్రహ్మసమాజంలో చేరారు. పంతులుగారి తోటకు పక్కనున్న మరో తోటను కూడా చల్లపల్లి రామయ్యగారి వద్ద నుంచి కొని వితంతు శరణాలయము కట్టించాలని నిర్ణయించారు. పంతులుగారి నిర్ణయం విని అచ్యుతరామయ్య గారు తానే శరణాలయం కట్టించి ఇస్తానని చెప్పి తోటలో వితంతు శరణాలయం కట్టించి అందులో స్త్రీలకు కావల్సిన సదుపాయాలన్నీ కల్పించారు.

వీరేశలింగం పంతులుగారు హితకారిణి సంస్థలో 36 మంది సభ్యులతో స్థాపించి, 9 మంది సభ్యులతో ఒక కార్యనిర్వాహక కమిటీ ఏర్పడి ఆ సంస్థ ఆశయాలు నెరవేరాలని ఆశించారు. హితకారిణి పనులు నిరాటంకంగా జరగడానికి తన ఆస్తి మొత్తం ఆ సంస్థకే ఇచ్చేశారు. పంతులుగారు జీవించి ఉన్నంత కాలం ఆ సంస్థకు ఇచ్చిన ధనం తన ఆధీనంలో ఉండేటట్టు రిజిస్టర్ చేయించారు. చెన్నపట్నంలోని ఇళ్లను కూడా అమ్మగా వచ్చిన ధనం కూడా సంస్థకే ఇచ్చారు. సంస్థకు ఇచ్చిన డబ్బు పంతులుగారు తన

సొంతానికి ఎన్నడూ వాడుకోలేదు.

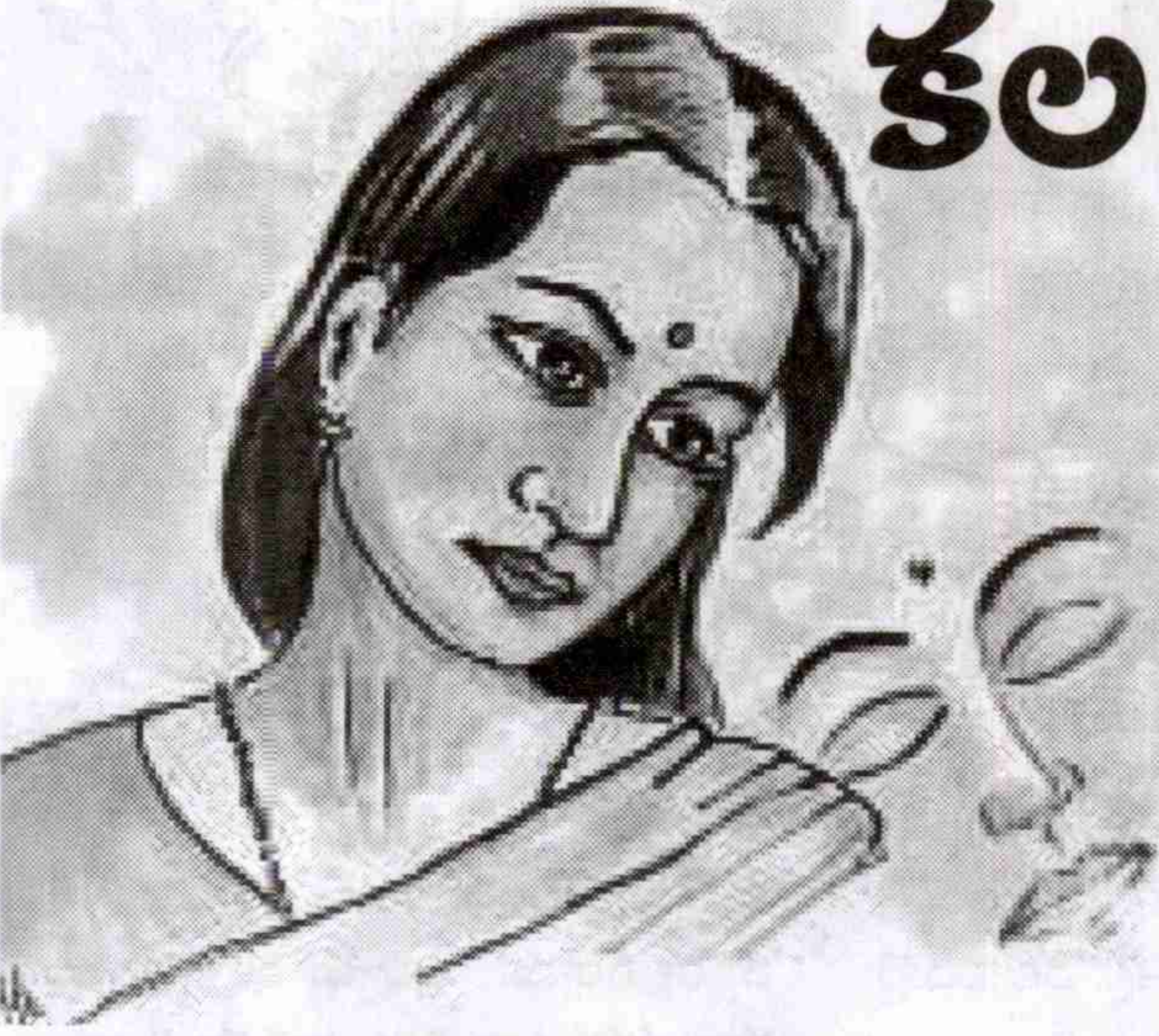
ఆనాటి రాజకీయాల గురించి పంతులుగారికి, వారి తోటలో ఉన్న వారికి తరచూ వాదోపవాదాలు జరిగేవి. పంతులుగారు ఇంగ్లీషువారి ప్రభుత్వం వల్ల హిందూ దేశానికి లాభాలు ఉండేవని వాదించేవారు. ఈ ధోరణి చాలా మందికి నచ్చేది కాదు. అంతేగాదు యువజనులు కూడా జాతీయోద్యమంలో చేరడం పంతులుగారికి ఇష్టం లేదు. పంతులుగారు తనను దేశాభిమానం లేనివాడినని, కొందరు విమర్శించినప్పుడు తన స్వీయ చరిత్రలో తన గురించి తాను ఇలా రాసుకున్నారు.

(రాజ్యాంగ విషయాల్లో నాకు ఆదరణ లేనట్లు భావించవద్దు. నేను 14 ఏళ్లు 'వివేకవర్ధని' పత్రికకు విలేకరిగా ఉండి రాజ్యాంగ సంబంధిత ఉపన్యాసాలు రాశాను. హైందవ దేశీయ మహాసభ 1887లో చెన్నపట్నంలో జరిగినప్పుడు నేను ప్రతినిధిగా వెళ్లాను. జాతి, మత, నీతి, కులాచార సంస్కారం లేకుండా ఒక్క రాజ్యాంగ సంస్కరణ వల్ల దేశం అభివృద్ధి పొందుతుందని నేనెప్పుడూ ఆలోచించను. దేశాభివృద్ధికి అన్ని విషయాల్లో సంస్కారం కలిగి ఉంటేనే అభివృద్ధి జరుగుతుందనేది నా అభిప్రాయం.

ఇంగ్లీషువారి ప్రభుత్వంలో చాలా లోపాలున్నాయి. అయినా ఇంగ్లీషు వారి పాలన నిరంతరంగా సాగడం వల్ల దేశాభివృద్ధి జరుగుతుందని నా నమ్మకం. ఈ ఆలోచనలో లోపాలు లేవని నేను చెప్పదలుచుకోలేదు) దీన్ని బట్టి పంతులుగారికి జాతీయ ఉద్యమం పట్ల వ్యతిరేకత ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ♦

కల సంపూర్ణమైంది!

నింగిలోని
మబ్బులను
తాకుతూ...

కాలమిలా
ఆగిపోతే ఎంత
బాగుండు. అరె,
ఎవరు నన్ను
తోసేశారు?
ఎందుకిలా కింద
పడిపోయాను? ఈ

ఇసుక ఊబి ఎక్కడుంచి వచ్చింది?
సరస్వదీ...? ఈ ఇసుక ఊబిలో
కూరుకుపోతున్నాన్నేను. పైకి లాగేందుకు
ఎవరూ లేరా? పచ్చటి
అడవి, పక్షుల గానం అన్నీ దూరంగా
జరిగిపోతున్నాయి. ఇసుక అమాంతం
నన్ను మింగేస్తోంది. బాబోయ్ ఎలా
బయట పడటం...? ఊపిరాడటం లేదు
నాకు.

రకీమని కళ్ళు తెరిచా. చుట్టూ
చీకటి. గుండె పట్టేసినట్లు వొళ్ళంతా
చెమటలు. సెల్ ఫోన్లో టైమ్ చూశా.
2.42. తెల్లారటానికింకా మూడు గంటల
పైన పడుతుంది. నా నిద్రకూ ఇంకా
రెండు గంటల సమయం మిగిలే ఉంది.
ఏంటీ భయంకరమైన కల, ఇసుక
ఊబిలో కూరుకుపోతున్నట్లు? అంతకంటే
ముందు... అదేదో అందమైన కల. గుర్తు
చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించాను. ఊడల
ఊయల, చల్లని సరస్సు, పూల
గుత్తులు, తీగల తోరణాలు,
రంగురంగుల సీతాకోకలు, పక్షుల
గానం, తెరచిన పుస్తకం లాంటి పచ్చని
అడవి-అన్నీ మసక మసగ్గా కళ్ళముందు
కదలాడాయి. ఎంత అందమైన కల!
ఇంత అందమైన కలలోకి ఇసుక ఊబి
వచ్చి ఎందుకు లాగేసినట్లు? చాలా

అసంతృప్తిగా ఉంది. మళ్ళీ ఆ పచ్చని
కల వస్తే బాగుండు. ఇక నిద్ర పట్టేనా?
అటూ ఇటూ దొర్లుతూ దూరమైన
నిద్రను కౌగిలించుకోవాలని
ప్రయత్నిస్తున్నా.

“అల్లా హో అక్బర్” మసీదు లోంచి
మేలుకొలుపు. టైము చూస్తే అయిదూ
ముప్పావు. ఇంత లేటయిపోయింది.
ఈరోజు ఆదివారమేగా. డ్యూటీ ఏం
లేదు. అయినా అలవాటయిపోయిన
జీవితం. సూర్యుడి కంటే ముందు
నిద్రలేవటం దశాబ్దాల అలవాటు. దాబా
మీదకెళ్ళి నడవడం మొదలెట్టా. నడకకు
నడక. చల్లగా తాజా గాలిపీల్చుకుంటూ
ఉదయ భానుడితో కాస్త రీఛార్జ్ కావచ్చు,
నచ్చిన పాటలు వింటూ నడుస్తూ
శరీరంతో పాటు మెదడుకూ కాస్త
వ్యాయామం ఇవ్వచ్చు. నాలుగక్షరాలు
పుట్టడానికి ఆలోచనలు పురుడు
పోసుకునేది ఈ ప్రశాంత ప్రభాతంలోనే
మరి.

“ఇంకా నీ నడక పూర్తి కాలేదా?
కాస్త కాఫీ ఏమన్నా నా ముఖాన
కొట్టేదుండా?” ఆదివారమైనా ఈ
హడావుడి మాత్రం మారదు. నాకంటూ
కేటాయించుకున్న ఓ గంట కూడా
ప్రశాంతంగా ఉండటానికి లేదు. పేపర్లేవీ
ముట్టుకోకుండానే వంటగది ప్రవేశం.
పనిలో అలసట మరచిపోవడానికి కాస్త
రేడియో పెట్టుకుంటానా... “అబ్బ ఈ
రేడియో బోర్.” అంటూ రేడియో
బందయి, టీవీ ఆన్ చేయబడుతుంది.
అదృష్టం నా వైపు నిలబడి, టీవీ సిగ్నల్స్
లేక రేడియో భాగ్యం కలిగింది మళ్ళీ.
“కీరవాణి... చిలకల కొలికిరో...” చెవుల
బడిన పాట, గొంతులో కెళ్ళి నోట్లోంచి
హమ్మింగ్ అవుతుందా,

తెరచిన పుస్తకంలా పచ్చని వనం.
దూరంగా ఎక్కడో పక్షుల కుహకుహ
గానం. దారంటూ లేకపోయినా ఎగిరే
సీతాకోకచిలుకుల వెంబడి దారి
చేసుకుంటూ గానాన్ని వెతుకుతూ
ఒంటరిగా సాగిపోతున్నా.
ఒంటరితనమనే ఫీల్ లేదు ఎక్కడా.
సీతాకోకల వెంబడి పరిగెడుతూ ఉన్నా.
అందమైన పూల గుత్తుల పరిమళం
ఆఘ్రాణిస్తూ... తోరణాలు కట్టిన తీగలకు
కరచాలనమిస్తూ... దూరమనిపించలేదు
ఎంత నడిచినా.
చల్లని సరస్సు, స్వచ్ఛమైన నీళ్ళలోకి
తొంగిచూశా. అస్పష్టంగా ఏదో రూపం.
ఎవరది, నేనేనా...? అవును నేనే.
అయితే ఇప్పటి నేను కాదు. ఎన్నేళ్ళ
కిందటి నేనో... సరస్సు పక్కనే పెద్దపెద్ద
చెట్లు. కిందికి జారిన ఊడలతో వేసిన
ఉయ్యాల. ఊడలను అలంకరిస్తూ
అల్లుకున్న లతలు. అబ్బ, ఎవరన్నా
ఊయలూపితే బాగుండు. ఎవరో
ఎందుకూపాలి? నేలను తొక్కిపట్టి
ఊయలలూగిన రోజులు
మరచిపోయానా? బలంగా నేలను
అదిమిపట్టి ఊయల ఊపుకున్నా.
శరీరమంతా తేలిగ్గా, హాయిగా ఎంత
బాగుందో!
చిట్టచివరి చిగురాకు కొమ్మలను,

“రేడియోనన్నా పాడనివ్వు, నువ్వన్నా పాడు.” ఇంత మెత్తగా చెబితే ఇక గొంతెలా లేస్తుంది? ఇసుక ఊబిలో పడిపోతున్నాను.

“రోజూ చనిగిత్తాల చట్నీ నేనా? నాకు ఎర్ర కారం దోసె కావాలి.” “నాకు ఎగ్ దోసె వేయవా?” “నాకు టమేటా చట్నీ కావాలి.” “ఇన్ని వెరయిటీలు చేయడానికి ఇదేమన్న హోటలా?” గొంతులో నుంచి బయటికొచ్చిన చిరాకును పట్టించుకోరెవ్వరూ.

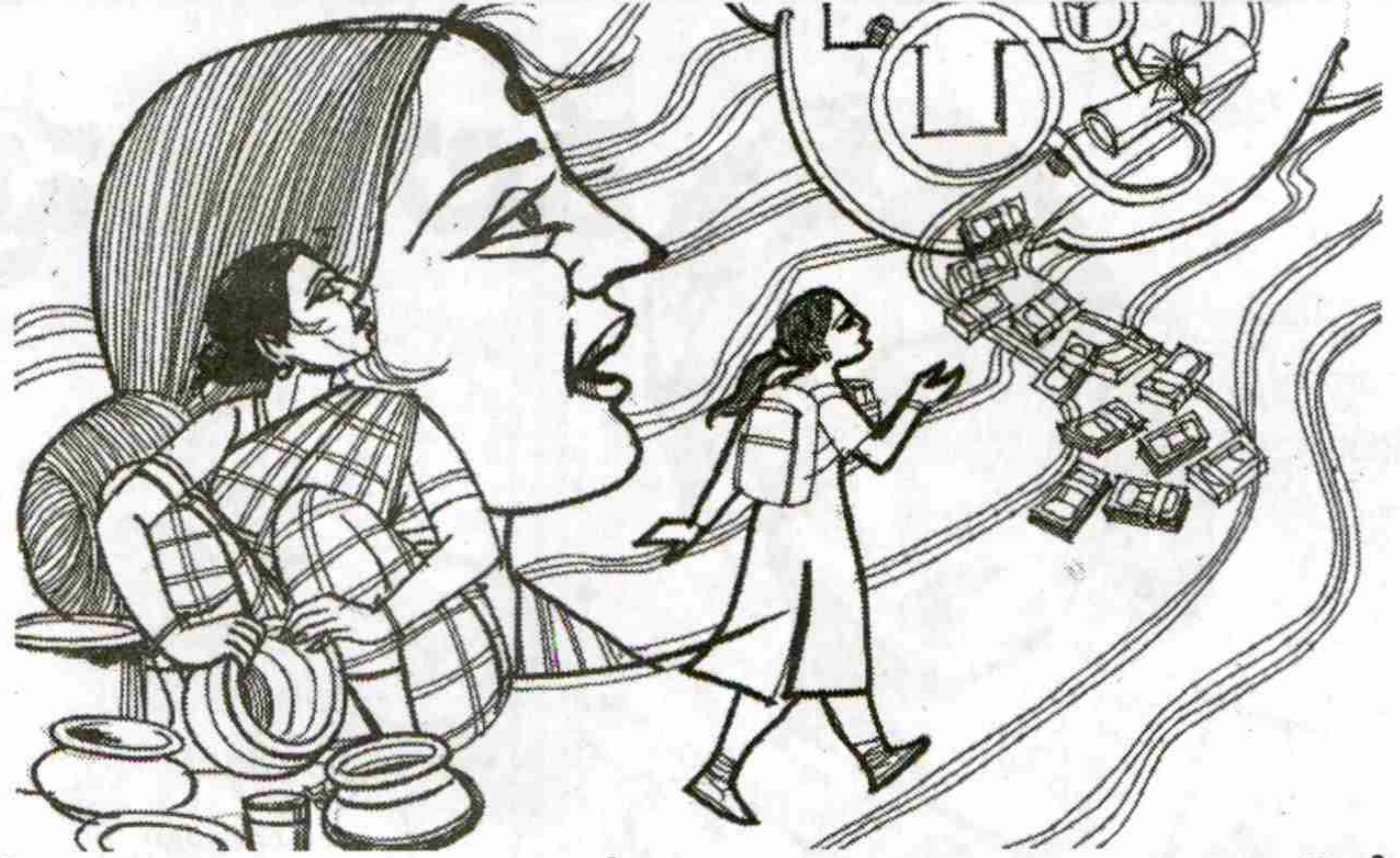
“ఈరోజు ఆదివారం కదా, మధ్యాహ్నం బిర్యానీ చేయవా?” “బిర్యానీ వద్దు, స్వీట్ చెయ్యి.” కాఫీలు, టిఫిన్లు పూర్తి కాకనే మధ్యాహ్నం భోజనానికి మెనూ ఆర్డర్ రెడీ.

ఒకటి తరువాత ఒకటి, ఏం చెయ్యాలో ‘థింకింగ్’, ఎలా చెయ్యాలో ‘ప్లానింగ్’-సూర్యుడు నడినెత్తిన

చేరేసరికి ఊపిరి సగమవుతుంది. కాస్త ఉత్సాహం నింపుకుందామని గళమందు కుంటానా... “అబ్బ మొదలెట్టిం దండీ పి.సుశీల గాత్రం” అంతే గప్పువ్. ఇసుక ఊబిలో మరింత కూరుకుపోతున్న దృశ్యం కళ్ళముందు కదిలింది.

ఆ పూట కార్యక్రమం ముగిసిపోయి, అలసిపోయిన శరీరం విశ్రాంతి భంగిమలోకి మారాలని ఆరాటపడితే తదుపరి చేయాల్సిన కర్తవ్యాలు అడ్డుకట్ట వేస్తాయి. నెలకో సారిఉప్పా చేసినా, రోజూ ఇదేనా అంటూ పేచీ పెట్టే కడుపు పంటల కోసం ఇడ్లీకి మినప్పప్పు నానబెట్టే పని ముగించి, శయన భంగిమలోకి వస్తూ టైం చూస్తే 2.42. పొద్దుట చదవలేని పత్రికల నుంచి చద్ది వార్తలన్నా చప్పరిద్దామని పోగేసుకుంటే ఎప్పుడు ముఖం మీద ముసుగై వారిపోయాయో!

శరీరం చాలా తేలిగ్గా ఉంది. వెన్నెల మెట్లెక్కి మబ్బుల తేరు చేరుకున్నా. నెలవంక తోటమాలిని బతిమాలి చుక్కల మల్లెలుతెంచుతున్నా. మనసంతా గాలిలో

తేలిపోతున్నట్లు ఎంత హాయిగా ఉందో! అరె ఈ మబ్బులు తునకలై చెల్లాచెదురై పోతున్నాయేమిటి? అయ్యో నేను కిందపడి పోతున్నాను. ఎవరన్నా పట్టుకోండి పడిపోకుండా. పడిపోతున్నా...

పడిపోతున్నా. నింగి లోంచి భూమిలోకి, అక్కడి నుంచి పాతాళంలోకి జారిపోతున్నా. జారిపోతూనే ఉన్నా...

“అక్కా పాలు.” కాలింగ్ బెల్తో పాటు చెవి తాకిన మాటతో ఎక్కడున్నానా అని తరచి చూసుకున్నా. ఆకాశంలో లేను, పాతాళంలోనూ లేను. భూమ్మీదే శరీరం. మళ్ళీ మరో సెషన్ మొదలు.

“మిరపకాయ బజ్జీలు వేయవా?” “నాకు సేమ్యా పాయసం కావాలి.” ఇంతకూ నాకేం కావాలి? నవ్వుచ్చింది నాకు. తెరచిన పుస్తకం, పక్షుల గానం, రంగుల సీతాకోకచిలుకలు, మేఘాల రథం, తారల మల్లెలు, ఊడల ఊయల- అన్నీ ఊహలే. కోరికల గుర్రాలు, రెక్కలు కట్టుకుని ఎగిరిపోతుంటాయలా. వాటి వెనక ఎలా పరిగెట్టాలి?

“అమ్మా నేను బొమ్మ వేశాను చూడు.” అంతరాయం కలిగిస్తూ కడుపు పంట చూపించిన చిత్రం కడుపు నింపేలా... పచ్చటి వనం, పచ్చిక, ఊయల, కొండలు, మబ్బులు. “అన్నీ బాగున్నాయి కానీ, ఏదో

మిస్సయినట్లుందిరా. ఆ....” పెన్సిల్ తో పక్షిలా గీశాను. “ఇప్పుడు రెక్కలొచ్చాయి కదా వనమంతా తిరిగి రావచ్చు.” నా నవ్వుతో తన నవ్వు జత కలిసింది.

సాయంత్రం సెషన్ అయిపోగానే రాత్రికేం చేయాలో వెతుకులాట. సగం చదివిన సద్గపల్లి ‘బతుకు వెతుకులాట’ ఎన్నటికిపూర్తయ్యేను? నూరేళ్ల కిందటి గురజాడ కల వీధికో ఆహార దుకాణం సాకారమయ్యేదెన్నడో? ఇల్లాలికింత విశ్రాంతి, మనశ్శాంతి దొరికేదెన్నడో?

రాత్రికి వండీ వార్చీ, మరునాటికి ప్రిపరేషన్ కూడా ముగిసింది. హమ్మయ్య ఈ రోజుకు డ్యూటీ అయిపోయినట్టే. మనసుకు విశ్రాంతి దొరక్కపోయినా, శరీరం మాత్రం చోటు వెతుక్కొని విశ్రమిస్తుంది. కళ్ళు చీకట్లను పూర్తిగా నింపుకునేలోగా ప్రశ్నల తుంపర మొదలు.

“అమ్మా, కలలెందుకు వస్తాయి?” “మనకిష్టమైనవి మనం పొందలేక పోతున్నామనుకో, నిద్రలో మెదడు అవి అందుకున్న భ్రమలో ఉంటుందన్న మాట, అవే కలగా కనబడతాయి.” నాకు తోచిన సమాధానం చెప్పాను. “మరి పీడకలలెందుకు వస్తాయి?” “కోరికలు తీరిపోయి అక్కడే ఉండిపోతామేమోనని, ఈ లోకంలోకి రావడానికి చెడ్డ కలలొచ్చి నిద్ర లేపుతాయన్న మాట.” ఇంకా ప్రశ్నల వెల్లువను తట్టుకోలేక కళ్ళు

కల సంపూర్ణమైంది (14 తరువాయి)

నిద్రనాశ్రయం చాయి.

“పడుకున్న ఐదు నిమిషాల్లోనే నిద్రలోకి జారుకోవడం ఎలా సాధ్యమో!” నిద్రావస్థలోనే నిష్టారాలు చెవుల బడుతున్నాయి. పడుకున్నాక కాదు, పనిలో ఉన్నప్పుడే కళ్ళు మూతలు పడుతున్నాయంటే దేహమెంత అలసిపోయిందో అర్థం చేసుకోలేని మనసుకు ఏం చెప్పే అర్థమవుతుంది? నీలిరంగు సముద్రం, నీలాకాశం కలుస్తూ కనువిందు చేస్తుంటే తెప్ప మీద కడలి కెరటాలతో పాటు ఎగురుతూ నేను. వేగంగా... తీరానికి దూరంగా... యానిమేషన్ చిత్రం మోనా లాగా తెప్పపై తేలుతూ పోతుంటే, మనసంతా ఉత్సాహంగా, ఉల్లాసంగా... అచ్చు ఆ సినిమాలో లాగే అవతలి తీరం పిలుస్తున్నట్లుంది. ఆ తీరంలో ఏ అద్భుతాలు దాగి ఉన్నాయో, ఏ వసంతాలు ఎదురు చూస్తున్నాయో...? ఉన్నట్టుండి ఈ సుడిగాలి చుట్టే స్తోందేమిటి? తెప్పతో సహా నన్ను సుడిగుండంలోకి జార్చే స్తోంది. సుడులు తిరుగుతూ నేను జారిపోతున్నా... బలమంతా పుంజుకొని తెప్పతో సహా అలల పైకెగిసి లేచా. సుడిగుండాన్ని

తప్పించుకొని ఆవలి తీరం వైపు రెట్టించిన వేగంతో కదులుతున్నా.

ఏదో మొండి పట్టుదల, ఉత్సాహం ఆవలి తీరానికి చేర్చింది. ఇదో వింత లోకంలా ఉంది. నింగిని తాకుతూ గిరులు, వాటిపై పచ్చని చెట్లు, ఈ పచ్చని వనాలకు రూపమద్దుతూ సాగుతున్న శ్రమ జీవన రాగం. చేతులు చేతులు పట్టుకుని, పదం, కదం కలుపుతూ సాగుతున్న ధింసా నృత్యం. ఆటలాడుతూ, పాటలు పాడుతూ శ్రమ తాలూకు అలసట తెలియని సహజీవన రాగం. వింత ఫలాలతో చేసిన సలాడ్ దోసిట్లో ఆకు దొన్నెలో నింపి, మోకాళ్ళపై వొంగి ప్రేమ ప్రతిపాదన చేస్తున్నట్లు నా జీవన సగభాగం. ఆకాశం గోడ పై ఎర్రటి రంగు పులుముతూ మా కలల పంటలు. కళ్ళపై వెచ్చటి స్పర్శతో కలల లోకం లోంచి ఇలలో కొచ్చి పడ్డాను. నులివెచ్చని స్పర్శతో ఉదయభానుడు నవ్వులు చిందిస్తున్నాడు.

“చూశావా, ఈరోజు నీకంటే ముందు నేనే లేచాను.”

“అయితే మాన్లే. నాకెంత హాయిగా ఉందో ఇవాళ. ఇప్పటికి నాకల పూర్తయింది. ఇంకా కాసేపు కలలోనే ఉండనీ.” ముసుగు తన్నేశాను. ♦

వివాదాస్పద తీర్పులిచ్చిన న్యాయమూర్తికి సుప్రీం షాక్!

బొంబాయి హైకోర్టు వ్యాఖ్యలతో వస్తున్న మీడియా కథనాలు, మహారాష్ట్రలో 2016లో బాలికపై అత్యాచార యత్నం చేసిన కేసులో పుట్టుపూర్వత్తరాలు పరిశీలిస్తే మను వాదుల వక్రబుద్ధి తేటతెల్లమవుతోంది. ఈ రాజ్యంలో నేడు వివక్షకు తావులేని సమాజం కంటికి కనిపించనంత దూరంలో ఉంపి. మహిళలపై హింస సర్వసాధారణమైంది. ఈ పరిస్థితుల్లో అటు బాలికపై జరిగిన దాడిని అసలు అది దాడే కాదని చెప్పడం, మహిళా న్యాయమూర్తే ఈ తీర్పునివ్వడం దారుణం. అత్యున్నత పదవిలో ఉన్న ఒక మహిళ చట్టానికి భిన్నంగా ఇలా వ్యాఖ్యానించడం సమంజసమా? ఈ తీర్పులో జడ్జిగా ఉన్న ఆమె తీర్పులో సొంత భావజాలమే ఎక్కువగా కనిపిస్తోంది. ఈ కేసు తీర్పు ఆ కేసుకే

పరిమితం కాదు. మొత్తం సమాజం మీదే తిరోగమన ప్రభావం చూపుతోంది. అసలు న్యాయమూర్తి స్థానానికి ఆమె తగదనిపిస్తోంది. ఇటువంటి దారుణ మైన తీర్పు ఇచ్చిన మహిళ ఆ పదవికే తగదు. బొంబాయి హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు చట్ట పరిధిలో లేదు. లైంగిక హింసకు పాల్పడిన నిందితుడికి ఫోక్స్ చట్టం ప్రకారం మూడు లేక ఐదేళ్లు శిక్ష పడాలి. కానీ అసలు ఇది నేరమే కాదని చెప్పడం దుర్మార్గం. ఎన్నో పోరాటాలు చేసి తెప్పించుకున్న ఈ చట్టాన్ని ఇప్పుడు బొంబాయి హైకోర్టు తీర్పు నీరుగా ర్చింది. ఇటువంటి వ్యాఖ్యలు మహిళలపై మరిన్ని దాడులకు పురిగొల్పుతాయి. స్వచ్ఛంద సంస్థలు, మహిళా సంఘాలు ఈ తీర్పుపై స్పందించి పోరాటాన్ని ఉధృతం చేయాలి. ఇటువంటి మహిళకు సుప్రీం కోర్టులో పదోన్నతి వచ్చినా రావచ్చేని మహిళలు

వ్యంగ్రాస్తాలు సంధిస్తున్నారు. మహిళలకు, పిల్లలకు ఈ దేశంలో భద్రత లేదని తన తీర్పుద్వారా మృగాళ్ళకు స్వేచ్ఛ కల్పించిన ఘనురాలని బాలికా దినోత్సవం రోజునే ఇటువంటి తీర్పు రావడం బాధాకరమని మహిళా సంఘాలు విమర్శిస్తున్నాయి. ఐదేళ్ల బాలికపై లైంగిక వేధింపుల కేసులో కూడా ఈమె ఇలాంటి తీర్పునే ఇచ్చారు. వేధింపుల నుంచి బాలికలను రక్షించే పోక్స్ చట్టం కింద వీటిని నేరంగా పరిగణించలేమంటూ నిందితునికి కింది కోర్టు వేసిన శిక్షను రద్దు చేశారు. ఈ తీర్పులపై అత్యున్నత న్యాయస్థానం స్టే విధించి ఆమెకు శాశ్వత హోదా అంశంపై సుప్రీం కొలీజియం సిఫార్సులు వెనక్కు తీసుకుంది. వివాదాస్పదమే కాదు చెత్త తీర్పులిచ్చిన ఈమెను జడ్జిగా కూడా తొలగించాలని మహిళలు కోరుతున్నారు.

పెళ్లి సంతలు!

సంతృప్తికరమైన వైవాహిక జీవితం గడపడానికి భార్యభర్తలకు పరస్పర ప్రేమాభిమానాలేకాక ఆర్థిక భద్రత కూడా అవసరమే కనుక కుటుంబ అవసరాలు తీర్చేదిగా వివాహం ఉండాలి. ఈ అవసరాలు ఒక కుటుంబంలో పిల్లలు పెరిగేకొద్దీ అవి కూడా పెరుగుతాయి. ఒక రైతు తన ఆవుకు లేక మేకకు సంతానం కలిగితే సంతోషిస్తాడు. ఎందుకంటే తన ఆస్తి పెరిగిందని. భార్య సంతానాన్ని ఇస్తే మాత్రం ఆలోచనలో పడతాడు.

అందులోనూ ఆడపిల్ల అయితే ఇంకా ఎక్కువ ఆలోచిస్తాడు. కుటుంబ అవసరాలు తీర్చడంలో తన బాధ్యత మరింత పెరిగిందని బాధ పడతాడు. దీన్ని బట్టి చూస్తే వివాహాలను, జననాలను కూడా ఆర్థిక పరిస్థితులే నియంత్రించాయి.

ఫ్రాన్స్ లో కూడా భూమిని చిన్నచిన్న కమతాలుగా విడగొట్టి ఒక చిన్న కుటుంబ పోషణకు మాత్రమే పండిన పంట సరిపోయే విధంగా సామాజిక వ్యవస్థ, ఆర్థిక వ్యవస్థ రూపొందాయి. ఈ కారణంగా ఫ్రాన్స్ లో ఇంకా అభివృద్ధి చెందిన అనేక దేశాల్లో జననాల సంఖ్య గణనీయంగా తగ్గింది.

కొన్ని అనాగరిక జాతుల్లో శిశువు పుట్టగానే చంపివేయడం కూడా జరిగింది. వీటన్నిటికీ కారణం వారి ఆర్థిక స్థితిగతులే. నేడు నాగరికత పెరిగినా మగవాడు బలవంతుడైనందున జీవన పోరాటంలో స్త్రీని అణచివేస్తాడు. పారిశ్రామికంగాగానీ, వ్యవసాయరంగంలోగానీ ఈ విధమైన అణచివేత జరుగుతోంది. సహజంగా ఎంతగా అభివృద్ధి చెందినా స్త్రీ, పురుష సంబంధాలపై మాత్రం ప్రజాభిప్రాయం ఏ మాత్రమూ మారలేదు.

1876లో ఫ్రాంజెస్ ఎల్ వి స్టెయిన్

రచించిన 'రాజకీయ ఆర్థిక రంగాలలో మహిళ' అను పుస్తకంలో పురుషుడితో స్త్రీ వివాహ సంబంధాలలో లొంగిపోయి ఉండాలనే స్థితిని స్పష్టంగా చిత్రించారు. ఒక పురుషుడికి ఇంటా బయట శాంతి, క్రమత్వం, సున్నితత్వం, స్వీయ నియంత్రణ కలిగి ఉండి తన అవసరాలు తీర్చగలిగిన స్త్రీ కావాలని కోరుకుంటాడు అని ఆయన రచనలో పేర్కొన్నాడు. నిజ జీవితంలో వందల్లో ఒక్కరు కూడా ఇలాంటి స్త్రీలు ఉండరని, కానీ ఇలాంటి వారే పురుషులకు కావాలని రాశారు. అసలు వివాహం చేసుకునే అవకాశమేలేని కొందరు స్త్రీలను, గుప్పెడు తిండి కోసం భర్తతో సమానంగా కష్టించే స్త్రీ గురించి ఏమీ తెలియక ప్రొఫెసర్ అలా రాసి ఉండొచ్చని అనుకోవచ్చు.

ఒక దేశం ఎంత నాగరికత సాధించిందో ఆ దేశపు స్త్రీల స్థితిగతులను చూసి అంచనా వేయొచ్చని చాలా మంది అంటుంటారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో వివాహాలు జరగడం, జమా లెక్కల వ్యవహారంగా తయారైంది. పెళ్లి సంబంధాల్లో భర్త తన భార్యనూ, ఆమె ఆస్తిని ఆశించాడు. పితృస్వామ్య వారసత్వపు ఆస్తి హక్కు నుంచి ఎన్నడో వెలేసిన కూతుళ్లకు ఆ హక్కును అప్పుడు పునరుద్ధరించాడు. ఇంత జమలు, లెక్కలు కల ఆర్థిక విధానంలో పెళ్లిళ్లు (పవిత్ర వివాహం) అనేమాట అపహాస్యంగా తయారైంది.

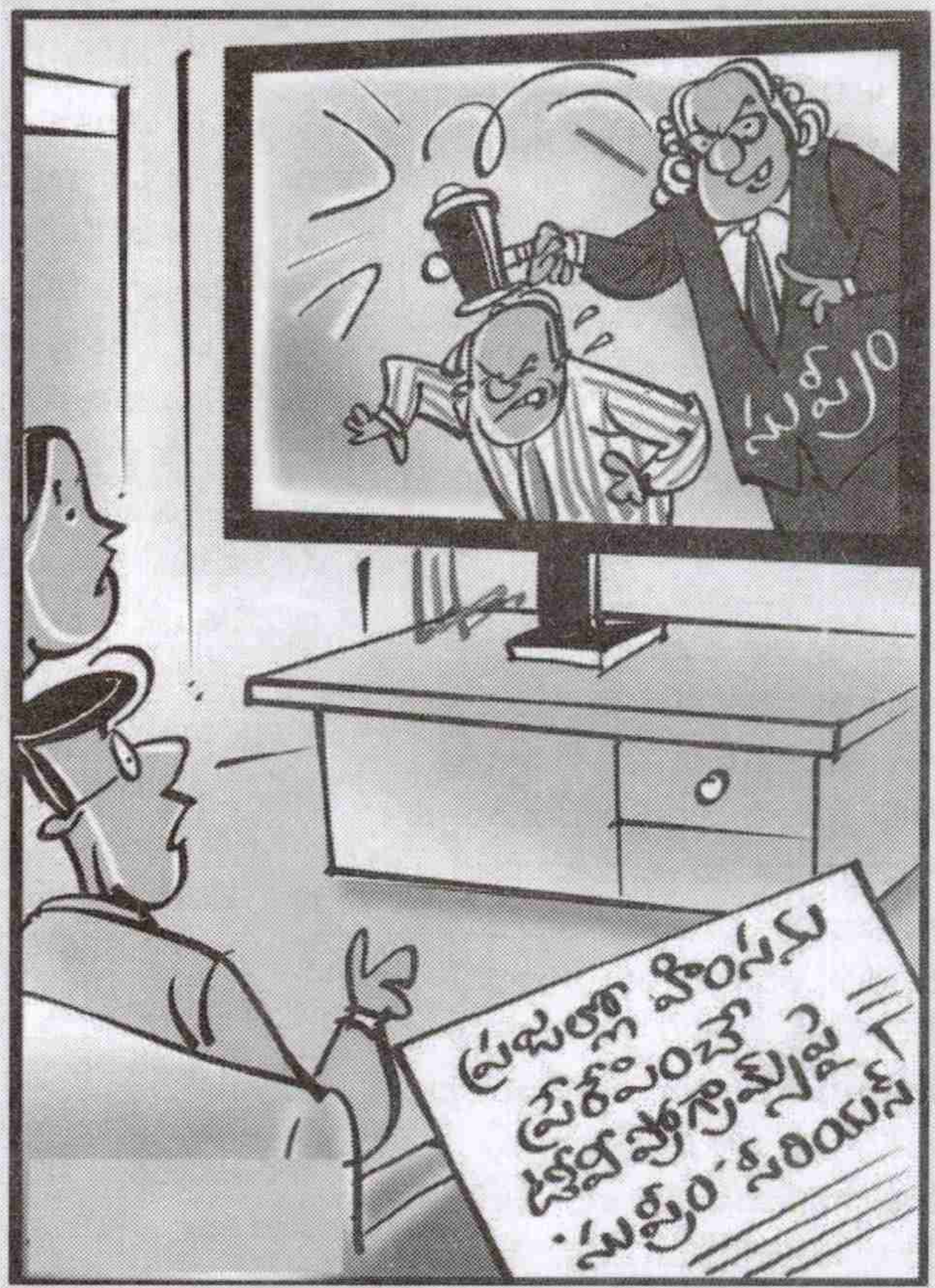
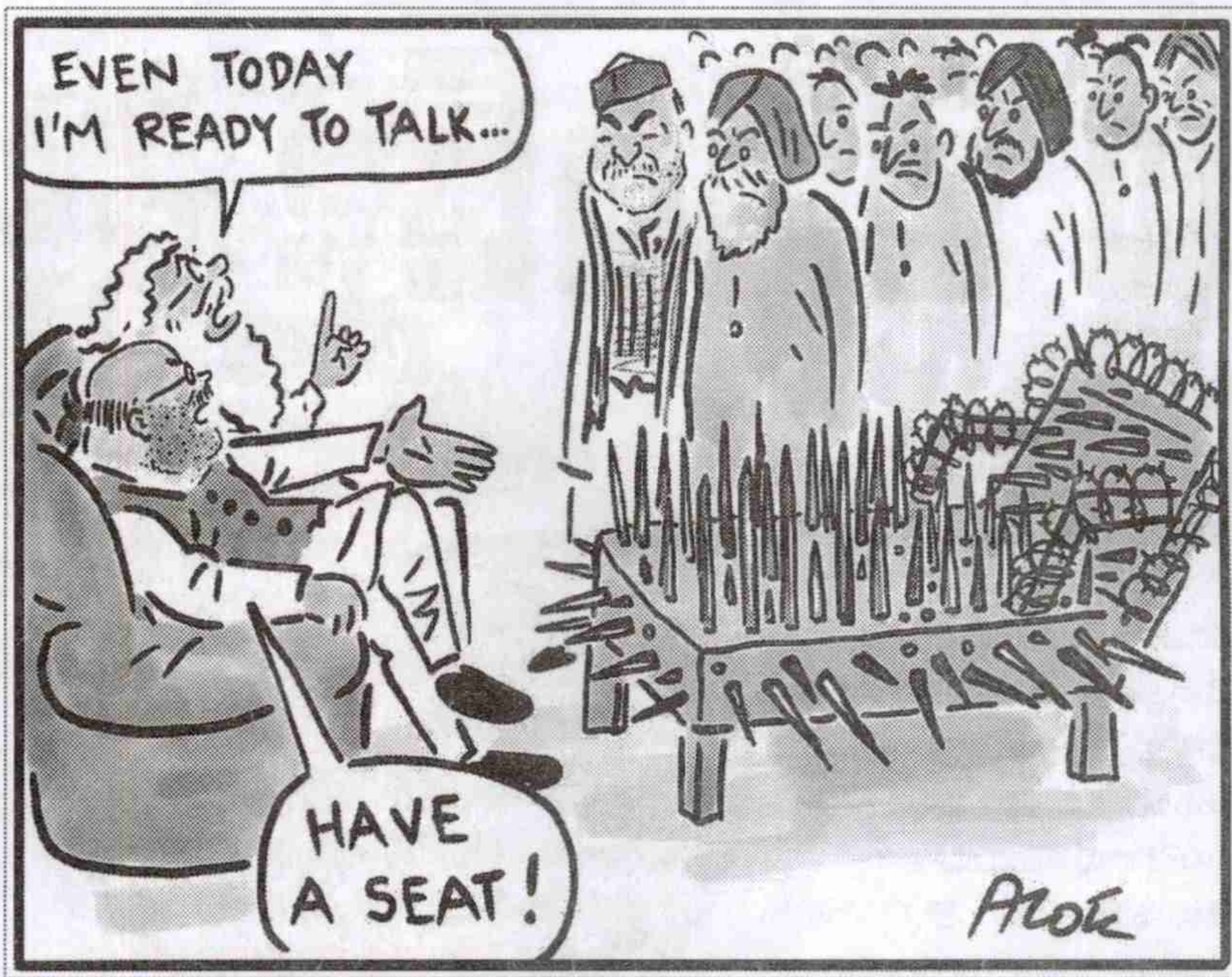
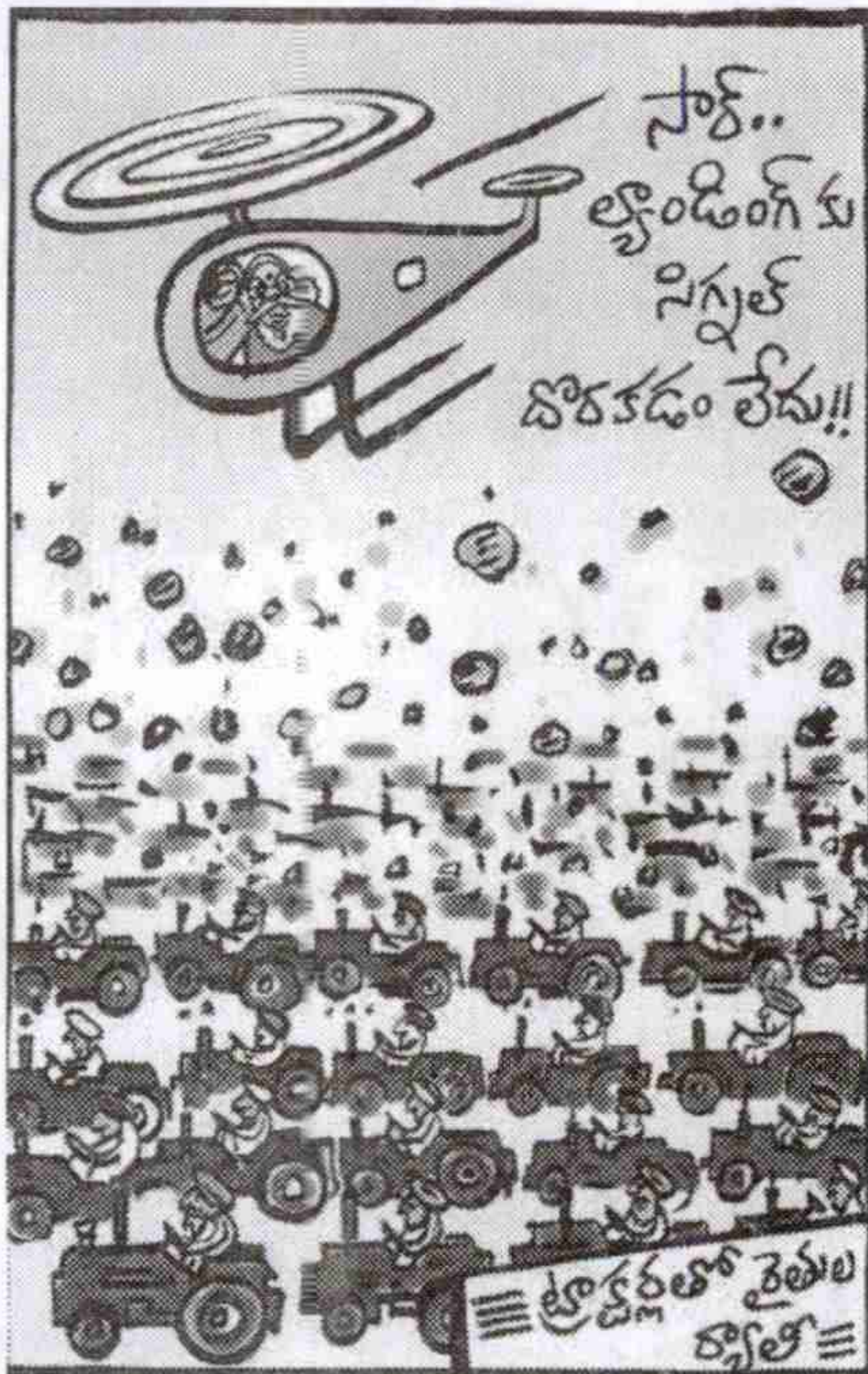
డబ్బు కోసం పెళ్లి చేసుకోవడంలో ధనకాంక్ష ఒకవైపు, సామాజిక స్థాయి, గౌరవ బిరుదుల హోదాకై పాకులాట మరోవైపు జరిగి ఉన్నత తరగతుల వారికి పరస్పర సంతృప్తి లభిస్తుంది. అందుకే

వివాహం ఇక్కడ వ్యాపార స్థాయికి దిగజారింది. పెళ్లి సంబంధాలు కుదుర్చుకునే ఉద్దేశంతో ప్రతి ప్రధాన నగరంలోనూ ఉన్నత తరగతి ప్రజలు కలుసుకునేందుకు కొన్ని నిర్దిష్టమైన రోజులు నిర్ధారించుకొని ఆ రోజులను పెళ్లి సంతలుగా తయారు చేశారు. స్టాక్ మార్కెట్ లో లాగానే ఇక్కడ కూడా సట్టా వ్యాపారం, మారకం ఆధిక్యం వహించాయి.

పీకలదాకా అప్పుల్లో కూరుకుపోయి కూలీన హోదాను మిగిల్చుకున్న సైనికాధికారులు, వ్యసనాల బారినపడి ఒళ్లు గుళ్ల చేసుకొని... పెళ్లి చేసుకొని వచ్చే భార్యతో సేవలు చేయించుకోవచ్చని ఆశించేవారు. దాదాపు జైలుకు వెళ్లే దశలో ఉండి రక్షణ కోసం చూసేవారు, డబ్బు అవసరం ఉండి పదోన్నతికి ఎదురుచూసే ప్రభుత్వ అధికారులు ఇక్కడ భాతాదారులుగా వచ్చి ఈ పెళ్లి సంతల్లో వివాహ బేరసారాలు జరుపుతారు. ఇటువంటి వివాహాల్లో కాబోయే భార్య యువతినా? ముసలిదా? అందంగా ఉందా? వికారంగా ఉందా? చదువుకుందా? అజ్ఞానా? క్రైస్తవ మహిళా? యూదు మతస్తురాలా? అనేవి అనవసరమైన విషయాలు. ఆమెకు బాగా డబ్బు ఉంటే చాలు అని కోరుకుంటారు.

ఇటువంటి వివాహ సంబంధాలన్నీ క్షుణ్ణంగా పరిశీలిస్తే తిండి కోసం వ్యభిచార వృత్తి చేసే స్త్రీ కూడా వీరికంటే నైతికంగా ఉన్నతమైందని చెప్పొచ్చు. మతాధికారులు, మంత్రులూ ఇదే వ్యాపార ధోరణిలో వెళ్లారు. అమ్మాయి ధనికురాలయితే ఆమె అనైతికతను పట్టించుకోకుండా కొందరు వివాహ సమ్మతి తెలిపారు. ఆ కాలంలో వివాహ వ్యవస్థ ఇంత దిగజారిపోయింది. ♦

రెచ్చగొట్టుడు కార్యక్రమంలో జరిగిన అంతరాయానికి సంతోషిస్తున్నాం!

బలవేషం

ఇది 90ల నాటి మాట. అప్పటికి ఓర్వకల్లు చుట్టుపక్కల అంతా కరువు తాండవమాడుతోంది. చుట్టూ రాళ్ల భూములు. ఉన్న ఊళ్లో ఉపాధి దొరక్క ఊళ్లకు ఊళ్లు వలస వెళ్లాయి. అలాంటి సమయంలో పొదుపు సంఘాల ఏర్పాటు గురించి ఓర్వకల్లు మండలం హుస్సేనాపురం మహిళలు తెలుసుకున్నారు. ఒక్కొక్క సంఘంలో పది మంది చొప్పున రెండు డ్వాక్రా గ్రూపు పొదుపు సంఘాలుగా ఏర్పడ్డారు. క్రమంగా ఇతర గ్రామాల మహిళలు ఇదే బాటలో నడిచారు. అంతా కలిసి ఓర్వకల్లు మండల పొదుపు లక్ష్మి ఐక్య సంఘం ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ప్రస్తుతం ఓర్వకల్లు మండలంలో 10 వేల మంది మహిళలు ఇందులో సభ్యులుగా ఉన్నారు. వీరంతా కలిసి వంద కోట్లకుపైగా లావాదేవీలు చేస్తున్నారు. రెక్కాడితేగానీ డొక్కాడని వీరంతా కలిసి రూపాయి రూపాయి దాచుకొని పొదుపును ఒక ఉద్యమంగా చేశారు. కిరాణా కొట్లు, దుస్తులు దుకాణాలు, పాడి గేదెల పెంపకం, కుట్టు పనులు ఇలా తమకు నచ్చిన స్వయం ఉపాధి పనులను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. వాటిద్వారా రూ.8కోట్లు రూపాయలు దాచుకున్నారు. ఈ మహిళల పొదుపు తీరు గమనించిన బ్యాంకులు వారి వ్యాపారాలకు రూ.70 కోట్లు అప్పుగా ఇచ్చాయి. లావీదేవీలు పెరగడంతో వారే సొంతగా ఒక బ్యాంకును ఏర్పాటు చేసుకోవాలనుకున్నారు. అలా 1998లో మహిళా బ్యాంకు ఏర్పాటైంది. మొత్తం 300 సంఘాలు ఒక్కొక్కటి రూ.5000 పెట్టుబడి పెట్టాయి. అలా రూ.30 లక్షలతో ప్రారంభమైన బ్యాంకు ప్రస్తుతం రూ.13 కోట్ల లావాదేవీలు నిర్వహిస్తోంది.

రాజప్రసాదాన్ని

తలపిస్తాన్న ఈ భవనం ఒక

పాఠశాల. ఇంత ఆధునికంగానూ ఒక

బ్యాంకు, కార్యాలయ భవనాలు కర్నూలు జిల్లా

ఓర్వకల్లు మండలంలో కనిపిస్తాయి. అయితే

ఇవన్నీ ఏ కార్పొరేట్ సంస్థలవో కాదు. రూపాయి

రూపాయి దాచి పొదుపు సంఘం మహిళలు

చేసిన అద్భుతమిది. కర్నూలు జిల్లా ఓర్వకల్లు

పొదుపు ఐక్య సంఘం సాధించిన

విజయగాథ ఇది.

ఈ

బ్యాంకు నుంచి

మహిళలు తమ

పిల్లల వివాహాలకూ, వ్యాపారాలకూ, జీవనోపాధి ఏర్పాటు చేసుకునేందుకూ అప్పులు తీసుకొని తిరిగి చెల్లిస్తూ ఉంటారు. బ్యాంకు జలజీవనీ, భూమి కొనుగోలు పథకం, గ్రామ జ్యోతి, స్త్రీ నిధి వంటి పథకాలను నిర్వహిస్తోంది. వ్యక్తిగతంగా కాస్త నిలదొక్కుకున్నాక రాజభవనం లాంటి పాఠశాల నిర్మించుకునే దిశగా పొదుపు సమాఖ్యను బలోపేతం చేసే దిశగా అడుగులు వేశారు వీరు. సభ్యుల సంక్షేమం కోసం వివిధ కార్యక్రమాలు చేపట్టారు. వాటిల్లో పిల్లల చదువు ఒకటి. పిల్లలను కార్పొరేట్ స్కూల్కు పంపే స్తోమత లేదని వారు బాధ పడలేదు సరికదా.. వాటికి దీటుగా ఒక పాఠశాలనే ఆ స్థాయిలో తీర్చిదిద్దారు. రూపాయి రూపాయి పోగేసుకొని 8 ఏళ్లు కష్టపడి ఏడెకరాల స్థలంలో కార్పొరేట్ పాఠశాలకు తీసిపోని విధంగా బాల భారతి పాఠశాల నిర్మించుకున్నారు. సీసీ కెమెరాలు, ల్యాబ్లు, గ్రంథాలయం, క్రీడా మైదానాలు వంటి అన్ని సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేసుకొని 60 తరగతి గదులతో దీన్ని నిర్మించారు. పొదుపును ప్రోత్సహించిన ఈ సంఘం గౌరవ

సలహాదారు విజయభారతి పేరుమీద ఈ పాఠశాలకు బాల భారతి అని పేరు పెట్టుకున్నారు. వెయ్యి మందికి పైగా విద్యార్థులు చదువుతున్నారు. వీరందరికీ ఉచిత భోజన సౌకర్యం కల్పిస్తున్నారు. అంతేకాదు మారుమూల గ్రామాల నుంచి విద్యార్థులను పాఠశాలకు తీసుకొచ్చేందుకు 9 బస్సులను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. చెట్ల కింద, ఆలయాల్లో సభ్యుల ఇళ్లలో సమావేశాలు కావడానికి అనేక ఇబ్బందులకు గురైన ఈ మహిళలు.. వీటన్నిటినీ అధిగమించి రూ.5 కోట్ల ఖర్చుతో ఓర్వకల్లు మండలంలోని 14 గ్రామాల్లో 14 సొంత భవనాలను నిర్మించుకున్నారు. రుణాలు, పొదుపు మీద వచ్చిన వడ్డీలు, సీఆర్పీల గౌరవవేతనంలో కొంత కలిపి ఆ భవనాలు నిర్మించుకున్నారు. భవిష్యత్తులో వీటిని నిరుద్యోగ యువతకు ఉపాధి శిక్షణ కోసం వినియోగిస్తామన్నారు. ఒకప్పుడు అక్షరాలు రాని ఆ మహిళలంతా తాము సాధించిన పొదుపు పాఠాలను ఇతర రాష్ట్ర మహిళలకూ చెబుతున్నారు. ఈ క్రమంలో గుజరాత్, మణిపూర్, నాగాలాండ్, త్రిపుర, జమ్మూకాశ్మీర్ వంటి కొన్ని రాష్ట్రాలు పొదుపు సంఘాల ఏర్పాటుకు వీరితో ఒప్పందాలు కుదుర్చుకున్నాయని ఆ మండల సమాఖ్య కార్యదర్శి పద్మావతమ్మ, కోశాధికారి తాజున్నిసా ఈ వివరాలు తెలిపారు. ఓ చిరు దీపం వెలిగించుకుంటున్న మహిళలకు అభినందనలు చెబుదాం. ♦

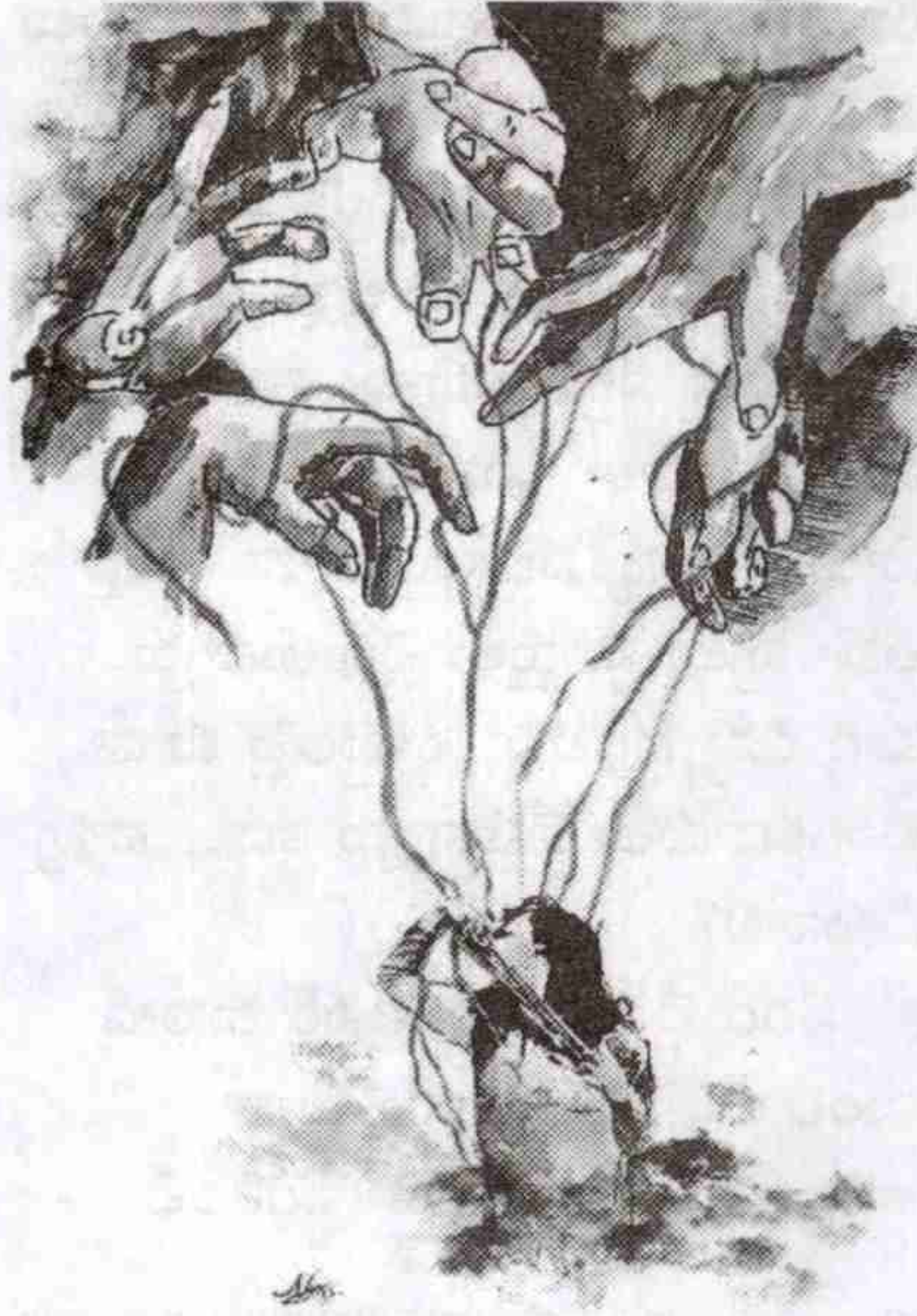
అత్యాచారం + హత్య = 10 లక్షలు

అమ్మా.. ఆశ!

ఎలా ఉన్నావురా. అమ్మమ్మ ప్లస్లు, మైనస్లు, ఇజిక్వల్స్ రాస్తోందేమిటి? అని అనుకుంటున్నావా? రాయక తప్పని పరిస్థితులు దేశమంతా జరుగుతున్నాయి. ఇప్పటికీ ప్రతిరోజూ సగటున 87 అత్యాచారాలు దేశంలో నమోదవుతున్నాయని గణాంకాలు చెబుతున్నాయి.

ఈ దేశంలో ఆడపిల్లలా జన్మించడమే పెద్ద దౌర్భాగ్యం అనే పరిస్థితులొచ్చాయంటే ఎంత హీనమైన దాడులకు బాళికలు, యువతులు, వృద్ధ స్త్రీలు సైతం గురవుతున్నారో అర్థమవుతోంది కదా. ఇప్పటికీ 8 ఏళ్ల క్రితం 2012 డిసెంబరులో దేశ రాజధాని ఢిల్లీ నడిబొడ్డులో కదిలే బస్సులో జ్యోతి సింగ్ పాండే అనే యువతి ఘోరమైన సామూహిక అత్యాచారానికి గురైంది. ఈ ఉదంతానికి చలించిపోయి దేశమంతా పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమం సాగింది. దాని ఫలితంగా జస్టిస్ వర్మ నేతృత్వంలో త్రిసభ్య కమిటీని ప్రభుత్వం నియమించింది.

వర్మ కమిషన్ తన నివేదికలో మహిళలపై హింసకు సంబంధించి ఎన్నో అంశాలను ప్రస్తావిస్తూ అనేక సూచనలు, సలహాలు ఇచ్చింది. వర్మ కమిషన్ ఆధారంగా 'నిర్భయ చట్టం-2013'ను కేంద్ర ప్రభుత్వం అమల్లోకి తెచ్చింది. ఇదంతా నీకెందుకు రాస్తున్నానంటే ఈ ఘటన జరిగినప్పుడు నీవు చిన్న పిల్లవు. నీకివి తెలియవని చెబుతున్నాను. అత్యాచారానికి గురైన అమ్మాయి 16 రోజులపాటు మృత్యువుతో పోరాడి ప్రాణాలు వదిలింది. చాలా రోజులు వరకు ఆమె నిర్భయంగా పేర్కొంటూ చట్టానికి కూడా అదే పేరు పెట్టారు.

ఆమె మరణం తరువాత వచ్చిన అవార్డుల గురించి నేనేమీ ప్రస్తావించడం లేదు.

అయితే ఈ చట్టం వచ్చాక అత్యాచారాలు, హత్యలు తగ్గలేదు. 80 శాతానికిపైగా అత్యాచారాల కేసుల్లో నిందితులు నిర్దోషులుగా విడుదలవుతున్నారు. నిర్భయ చట్టం ప్రేరణగా చాలా రాష్ట్రాల్లో మళ్లీ కొన్ని ప్రత్యేక శాసన నిబంధనావళిని రూపొందించుకున్నాయి. అటువంటిదే ఆంధ్రప్రదేశ్ 'దిశ చట్టం-2019' వేగవంతంగా విచారణ జరిగి శిక్ష పడాలనేదే దీని ముఖ్య ఉద్దేశం. ఈ మధ్యకాలంలో జరిగిన అత్యాచారాలు, హత్యలు చూస్తుంటే మృగాళ్లకు ఏ చట్టం వచ్చినా తననేమీ చేయలేవని ధైర్యం ఉందనిపిస్తోంది.

2012 నాటికంటే 60 శాతం మహిళలపై అత్యాచారాలు, 40 శాతం బాలికలపై అత్యాచారాలు పెరిగాయి. అంతేకాదు 2016 నుంచి లక్షా 33 వేల కేసులు కోర్టులో పెండింగులో ఉన్నాయి. నిర్భయ చట్టంలో నిందితుడికి

మరణశిక్ష లేదా ఉరిశిక్ష పడాలి అని ఉంటే దిశ చట్టంలో తప్పనిసరిగా నిందితునికి ఉరి శిక్ష పడాలి అని ఉంది. నిర్భయ చట్టం నిందితునికి 4 నెలల్లో విచారణ పూర్తయి శిక్ష పడాలని చెబుతుంటే దిశ చట్టం కొన్ని మార్పులు చేసి పోలీసు దర్యాప్తు ఏడు రోజులు, కోర్టులో విచారణ 14 రోజులు అంటే 21 రోజుల్లో మొత్తం విచారణ పూర్తయి శిక్ష పడాలని చెబుతోంది. అంటే చాలా వేగవంతంగా శిక్షలు అమలు జరిగి పోవాలి. కానీ వాస్తవంగా అలా జరుగుతుందా? అంతేకాకుండా సోషల్ మీడియాలో మహిళలను వేధించినట్లయితే మొదటిసారి నేరం చేస్తే 2 నుంచి 4 సంవత్సరాలు జైలుశిక్ష, రెండోసారి నేరం చేస్తే 4 ఏళ్లు జైలు శిక్ష, ఐదు లక్షల జరిమానా విధించాలని దిశ చట్టం చెబుతోంది. పైగా నిర్భయ చట్టంలో పై కోర్టుకు వెళ్లడానికి శిక్ష పడిన తరువాత 6 నెలల సమయం ఉండగా, దిశ చట్టంలో 45 రోజులు మాత్రమే సమయం ఉంది. ఇప్పటికీ న్యాయ స్థానాల్లో కుప్పలుతెప్పలుగా పెండింగులో ఉన్న విచారణలు లక్షల్లో ఉన్నాయి. వేగవంతంగా విచారణ పూర్తి కావాలంటే ఫాస్ట్రాక్ కోర్టుల సంఖ్య పెంచాలి. దర్యాప్తు 7 రోజుల్లో పూర్తవడం సాధ్యమేనా? మనకు రెండు రాష్ట్రాలకూ కలిపి ఒకే ఫోరెన్సిక్ ల్యాబ్ ఉంది. అక్కడ ఉన్న రిపోర్టులు రావడానికే నెలలు పడుతున్నాయి. ఇవన్నీ అంది దర్యాప్తు చేయడానికి చాలినంత పోలీసు సిబ్బంది కూడా ఉండాలి కదా. చట్టం ఆశయాలు మంచివేగానీ ఆచరణలో వాటి అమలుకు అవసరమైన చర్యలు ఏవి? ఈ చట్టాలు ఎలా ఉన్నా (మిగతా 20లో)

అత్యాచారం హత్య=10 లక్షలు (19వ పేజీ తరువాయి)

ఎవరు పట్టించుకుంటారు?
పర్వాలేదు, మేం చేయాలనుకుంది
చేస్తామంటూ ప్రేమ పేరుతో వంచన,
ప్రేమను తిరస్కరిస్తే కత్తిపోట్లు, యాసిడ్
దాడులు, సామూహిక అత్యాచారాలు,
హత్యలు, తగలబెట్టడాలు లాంటివన్నీ
సర్వసాధారణమయ్యాయి. పేపర్ తెరిస్తే
ఇలాంటి వార్త లేదంటే విశేషమే. టీవీ
ఆన్ చేస్తే ప్రముఖవార్తల్లో ఇలాంటివి
లేకుంటే ఆశ్చర్యమే.

మరి ప్రభుత్వాలు ఏం చేస్తున్నాయి?
మహిళా కమిషన్ లో ఉన్న సభ్యు
లెవరో ఒకరు వచ్చి ఆ బాధితుల్ని సంద
ర్శించి కంటితుడుపు చర్యగా నాలుగు
మంచి మాటలు చెప్పి వెళ్లిపోతారు. ఇక

ఆ నిందితుల సంగతి బాధితుల గోడు
ఎవరికీ తెలీదు. ఒకవేళ అత్యాచారం,
హత్య జరిగిన జనం గగ్గోలు పెడుతుంటే
ప్రభుత్వం తరుపు నుంచి 'ఓదార్పు'గా
రూ.10 లక్షల చెక్కు ఒకటి ఇచ్చి చేతులు
దులిపేసుకుంటున్నారు. కొన్ని కేసుల్లో
అదీ లేదు. అంటే ఒక వ్యక్తి మానం,
ప్రాణం విలువ రూ.10 లక్షలకు
లెక్కగడుతున్నారన్నమాట. మరికొంత
మంది మహిళా సంఘం, జాతీయ
స్థాయిలో ఉన్న సభ్యులు కూడా స్త్రీలవైపే
తప్పు న్నట్లు సూక్తులు చెబుతున్నారు.
మరి చిన్న పిల్లలపై, వృద్ధులపై కూడా
లైంగికదాడులు చేస్తున్నారు కదా.. దాన్ని
ఏమనాలి?

నేరం చేయడానికి మైనర్ కుర్రాడి
నుంచి 80 ఏళ్ల వృద్ధుడు కూడా
అత్యాచారం చేయడానికి ప్రేరేపించే

విషయాల్లో మద్యం, మాదకద్రవ్యాలు,
అశ్లీల వీడియోలు, సెన్సార్ లేని దృశ్యాలు
కారణం కాదా? వీటిని
నియంత్రించాల్సిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిది
కాదా? వేగవంతమైన కరిన శిక్షలు
అమలు చేయాల్సిన న్యాయస్థానాల
మాటేమిటి?

ఆడపిల్ల పుడితే మహాలక్ష్మి పుట్టిందనే
రోజులు రావాలంటే తాను
ఎట్టిపరిస్థితుల్లోనైనా ఎల్లవేళలా భద్రంగా
ఉండగలను అనే భరోసా ప్రభుత్వాలు
ఆడవారికి కల్పించాలి. అప్పుడే మహిళకు
భరోసా లభిస్తుంది. నిర్భయంగా
సమాజంలో మనగలుగుతుంది. తరువాత
ఉత్తరంలో మరో అంశంపై మాట్లాడు
కుందాం రా తల్లీ..! బాగా చదువుకో!

- ఆశీస్సులతో
మీ అమ్మమ్మ

తొలి మహిళా ట్రక్ మెకానిక్

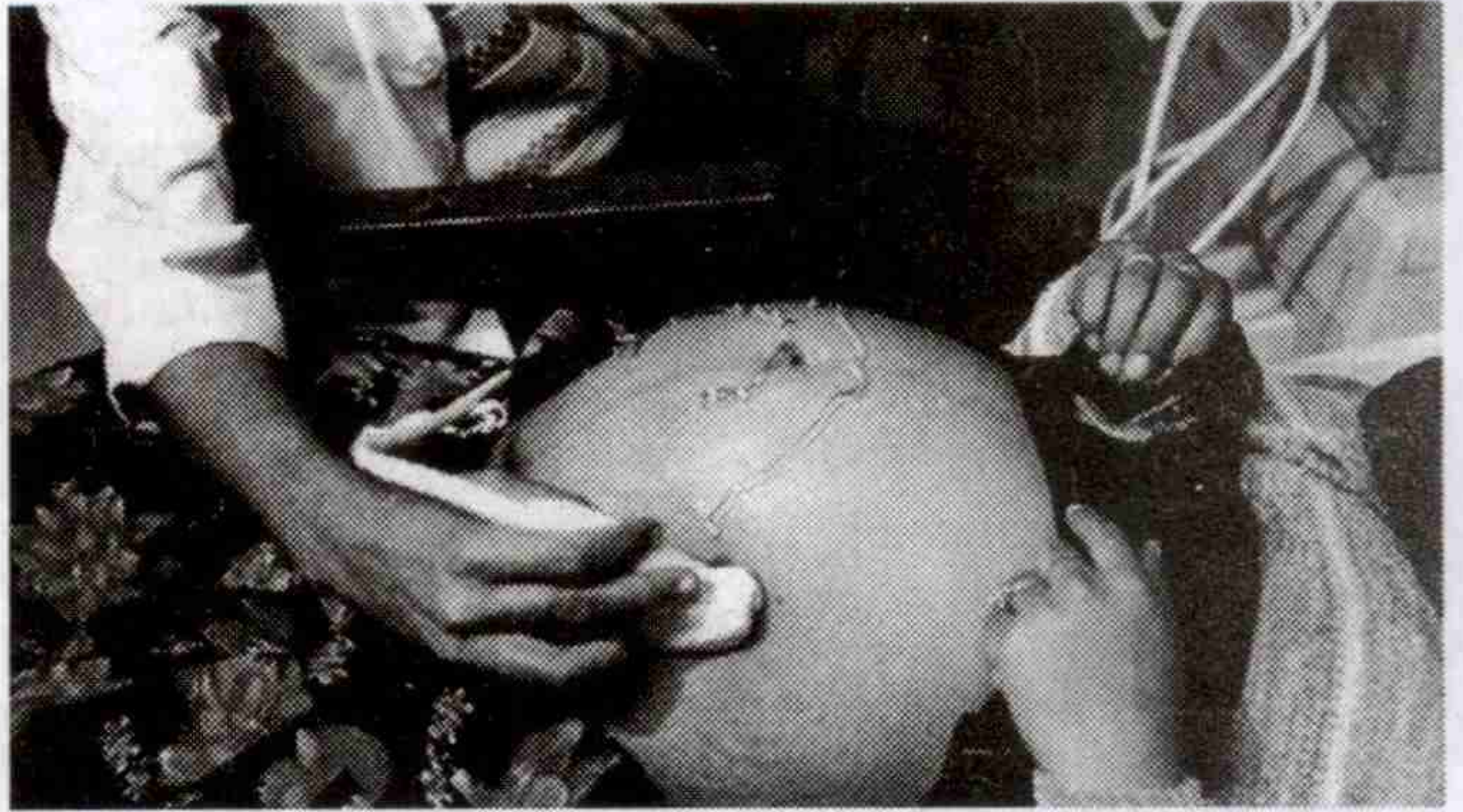
50 కేజీల బరువున్న వస్తువును ఆమె ఒక్కతే
ఎత్తగలదు. జాకీ అంటే ఏంటో ఎలా పనిచేస్తుందో ఆమెకు
తెలుసు. ఆసియాలోకెల్లా అతిపెద్ద ట్రక్ హాల్ట్ పాయింట్
అయిన ఎస్ జి టి ఎస్. అక్కడ ఒక చిన్న టీ దుకాణం. దాని
పక్కనే ఆటోమొబైల్ వర్క్ షాప్. అక్కడ 60 ఏళ్ల శాంతీదేవి
ఉంటారు. ట బహుశా ఆమె అక్కడ టీ అమ్ముతుందేమో
అనుకుంటారు ఆందరూ. టీ అమ్మడంతోపాటు ట్రక్
మరమ్మతులు కూడా ఆమె చేస్తుంది. పంక్చర్ అయిన టైర్లు
సరిచేసి బిగించడం ఆమె వృత్తి. రోజుకు 10 నుంచి 20
టైర్లకు పంక్చర్లు వేస్తుంది. అంతేకాదు ట్రక్కు మరమ్మతులు
కూడా చేయగలదు. 24 ఏళ్లుగా ఈ వృత్తినే చేస్తూ కుటుంబాన్ని
పోషిస్తోంది. ఇదంతా ఢిల్లీలో సంజయ్ గాంధీ ట్రాన్స్ పోర్టు
నగర్ లో. ఆమె నివాసం కూడా అక్కడే. ఈ పని మొత్తం ఆమె
భర్త వద్దే నేర్చుకుంది. శాంతీదేవి తన భర్తకు రెండో భార్య. ఇద్దరి
మధ్య 21 సంవత్సరాల అంతరం ఉంది. మొదటి భార్య
చనిపోయి నలుగురు బిడ్డల తండ్రి అయిన ఆమె భర్త ఈమెను
రెండో వివాహం చేసుకున్నాడు. ఈమెకు నలుగురు సంతానం.

ఈ 8 మంది సంతానం బాధ్యతలన్నీ వారిద్దరూ కలిసి పంచుకుని
ఈ వృత్తితోనే పూర్తి చేశారు. ఏదైనా పనిని ఇష్టంగా చేస్తే అలుపు
అనేది ఉండదు. ఈ పనికి స్త్రీలు అర్హులు కారు అని వారిని
దూరం పెట్టడం సరికాదు. ఆసక్తితోచేస్తే ఏ పనిలోనైనా స్త్రీలు
రాణిస్తారు. దేశంలోకెల్లా ఒకే ఒక్క ట్రక్కు మెకానిక్ గా నేను
గుర్తించబడ్డాను. అది నాకు గర్వకారణం అని చెబుతుందీమె. ఏ
వృత్తినైనా ఎంపిక చేసుకోవచ్చని మన బిడ్డలను ప్రోత్సహిద్దామా?

ముత్యాల గర్భంతో ముప్పే?

మూడో నెలలోనే బాగా గర్భం కనిపిస్తోంది. బహుశా కవలేమో! అన్నదమ్మా అత్తయ్య.

అమ్మో కాన్పు కష్టమవదా.. కూతురు గురించి దిగులుపడుతోంది అమ్మ!

పోనీలేద్దూ..! ఒకబ్బాయి, అమ్మాయి అయితే మనకు హాయిగా ఉంటుంది. రెండుసార్లు కనే బాధ నీకుండదంటూ భర్త సెటైర్.

ఆనందం, సిగ్గు కలగలిపి ఒక రకమైన భయాందోళనతో చుట్టుపక్కల అమ్మలక్కల సరదా సంభాషణలతో మూడో నెలొచ్చిన వారం వరకు చూసి డాక్టర్ సలహా మేరకు చెకప్ కోసం హాస్పిటల్లో అడుగు పెట్టారు ఆ దంపతులు. డాక్టర్ ఆమెను లోపలికి రమ్మని పరీక్షలు చేశారు. బయట కూర్చున్న భర్త డాక్టర్ చెప్పింది విని విస్తుపోయాడు.

“ఏమిటి డాక్టర్ గారూ, గర్భం ఉందంటారు. మరి స్కాన్లో బిడ్డ లేదంటారేమిటండీ?” అని

“ఆ అమ్మాయి వాళ్ళాయన గట్టిగానే అడుగుతున్నాడు. మూడో నెలలోనే కడుపు బాగా పెరిగినట్లుంటే కవలలని కూడా అనుకుంటున్నాం. వాంతులు విపరీతంగా ఉన్నాయి. ప్రెగ్నెన్సీ హార్మోన్ లక్షణాలు కూడా ఉన్నాయి. మీరేమో ఇప్పుడు స్కాన్ చేసి బిడ్డ లేదంటున్నారు”

“అవును. కొన్ని సార్లు అలా జరుగుతుంది. అదొక ప్రత్యేకమైన పరిస్థితి” అని డాక్టర్ అన్నారు.

“దీనినే ముత్యాల గర్భం లేదా Molar pregnancy అంటారు. గర్భం ఏర్పడుతుంది కానీ బిడ్డ ఎదగదు.” ఆ

భార్య భర్తలకు, వారి పరిస్థితిని డాక్టర్ వివరంగా తెలిపారు.

ముత్యాల గర్భమనేది ఒక అసాధారణమైన గర్భం. క్రోమోజోములు లేని ఒక ఖాళీ అండంతో, ఆరోగ్యవంతమైన ఒక శుక్రకణం సంయోగం చెంది, తన క్రోమోజోముల్ని రెట్టింపు చేసుకుంటుంది. లేదా ఒక ఖాళీ అండంతో రెండు శుక్రకణాలు కలవడం వల్ల ఏర్పడిన పిండంలో కేవలం మగ క్రోమోజోములు మాత్రమే వుంటాయి. అండం తాలూకు క్రోమోజోములుండవు. దీన్ని సంపూర్ణమైన ముత్యాల గర్భం (Complete molar pregnancy) అంటారు.

ముత్యాల గర్భం ఆరోగ్యంగా ఉండే బిడ్డలా ఎదగలేదు. ముత్యాల వంటి బుడగల ఆకారంలో ఎదుగుతుంది.

ముత్యాల గర్భం యొక్క లక్షణాలు?

నెలలకన్నా మించి పొట్ట పెరగడం, రక్త స్రావం కనిపించడం, అతిగా వేవిళ్లు కావడం ప్రధానమైన లక్షణాలు. గర్భానికి సంబంధించిన హార్మోన్ లెవెల్, చూస్తే చాలా హెచ్చు స్థాయిలో వుంటుంది. అందువల్లే వీరికి ఏవిళ్లు కూడా ఎక్కువగా వుంటాయి.

గర్భం వచ్చిన మొదటి మూడు నెలల్లో స్కానింగ్ చేయించినపుడు గర్భం సాధారణంగా పెరుగుతున్నదా, మోలార్ ప్రెగ్నెన్సీ మార్పులేమైనా వున్నాయా అన్న విషయం అర్థమవుతుంది. వ్యాధి నిర్ధారణ మాత్రం ఆ ముత్యాల వంటి కణాలను

బయాప్సీ పరీక్ష చేసినపుడే తెలుస్తుంది.

ఈ ముత్యాల గర్భం వల్ల బిడ్డ పెరిగే అవకాశం లేనందువల్ల దీన్ని తీసివేయడమే పరిష్కారం. ముత్యాల గర్భాన్ని తీసివేయడానికి శస్త్ర చికిత్స అవసరమవుతుంది. శస్త్ర చికిత్స అంటే కోత, కుట్టా అవసరం లేదు. మత్తు ఇచ్చిన తర్వాత గర్భాశయ ద్వారా నుంచి suction tube ద్వారా ముత్యాల వంటి కణ జాలాన్ని తీసివేయాలి.

అవాంఛిత గర్భం పోవడానికి మందులు అందుబాటులో ఉన్నాయి కదా. అవి వాడితే సరిపోదా? అని అడిగాడు ఆమె భర్త డాక్టర్ను. అబార్షన్ చేయడానికి వాడే మందులు వాడినపుడు, గర్భాశయంలో సంకోచ వ్యాకోచాలు కలుగుతాయి. వాటివల్ల ఈ ముత్యాల గర్భం యొక్క కణజాలం రక్తనాళాలలో ప్రవేశించి, వేరే అవయవాలకు వ్యాప్తి చెందే అవకాశం వుంది.

ముత్యాల గర్భాన్ని, యుటిరెస్ నుండి తొలగిస్తే ఇక చికిత్స పూర్తి అయినట్టేనా? అని ఆమె భర్త ఆరాటం. లేదు చికిత్స తర్వాత ప్రెగ్నెన్సీ హార్మోన్ సాధారణ స్థాయికి వచ్చేవరకూ డాక్టర్ల పర్యవేక్షణలో వుండాలి. ప్రతి రెండు వారాలకొకమారు రక్త పరీక్ష ద్వారా హార్మోన్ లెవెల్ గమనించుకోవాలి అని డాక్టర్ సమాధానం.

ప్రెగ్నెన్సీ హార్మోన్ స్థాయి సాధారణ గర్భం లో కనిపించే స్థాయి కన్నా ఎక్కువ

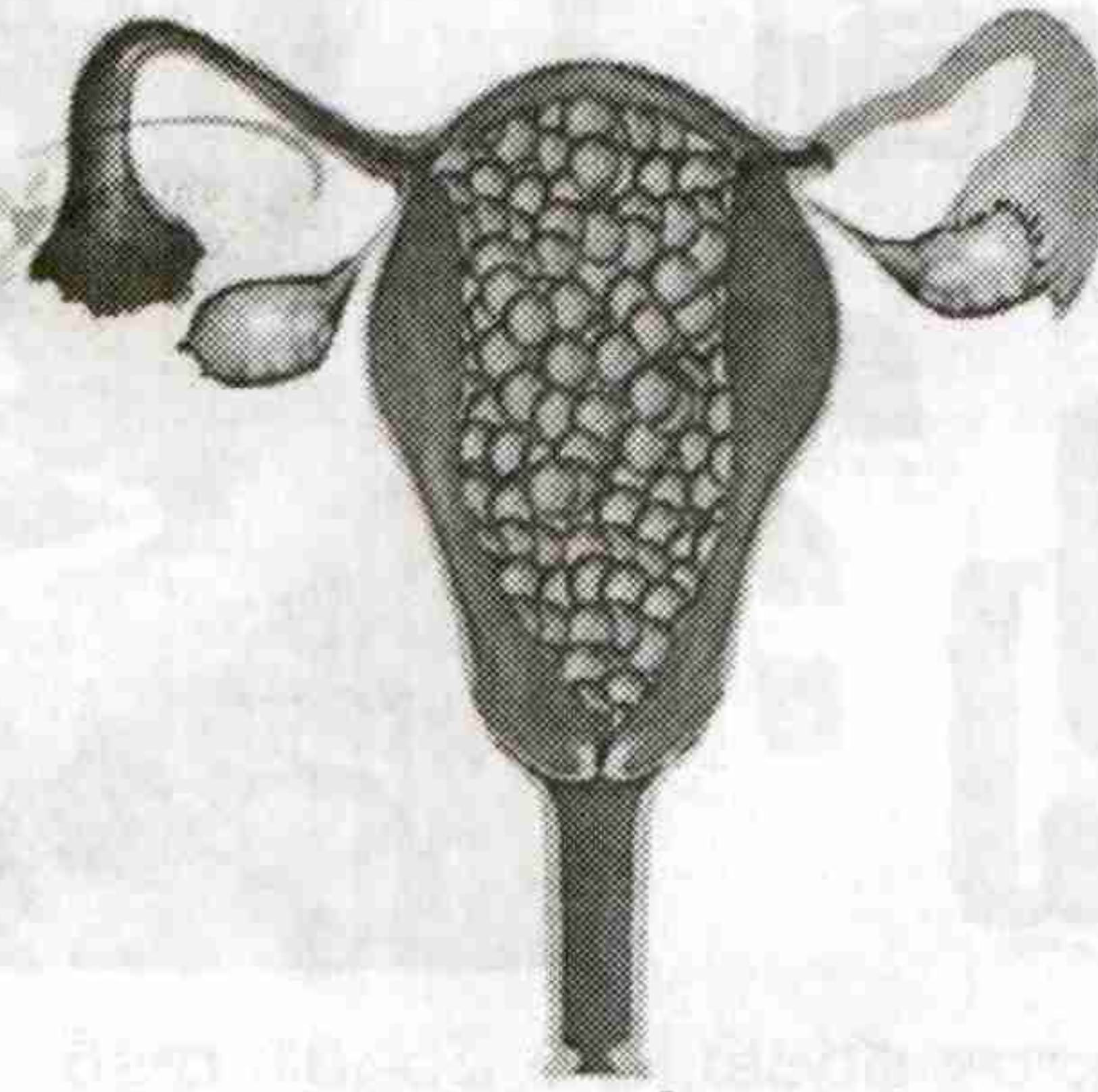

వుంటుంది.

హార్మోన్ లెవెల్ తగ్గడానికి గడువు ఏమైనా వుందా?

గర్భాశయాన్ని క్లీన్ చేసిన తర్వాత 56 రోజుల్లో, అంటే 8 వారాల్లో తగ్గిపోవాలి. రెండు వారాలకొక మారు హార్మోన్ లెవెల్స్ చెక్ చేస్తూ ఉండాలి. ఒక వేళ 56 రోజుల్లోపల అది సాధారణ స్థాయికి వచ్చినట్లైతే, యుటిరెస్ను క్లీన్ చేసిన నాటి నుంచి, 6 నెలల వరకు పేషెంట్ డాక్టర్ల పర్యవేక్షణలో వుండాలి. ఒకసారి ముత్యాల గర్భం వచ్చి, చికిత్స తీసుకున్న తర్వాత మరల ఎన్నాళ్ళకు గర్భం దాల్చవచ్చు?

చికిత్స అనంతరం హార్మోన్ స్థాయి పడిపోయే వరకూ గర్భం దాల్చకుండా

జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. కీమోథెరపీ చికిత్స అవసరమైన వారికి, అది పూర్తయిన సంవత్సరం వరకూ గర్భం రాకుండా రక్షణ తీసుకోవాలి.

ముత్యాల గర్భం తొలగించాక ఎటువంటి గర్భ నిరోధక సాధనాలు వాడాలి?

అందుబాటులో వున్న అనేక సంతాన నిరోధక సాధనాలను డాక్టర్ తో చర్చించి వాడుకోవచ్చు. కానీ గర్భాశయంలో అమర్చే కాపర్ టీని వాడకూడదు. ఎందుకంటే ముత్యాల గర్భం వల్ల గర్భాశయపు గోడలు మృదువుగా మారి ఉంటాయి. Copper- T అమర్చినపుడు యుటిరెస్ కు రంధ్రం పడే అవకాశముంటుంది.

ఒక వేళ గర్భం వస్తే మరలా ఇటువంటి మోలార్ ప్రెగ్నన్సీ వచ్చే అవకాశం ఎంత?

చాలా తక్కువ. ముత్యాల గర్భం దాల్చిన 100 మంది స్త్రీలలో, 99 మందికి మళ్లీ రాదు. ఒక్కరికి మాత్రమే వచ్చే అవకాశం ఉంది. ♦

కేరళలో యువతకు పట్టం!

ఇటీవల జరిగిన కేరళ స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల్లో 21 ఏళ్ల ఆర్య రాజేంద్రన్ రాష్ట్ర రాజధాని తిరువనంతపురం మేయర్గా బాధ్యతలు చేపట్టారు. అంతేకాదు పలు ప్రాంతాల్లో గ్రామ సర్పంచులుగా ఆర్యతోపాటు పలువురు ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐ కార్యకర్తలకు సీట్లు ఇచ్చి యువతను ప్రోత్సహించింది సీపీఎం. వీరిలో విజేతలుగా నిలిచిన వారు రేపు మరియు రాయ్, ఆర్యాపులం గ్రామ పంచాయతీ అధ్యక్షురాలిగా ఎన్నికయ్యారు. ఈమె ప్రస్తుతం ఎస్ఎఫ్ఐ జిల్లా కార్యదర్శవర్గ సభ్యురాలిగా, డివైఎఫ్ఐ జిల్లా కమిటీ సభ్యులుగా ఉన్నారు. 22 ఏళ్ల శారుతీ ఎల్ఎల్బి విద్యార్థిని. ఈమె కోజికోడ్లోని వళవన్న గ్రామం ప్రెసిడెంట్గా బాధ్యతలు చేపట్టారు. ఒక రేషన్ షాప్ దుకాణం యజమాని కోవిడ్ బారిన పడితే ఆ దుకాణంలో

అమ్మకాలను ఈమె పూర్తి చేసి వార్తల్లో నిలిచారు. రాష్ట్రంలో ఎల్డిఎఫ్ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన ఉచిత కిట్ల పంపిణీ నిర్వహణ విజయవంతంగా పూర్తిచేశారీమె. 22 ఏళ్ల స్టేషనీ సునిల్ వాయనాడ్ జిల్లాలో ఎస్టీలకు రిజర్వయిన పోజుదాన గ్రామం నుంచి ప్రెసిడెంట్గా ఎన్నికయ్యారు. ఈమె ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐలలో క్రియాశీలక కార్యకర్త. 22 ఏళ్ల అమృత కొల్లాం జిల్లాలోని ఇటివా గ్రామ పంచాయతీ అధ్యక్షురాలిగా ఎన్నికయ్యారు. 22 ఏళ్ల సీపీఐ నాయకురాలు అన్నియా కొచ్చి కార్పొరేషన్కు డిప్యూటీ మేయర్ అయ్యారు. వీరితోపాటు ఇంకా అనేకమంది యువకులు, విద్యార్థి నేతలు ఎన్నికల్లో విజయబావుటాలు ఎగురవేశారు.

ద్రుతిభా 'పద్మ'లు!

అద్భుతమైన గానంతో ఒకరు, వ్యాపార మెళకువలతో మరొకరు, మనసును కదిలించే సేవతో ఇంకొకరు ఇలా రంగం పడైనా.. తమదైన ముద్రతో లక్షలాదిమందికి చేరువై శిభాష్ అనిపించుకుని నేడు తాజాగా పద్మ పురస్కారాలు అందుకున్న మహిళలు వీరు.

మూడత్వంపై మహోద్యమ ధీర

మూఢాచారాలపై పోరాటం చేశారు బైరు బాలారవ. అస్సాం గోల్పారా జిల్లాలో తాకూరియా అనే గిరిజన గ్రామంలో జన్మించిన ఈమె మూఢాచారాలపై పోరాటం చేసి కొందరు మహిళలపై మంత్రగత్తెలని ముద్రవేసి జరుగుతున్న అన్యాయాలను ఎదిరించింది. ఈ పోరాటంలో ఎందరో స్థానిక మహిళలను బృందంగా చేసుకొని ప్రజల్లో అవగాహన తేవడం మొదలు పెట్టింది. ఈ క్రమంలో ఎన్నో అవమానాలు, దాడులు ఎదుర్కొంది. నేడు ఈమె పోరాటంతో మంత్రగత్తెలపై జరుగుతున్న దాడులను నిషేధించేందుకు ప్రభుత్వం ఒక కఠినమైన చట్టాన్ని తెచ్చింది. ఈమె పద్మశ్రీ పురస్కారానికి అర్హత సాధించింది.

పాటల పూతోట చిత్ర

'జీవితంలో ప్రతి ఒక్కరూ వినవలసిన వెయ్యి పాటల' పట్టిక అంతర్జాతీయ స్థాయిలో రూపొందించిన పట్టికలో చిత్ర పాట చోటుదక్కించుకుంది. 42 ఏళ్ల ఆమె సంగీత ప్రయాణంలో 2005లో పద్మశ్రీ అవార్డు సొంతం చేసుకున్నారు. నేడు పద్మ భూషణ్ పురస్కారాన్ని పొందారు. తన పట్టుదలతో, తండ్రి ప్రోత్సాహంతో, మృదంగ వాయిద్య లయ విన్యాసంలో ఒక యువతి చేతులు నాట్యమాడాయి. దేశవిదేశాల్లో ఈమె మృదంగనాదాలు భారత దేశానికి కీర్తిప్రతిష్టలు తెచ్చాయి. దండమూరి రామ్మోహన్ రావు వద్ద ఈమె శిష్యరికం చేశారు. ఆ తరువాత వీరు దంపతులయ్యారు. ఆడ పిల్లలపై అనేక ఆంక్షలున్న రోజుల్లోనే ఈమె ధైర్యంగా ఈ రంగంలోకి అడుగుపెట్టి నేడు పద్మశ్రీ పురస్కారాన్ని దక్కించుకున్నారు. ఈమె శ్రీమతి దండమూరి సుమతీ రామ్మోహన్ రావు.

ఈతరం థెరిస్సా శాంతిదేవి

ఏడు దశాబ్దాలుగా సమాజసేవకు జీవితం అంకితం చేసి సేవా సమాజ్ స్థాపకురాలైంది శాంతి దేవి. ఒడిస్సాలోని బాలేశ్వర్ లో ఆమె కుటుంబాల్లో అందరూ సమాజ సేవకే అంకితమయ్యారు. సామాజిక సేవా కార్యకర్త రతన్ దాస్ ను వివాహం చేసుకున్నారు. కోరాపుట్ జిల్లాలోని సంకల్పదర్ గ్రామంలోని కుష్టు రోగులకు సవర్యలతో సేవకు శ్రీకారం చుట్టారేమి. బాలికలకు విద్యనందించి సేవాసమాజ్ ఆశ్రమంలో అనాథ బాలికలకు ఆశ్రయమిచ్చారు. ఏడుగురు విద్యార్థులతో మొదలైన ఈ సేవా సమాజ్ లో ప్రస్తుతం 350 మంది అనాథ బాలికలు చదువుకుంటున్నారు. ఈమె ప్రత్యేకతకు నేడు పద్మశ్రీ పురస్కారం వరించింది.

ఆదర్శ పారిశ్రామికవేత్త రజనీ

మిసెస్ బెక్టార్ సంస్థ స్టాక్ మార్కెట్ లో సంచలనం

సృష్టించింది. రూ.20 వేలు పెట్టుబడితో ఇంట్లో మొదలు పెట్టిన ఐస్ క్రీం వ్యాపారం, బిస్కెట్లు, బిస్కెట్ల తయారీతో ఆహార రంగంలో తనదైన ముద్ర వేసిన ఘనత ఆ సంస్థ అధినేత రజనీ బెక్టార్ కే దక్కుతుంది. లాహోర్ లో పుట్టి పెరిగిన ఈమె వంటకాల తయారీలో శిక్షణ తీసుకున్నారు. ఐస్ క్రీం తయారీ యంత్రం కొనుగోలు చేసి ఆర్డర్లు తీసుకొని అందించేవారు. క్రమంగా దేశీయ మార్కెట్ లో అడుగు పెట్టిన మెక్ డొనాల్డ్స్, క్యార్ బరీ, ఐటీసీ, సన్ పీస్ట్ వంటి సంస్థలకు భాగస్వామిగా మారి రూ.వంద కోట్ల ఆదాయాన్ని, రూ.వేల కోట్ల టర్నోవర్ ను అందుకున్న ఈ సంస్థ నిర్వాహకురాలు బెక్టార్ పద్మశ్రీ పురస్కారాన్ని దక్కించుకుంది.

బిచ్చంతో మొదలై.. అనాథలకు అమ్మై

9 నెలల నిండు గర్భిణి.. భర్త ఇంటిలో నుంచి గెంటి వేస్తే అనాథ అయి పశువుల కొట్టంలో పురుడు పోసుకుని తన బొడ్డు తాడు తనే రాయితో తెంచుకుని పసిబిడ్డతో బిచ్చమెత్తుకుంటూ ఊరూరూ తిరిగింది. 40 ఏళ్ల తరువాత ఈమె తన బిడ్డకే కాక వెయ్యి మంది అనాథలకు అమ్మ అయింది. ఆమె సింధూ తాయ్. ఆమె తల్లికి సింధూ పుట్టుకే ఇష్టం లేదు. ఆమె ఆడపిల్ల కనుక. అందుకే కోపంతో ఈమెను చింది (చిరిగిన బట్ట అని అర్థం) అని పిలిచేది. కానీ ఈమె ఆకులపై అక్షరాలు నేర్చుకుంది. ఈమెలోని ఆత్మవిశ్వాసం అత్తింటి వారికి నచ్చక బయటకు గెంటేస్తే శృశానంలో తలదాచుకుని అక్కడ పిండాలనే ఆహారంగా తిని తనకే సొంతమైన, శ్రావ్యమైన గొంతుతో పాటలు పాడుతూ తన కూతుర్ని పోషించుకోవడమే కాక అనాథ పిల్లలను కూడా అక్కడ చేర్చుకొని వెయ్యి మంది పిల్లల తల్లి అయిన ఈమెను పద్మశ్రీ వరించింది.

ఒకనాడు.. పాడితే హేళన చేశారు!!

పిల్లల్లోని

టాలెంట్ గుర్తించి

ప్రోత్సహిస్తే అవలీలగా విజయాన్ని
కైవసం చేసుకుంటా రనడానికి చక్కటి
ఉదాహరణ మంగ్గీ.. కట్టుబాట్లు, ఆర్థిక
ఇబ్బందులకు ఎదురొడ్డి పోరాడి
సాధించుకున్న ఒక గిరిజన
బాలిక విజయగాథ ఇది.

మంగ్గీ

రాయలసీమ గిరిజన బిడ్డ. పుట్టింది, పెరిగింది గుత్తి మండలం, బసినేపల్లి తాండలో. వేకువ జామున అమ్మానాన్నలు పొలం పనులకు పోతే సత్యవతీబాయి 3వ తరగతి చదివే వయసులోనే ఇంట్లో వంటచేస్తూ చెల్లెళ్లు, తమ్ముణ్ణి చూసుకునేది. అమ్మానాన్నలకు పొలం దగ్గరికి బువ్వ తీసుకెళ్లేది. ఇంటికొచ్చి బడికి తయారై వెళ్లేది. లంబాడీల్లో ప్రతి పనీ పాడుతూ చేసుకుంటారు. పొలం పనులైతేనేమీ... విసరడం, దంచడం, రొట్టెలు చేయడమైతేనేమీ.. పాట వాళ్ల బతుకులో భాగం. ఆ పాటలను సత్యవతి తప్పులు లేకుండా పాడేది. ఇది గమనించిన ఆర్డీవో ఆమెతో ప్రభోధాత్మక గీతాలు రాసి పాడించేవారు.

తండాలో కాని వ్యతిరేకించారు. తండాల్లో ఆడపిల్లలకు ఆంక్షలు, కట్టుబాట్లు ఎక్కువ. స్టేజిపై పాటలు పాడుతుందని వారి కుటుంబాన్ని హేళన చేస్తూ, చిన్న చూపు చూసేవారు. 8వ తరగతి చదివేటప్పుడు పంజాబ్ లో

జరిగిన జాతీయ ఉత్సవాలకు వెళ్లవలసి వచ్చింది. ఈ విషయమై తండాలో పెద్ద రాద్ధాంతమే జరిగింది. తండ్రి పెద్దలు ఒప్పుకోలేదు. ఆర్డీవో సత్యవతి తండ్రి. పెద్దలను ఒప్పించి ఎట్టకేలకు రైలెక్కించారు.

ఆ జాతీయ పోటీల్లో సత్యవతికి ప్రథమ బహుమతి వచ్చింది. ఆర్డీటీ సభ్యులు అప్పటి నుంచి ఆమెను సంగీతంపై దృష్టి పెట్టమని ప్రోత్సహించారు. వారి ఆర్థిక సాయంతో పది తర్వాత ఎస్వీ మ్యూజిక్ అండ్ డ్యాన్స్ లో డిప్లొమా కోర్సులో చేరింది. ఏ సాధన లేకుండానే సంగీతం టీచర్ నేర్పిన రాగాలను అలవోకగా పాడేది. ఆర్థిక సాయం అందించినా, తల్లి తండ్రులకు ఆమె చదువు, మిగిలిన పిల్లల చదువులు భారమయ్యాయి. అప్పులపాలయ్యారు. ఆ పరిస్థితుల్లో బాగా నలిగిన సత్యవతి ఫైనల్ ఇయర్ పూర్తి కాకుండానే ఇంటికి వచ్చేసింది.

ఏదైనా ఉద్యోగం చేసి కుటుంబానికి అండగా నిలబడాలనుకుంది. తిరుపతిలో పరిచయం అయిన సీనియర్ల సాయంతో హైదరాబాద్ లోని బాచుపల్లిలోని ఓ ప్రైవేటు పాఠశాలలో మ్యూజిక్ టీచర్ గా చేరింది. ఆ జీతం సరిపోక హోం ట్యూషన్స్ చెప్పేది. ఆ సమయంలోనే టీచర్ ట్రైనింగ్ పూర్తి చేసింది.

అప్పుడే జానపద గాయకుడు భిక్షునాయక్ తో పరిచయమై తన గ్రూప్ లో సింగర్ గా అవకాశమిచ్చారు. ఛానల్ లో జానపద కార్యక్రమాలు

జరుగుతుంటే భిక్షునాయక్ సత్యవతిని పంపారు. ఆ కార్యక్రమం తరువాత ఛానల్ వారు సత్యవతిని యాంకరింగ్ చేయమని అడిగారు.

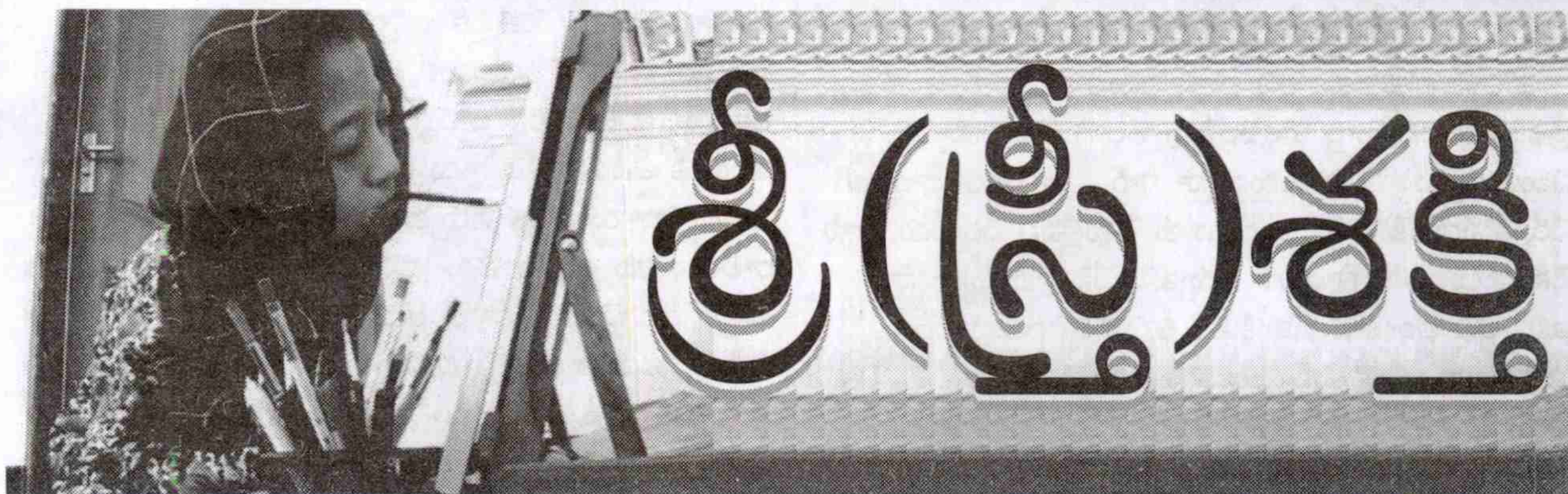
మితభాషి అయిన సత్యవతికి ఇదొక సవాల్. ఛానల్ వారు ఈమెకు ధైర్యం చెప్పి అవకాశమిచ్చారు. సత్యవతి బాయ్ కాకుండా, క్యాచింగా ఉండడానికి పేరు మారిస్తే బాగుంటుందన్నారు. అప్పుడు తన తాతమ్మ పేరును తన పేరుగా మార్చుకుని 'మంగ్గీ' అయింది.

"మాటకారి మంగ్గీ" కార్యక్రమం బాగా హిట్టయింది. ప్రోగ్రామ్ మేనేజర్ దామోదర రెడ్డి బాగా ప్రోత్సహించారు. తీన్ మార్ ఎంటర్ టైన్మెంట్, తీన్ మార్ న్యూస్ తో బాగా పాపులర్ అయింది. ఆ సంవత్సరం ఉత్తమ యాంకరింగ్ అవార్డు కైవసం చేసుకుంది.

తెలంగాణ ఆవిర్భావ సందర్భంగా పాడిన రేలారె రేలా పాట మంగ్గీని ఎక్కడికో తీసుకువెళ్లింది. అమెరికా వంటి దేశాలలో ఎన్నో కార్యక్రమాలు చేసి తనకంటూ గుర్తింపు తెచ్చుకుంది. మంగ్గీ పాడిన బతుకమ్మ పాట, సంక్రాంతి, దసరా పాటలు బాగా ఫేమస్ అయ్యాయి.

సినిమాల్లో కూడా అవకాశాలు వెదుక్కుంటూ వచ్చాయి. 'రాములో రాముల' ఎంత హిట్టయిందో తెలుసుగా! స్టేజిపై పాటలు పాడుతుందని వారి కుటుంబాన్ని హేళన చేసినవారు ఇప్పుడు ఈ పాట మా మాంగ్గీదే అంటూ సంబరపడుతున్నారు. ♦

డ్రాయింగ్ మాస్టర్ వామనమూర్తి ఎందరో పిల్లలకు చిత్రలేఖనం నేర్పుతున్నారు. పిల్లలు తమ కుంచెలతో రంగులద్ది పిట్టలు, చెట్లు, జంతువులు, కొండలు, సూర్యోదయం, పూల కుండీలు.. లాంటివి డ్రాయింగ్ వేయిస్తూ వాటిలోని లోపాలు చెబుతూ ఏ రంగులు ఎలా కలపాలో.. బ్రెష్ ఎలా పట్టుకోవాలో నేర్పుతున్నాడు. ఇంతలో సార్ అన్న పిలుపుతో ద్వారం వైపు చూశాడు మాస్టర్. “సార్ నమస్తే, నాపేరు కృష్ణ స్వామి. నేను సెక్యూరిటీగార్డ్గా పని చేస్తున్నాను” అన్నాడు వచ్చిన వ్యక్తి. లోపలికి వచ్చి కూర్చో అన్నాడు మాస్టర్.

కృష్ణస్వామితోపాటు అతని పదేళ్ల కూతురు శ్రీశక్తి వెనకనే రావడంతో అక్కడ బొమ్మలు వేస్తున్న పిల్లల్లో కొందరు తలెత్తి వాళ్లను చూసి నోటిమీద చేయి వేసుకున్నారు. కొందరు గుసగుసలాడారు. కారణం.. శ్రీశక్తికి రెండు చేతులూ భుజాల వరకూ లేవు. అది గమనించిన వామనమూర్తి పిల్లలను మీ పని మీరు చేసుకోండని గట్టిగా అన్నాడు. దేన్నీ పట్టించుకోకుండా శ్రీశక్తి వాళ్లు వేస్తున్న బొమ్మలు చూస్తూ నడిచి మాస్టర్ దగ్గరకు వెళ్లి నమస్కారం సార్ అంది. మీరు వచ్చిన పని చెప్పండి అన్నాడు వామనమూర్తి. సార్, ఈ అమ్మాయి నా కూతురు. ఆరో తరగతి చదువుతోంది. బాగా చదువుతుంది. డ్రాయింగ్ అంటే ఇష్టం. మీ దగ్గర

చేర్చిద్దామను కుంటున్నాను అని అనగానే.. వామనమూర్తి ఒక్క క్షణం ఆ అమ్మాయిని చూసి మీరు ఏమీ అనుకోవద్దు. పాపకు చేతులేవు. డ్రాయింగ్ ఎలా చేస్తుంది. పెన్సిల్ పట్టుకొని ప్రాక్టీస్ చేయాలి. బ్రెష్తో రంగులు కలపాలి. ఇవన్నీ ఆ పాప చేయలేదు. అయామ్ వెరీ సార్.. పాపకు చెప్పడం నా వల్ల కాదు అని చెప్పాడు వామనమూర్తి.

కృష్ణస్వామి సార్.. మా పాప తన పనులు తనే చేసుకుంటుంది కాళ్లతో, నోటితో. చాలా తెలివిగల్గి పిల్ల ప్రయత్నించి చూడండి సార్ అని ప్రాధేయపడ్డాడు. నాకు టైం లేదు. మీకు చెబితే అర్థంకాదా..? నేను అంత శ్రమ తీసుకోలేను. పాపను తీసుకెళ్లండి అని కొంచెం గట్టిగానే చెప్పాడు వామనమూర్తి. చేసేది లేక అక్కడి నుంచి కృష్ణస్వామి పాపను తీసుకెళ్లాడు.

“నాన్నా.. నాకు డ్రాయింగ్ చెప్పేవాళ్లే లేరా” అంది శ్రీశక్తి. “అమ్మా.. నీ పట్టుదల చూస్తుంటే నువ్వు తప్పకుండా డ్రాయింగ్ నేర్చుకోగలవు అనిపిస్తోంది. మనసుంటే మార్గముంటుంది. ఇంకో దగ్గర ప్రయత్నిస్తాను” అన్నాడు కృష్ణస్వామి. ఆయన భార్య వర్ధనమ్మ వాళ్ల మాటలు విని కూతురికి ఎలాగైనా డ్రాయింగ్ నేర్పాలనుకుంది. ఇంటి పనులు చూసుకుంటూనే ఒక మహిళా సంఘంలో కార్యకర్తగా చేరింది.

సంఘం వాళ్లు కుట్టుమిషన్లపై

ఎంబ్రాయిడరీ డిజైన్లు, కుండలపై రకరకాల బొమ్మలు, గిఫ్ట్ ఐటమ్స్, తయారు చేసి స్టాల్ పెట్టి అమ్మేవాళ్లు. వర్ధనమ్మ కూతుర్ని తమ సంఘానికి తీసుకెళ్లి అవన్నీ చూపిస్తూ ఉండేది. శ్రీశక్తి అవన్నీ గమనించి ఇంటికొచ్చి పెన్సిల్ నోటితో పట్టుకుని బొమ్మలు వేసి చూపేది. వర్ధనమ్మ కూతురికి బొమ్మలు వేయడానికి తగినట్లు స్టాండ్, కలర్స్ అన్నీ కొనిచ్చి ఫోన్లో, యూట్యూబ్లో పెయింటింగ్స్ ఎలా వేస్తారో చూపించింది. శ్రీశక్తి పదో తరగతికి వచ్చింది. డ్రాయింగ్ బాగా వేస్తోంది.

వర్ధనమ్మకు ఒక ఆలోచన వచ్చి మహిళా సంఘం వాళ్లతో స్త్రీ సమస్యలపై శ్రీశక్తితో బొమ్మలు వేయించి, ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందని సలహా ఇచ్చింది. వాళ్లు అందుకు అంగీకరించారు.

ఒకరోజు న్యూస్ పేపర్ చూస్తున్న వర్ధనమ్మకు శ్రీ సరస్వతి కల్చరల్ అసోసియేషన్ వారి ఆధ్వర్యంలో చిత్రకళా ప్రదర్శన ప్రభుత్వ పాఠశాలలో ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు, దానిలో ఎవరైనా పాల్గొనవచ్చని ప్రకటన కనిపించింది. మహిళా సంఘం వాళ్లతో మాట్లాడి శ్రీశక్తి వేసిన చిత్రాలను ప్రదర్శనలో ఏర్పాటు చేసింది వర్ధనమ్మ.

వామనమూర్తి కూడా తన పెయింటింగ్స్ తో ఆ ప్రదర్శనలో పాల్గొన్నాడు. అందరి కళాకారుల చిత్రాలు చూస్తూ శ్రీశక్తి బొమ్మల వద్దకు

శ్రీ(స్రీ)శక్తి (25 తరువాయి)

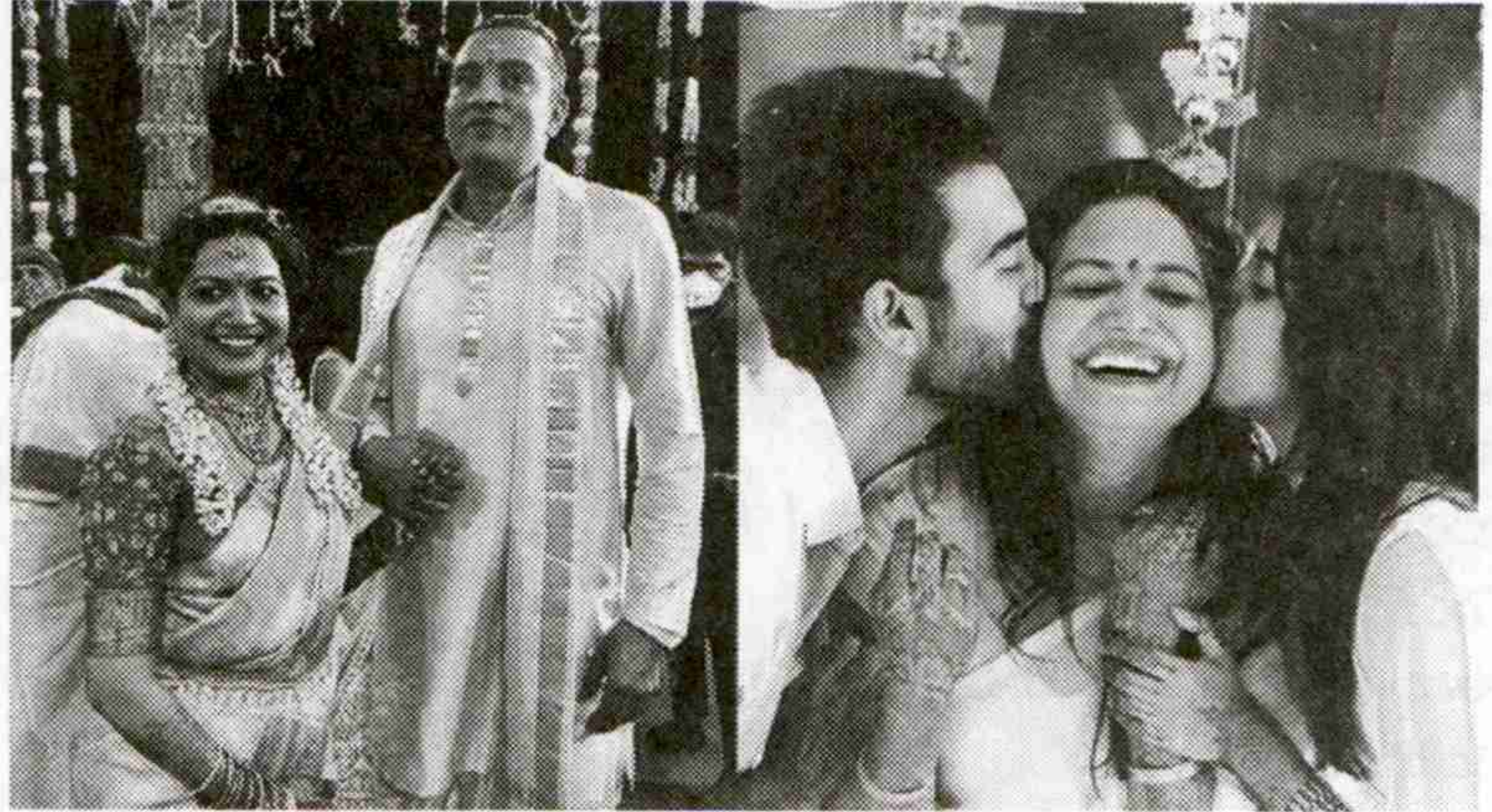
వచ్చిన వామనమూర్తిని చూసి నమస్కారం సార్ అంది శ్రీశక్తి. వామనమూర్తి కొంచెంసేపు అలాగే ఆలోచిస్తూ నిలుచున్నాడు. “నేను గుర్తున్నానా సార్.. మీ దగ్గర డ్రాయింగ్ నేర్చుకోవడానికి వస్తే.. మీరు నాకు చేతుల్లేవని నేర్పలేదు. కానీ నేను పట్టుదలతో సొంతగా నేర్చుకుని వేసిన బొమ్మలు సార్ ఇవి” అని అంటూనే ఒక పేపర్ తీసుకొచ్చి నమస్కారం పెట్టినట్లుగా నోట్లో పెన్ పెట్టుకొని ఒక బొమ్మ వేసి వామనమూర్తికిచ్చింది. శ్రీశక్తి వేసిన బొమ్మల్లోని అర్థాలు, భావాలు, స్త్రీల సమస్యలు కళ్లకు కట్టినట్లు ఉండటం చూసి వామనమూర్తి పొగడకుండా ఉండలేకపోయాడు. నన్ను క్షమించు అమ్మా.. నీలోని లోపాన్ని చూశానేగానీ.. ప్రతిభనూ, పట్టుదలనూ గుర్తించలేకపోయాను. పట్టుదల ఉంటే ఎలాంటి అంగవైకల్యమూ అడ్డురాదు అన్నాడు. అంతలో స్పీకర్లో

కళాకారులందరినీ స్టేజీపైకి బహుమతులు ఇవ్వడానికి పిలిచారు. మొదటి బహుమతి రూ.10వేలు, సర్టిఫికేట్ శ్రీశక్తికే దక్కాయి. శ్రీశక్తి వేసిన బొమ్మలు, ఆమె సాధించిన తీరు అందరికీ వివరంగా చెప్పాడు వామనమూర్తి. “నా దగ్గర ఎంతో మంది విద్యార్థులు కళ నేర్చుకున్నారు. శ్రీశక్తికి సాటి ఎవరూ రాలేరు. నేను ఆమెకు చేతుల్లేవని డ్రాయింగ్ నేర్పలేదు. ఆమెకు ఉన్నది అంగవైకల్యం కాదు. ఆమె దివ్యాంగురాలు కాబట్టే ఆమె చిత్రాల్లో అద్భుతాలు చేసి చూపించింది” అన్నాడు. మీడియా వాళ్లు టీవీల్లో శ్రీశక్తిని గురించి చూపించారు. మహిళా సంఘానికి శ్రీశక్తి వల్ల ఎంతో పేరు, విరాళాలు వచ్చాయి. ఆమె వేసిన బొమ్మల గురించి తెలుసుకున్న మహిళా యూనివర్సిటీ వాళ్లు ఆమె వేసిన బొమ్మలపై డాక్యుమెంటరీ ఫిలిం తీశారు. ఆమె ఎంతో దివ్యాంగులకు స్ఫూర్తి అయింది. ఆమెను ఇప్పుడు అందరూ స్త్రీశక్తి అంటున్నారు. ♦

నీకివి హేతువేనా?

గ్రహణం పట్టిన సూర్యుడిని
మబ్బులు మింగినట్లు
పసిమొగ్గలను చిదిమేస్తున్న
క్రూర మృగాలను
సమర్థిస్తూ వచ్చిన తీర్పు
భారతజాతికే తలవంపు
పెడదోవ పెట్టే తీర్పు
కొన ఊపిరితో కొట్టుమిట్టాడుతున్న
విలువలకు ఉరి బిగించిన తీర్పు
పెచ్చరిల్లే శృంగార విశృంఖలతకు
ప్రాణం పోసే ఛండాలపు నీచ తీర్పు
విపరీత అసహజ ధోరణులకు
వ్యవస్థ రూపురేఖలకు
ప్రమాదం వాటిల్లే తీర్పు
పవిత్ర బంధాలకు బీటలు వారే తీర్పు
గుట్టు ను రట్టు చేసే తీర్పు
తీర్పనిచ్చింది మహిళే కావడం
ఘోరం నేరం అన్యాయం
అమ్మాయిగా అమ్మ గా
నీకిది హేతువేనా తల్లి!

- నెల్లూరు వెంకట లక్ష్మి

కొత్త జీవితం ఇచ్చిన బిడ్డలు

మనసు చంపుకొని గొడవలు పడుతూ చేసే సంసారం కంటే తీసుకునే విడాకులు గొప్పవి. ఆ తరువాత బాధ్యతలు తీరి తన పిల్లలే పెళ్లి పెద్దలై తల్లికి ఆమెకు నచ్చిన వ్యక్తితో వివాహం చేయడం హర్షించదగ్గ విషయం. సాంప్రదాయాలనూ, సంస్కృతినీ, సనాతన వాదాన్నీ పక్కకు నెట్టి తల్లికి మానసికంగా భరోసా ఇచ్చే తోడును అందించిన ఈ వివాహం కాదా ఆదర్శం.

శెభాష్ పోలీస్!

రోడ్డుపక్కనున్న అనాథ మృతదేహాన్ని చూసిన శ్రీకాకుళం జిల్లా కాశీబుగ్గు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్ శిరీష ఇలా భుజంపై తీసుకెళ్లి దహన సంస్కారాలు చేసి శెభాష్ అనిపించుకున్నారు.

మదనపల్లి జంట హత్యలు..

మూఢ నమ్మకాలకు పరాకాష్ఠ

11 మంది కుటుంబ సభ్యులు ఒకేసారి ఆత్మహత్య చేసుకున్న ఘటన 2018 జూలైలో ఢిల్లీలో జరిగింది. క్షుద్ర పూజలు, మూఢనమ్మకాలు వీరందరినీ బలితీసుకున్నాయి. ఆ కుటుంబంలోని ఒకరికి ఉన్న మానసిక వ్యాధి వల్ల మిగతావారంతా బలయ్యారు. స్వర్గానికి వెళ్లిపోతున్నామనుకుంటూ ఆనందంగా ఒకరిచావుకు ఒకరు సహాయపడుతూ ప్రాణాలు కోల్పోయారు. జ్యోతిష్కులు, మంత్రులు, యంత్రాలు, దిష్టిలు, తాయత్తులు, రక్షరేకులు వంటివన్నీ బలహీనమైన మనస్సులు సంయమనం కోల్పోయినప్పుడు వారి ఆలోచనల్లో చోటుచేసుకుని నెమ్మదిగా ఇంట్లో కూడా జొరబడతాయి. ఆత్మహత్యాయత్నాలు కూడా ఈ కోవలోకి వస్తాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో కుటుంబ సభ్యులు కలగజేసుకుని ఇలాంటివారిని మానసిక వైద్యుని వద్దకు తీసుకెళ్లి కౌన్సిలింగ్ చేయించాలిగానీ భూతవైద్యుల వద్దకు తీసుకెళ్లకూడదు.

సరిగ్గా మదనపల్లిలో కూడా ఇలాంటి విషాద ఘటనే జరిగింది. ఉన్నత విద్య అభ్యసించిన ముచ్చటైన కుటుంబంలో ఒకరు మానసిక రోగంతో సతమతమవుతున్నారు. తానే శివుడిననీ, దుర్గామాత తన ఐకాన్ అనీ, ఈ లోకాన్ని ప్రక్షాళన చేసే బాధ్యత తనదేననీ ఆలోచనలతో వెనక్కిరాలేనంత దూరం వెళ్లిన ఒక యువతి ఉన్మాదం వల్ల రెండు ప్రాణాలు పోయాయి. తల్లిదండ్రులు జైలుపాలయ్యారు. కన్నతల్లి పిచ్చిదని నిర్ధారించబడింది. జాతీయ బాలికా

దినోత్సవం రోజున ఈ ఘటన జరిగింది. తన పిల్లలు పుణ్యలోకాలకు వెళ్లారనీ, తిరిగి మరునాడు వచ్చేస్తారనీ ఒక రకమైన పిచ్చి నమ్మకంతో తల్లిదండ్రులు బిడ్డల శవాల వద్ద ఎదురుచూస్తూ కూర్చున్నారు.

మేధావులే ఇలా మూఢత్వంలో ఉంటే సామాన్య జనుల మాటేమిటి? అసలు వెలుగులోకి రాని ఇలాంటి ఘటనలు ఇంకెన్ని ఉన్నాయో మనం ఊహించలేం. దైవత్వంపై నమ్మకమనేది హద్దులు దాటనంత వరకూ సమస్య రాదు. అది హద్దులు దాటి ఉన్మాదంలోకి వెళితేనే ఈ ప్రమాదాలు. ఇలాంటి కుటుంబాల్లో ఎవరి వల్ల ఎవరికి హాని కలుగుతుందో ఎవరికీ తెలీదు. ఇటువంటి క్షుద్రశక్తుల ఆవాహన కోసం ఈ ఉన్మాదులు తమ జీవితాన్ని సన్నాసుల చేతుల్లో పెట్టేశారు. సత్యయుగం అంటారు..

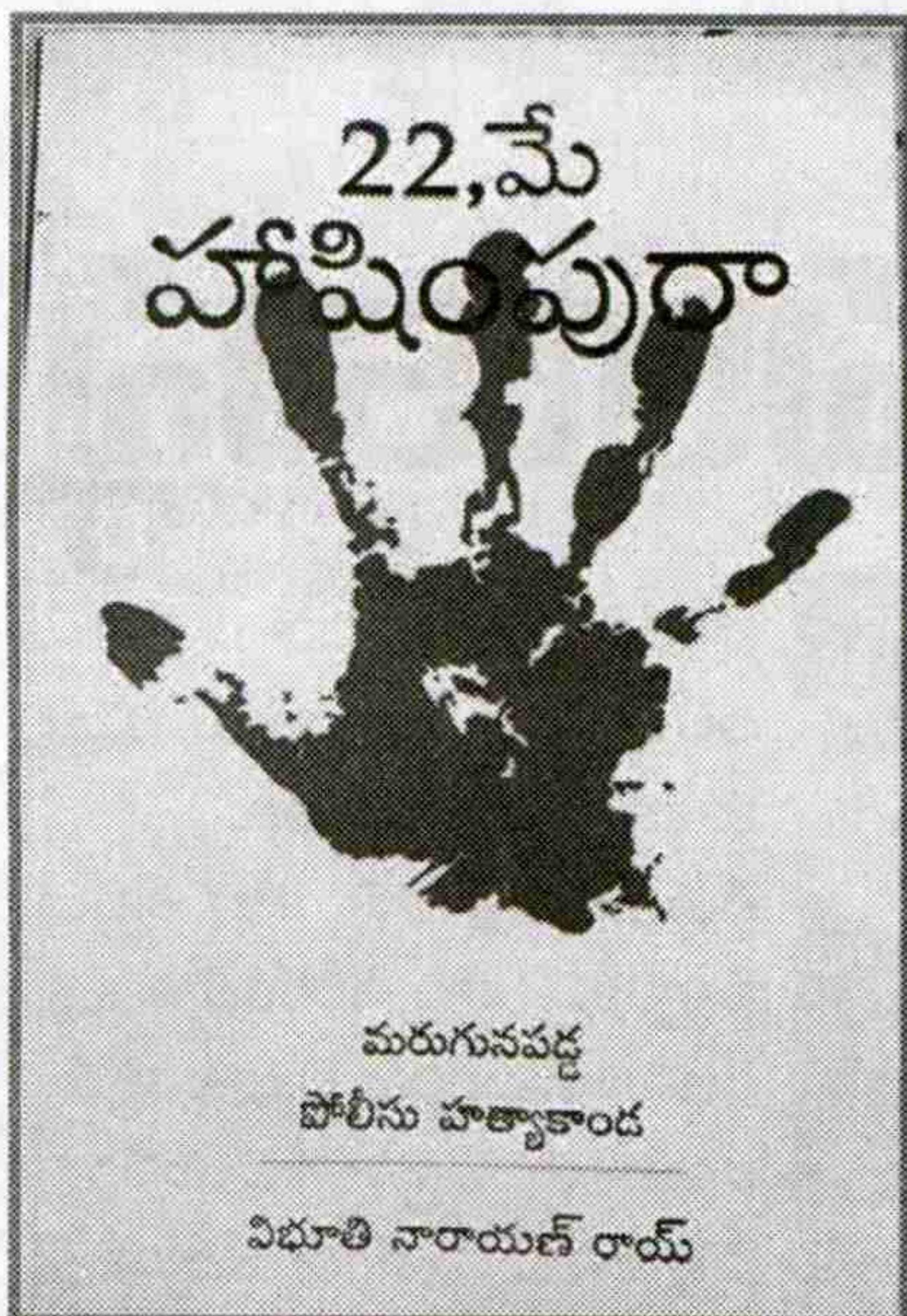
శివైక్యమంటారు.. వీరికివన్నీ ఎవరి ద్వారా సంక్రమించాయి. జగ్గేవాసుదేవ్ నడుపుతున్న ఈషా ఫౌండేషన్ భావజాల ప్రభావం కాదా? నలుగురూ కలిసి చనిపోయి ఒక సత్యలోకాన్ని ప్రారంభించాలనుకోవడం పిచ్చికాదా! ఇదంతా ఒక రకమైన ఆధ్యాత్మిక ఆలోచనల పేరిట నడుస్తున్న నేరం. చనిపోతే తిరిగి బతికిన ఘటనలు ఎక్కడైనా ఉన్నాయా? ఈ కేసు వాదించే

లాయర్ కూడా చనిపోయిన అలేఖ్య తండ్రి శిష్యురాలు. ఆమె కూడా నగ్నంగా పూజలు చేయడం వల్ల కొన్ని కోట్ల శక్తులు వస్తాయనీ, వారి శరీరంలోకి ఒక తేజస్సు వస్తుందని చెబుతున్నారు. అంతేకాదు. ఏదైనా అవయవం

దానం చేస్తే దేవుడు పునర్జన్మ ఇవ్వడనీ, ప్రేతాత్ములుగా గాలిలో తిరుగుతూ ఉంటారనీ, పునర్జన్మ ఇచ్చినా అవయవ లోపాలతో పుడతారనీ వారు చెబుతున్నారు. ఈ జన్మలో అతి విలువైన అవయవ దానం అనే ప్రక్రియ ఇప్పుడిప్పుడే అభివృద్ధిలోకొచ్చి ప్రజల్లో చైతన్యం కలిగి చాలా మంది అవయవ దానానికి ముందుకు వస్తున్నారు. వీరిని ఈ లాయర్ వ్యాఖ్యలు కూడా తిరోగమనం వైపు తీసుకెళ్లేలా ఉన్నాయి.

బలహీన మనస్సులను బాబాలు, స్వామీజీలు, మాతాజీలు తేలికగా తమ వశం చేసుకొని తమ ఆయుధాలుగా మలుచుకుంటారు. అతిగా మూఢనమ్మకాలున్నవారిని తమ అదుపాజ్ఞల్లో ఉంచుకోవడం కోసం కావచ్చు. ఆస్తులు లాగేసుకోవడానికి కావచ్చు ఇటువంటి ప్రయత్నాలు చేస్తుంటారు. బెనారస్ యూనివర్సిటీలో భూతవైద్య కోర్సు ప్రవేశపెట్టి దానికి కొందరిని ప్రొఫెసర్లను నియమించి విద్యార్థులను ఏం చేయాలనుకుంటున్నారు? ఈ సమాజాన్ని ఎటు తీసుకెళ్లాలనుకుంటున్నారు? దీన్ని ప్రోత్సహిస్తున్న ప్రభుత్వాలను ఏం చేయాలి? ప్రజలే తేల్చాలి. ప్రశ్నించుకోవాలి. వాస్తవాన్ని గుర్తించాలి. ♦

స్వతంత్ర భారత దేశంలో పోలీసులు ఎన్నోంటర్ పేరుతో చంపటం చాలా సార్లు జరిగింది. ఇటీవలే కాశ్మీర్‌లో టెర్రరిస్టులకు మద్దతు ఇస్తున్నారని చెబుతూ భారత సైన్యం ముగ్గురిని కాల్చి చంపింది. వారిలో ఒకరు మైనారిటీ తీరని బాలుడు. కాశ్మీరు, ఈశాన్య రాష్ట్రాలలో ఇళ్ళలోనుంచి ఎత్తుకెళ్ళి చంపటం చాలాసార్లు జరుగుతుంది.

నలుగురు, ఐదుగురు పోలీస్ పది మంది నక్సలైట్ లు ఎదురుకాల్పుల్లో మరణించారు అని పేపర్‌లలో వార్త వస్తుంది. లాకప్ డెత్ లు జరుగుతాయి. వుద్యమాలని అణిచివెయ్యటానికి కూడా హత్యలు జరుగుతాయి. ఎటువంటి దొమ్మీలు లేకుండా, ఘర్షణలు లేకుండా ఎటువంటి నేరచరిత్ర లేని దిన కూలీలు, నేత పని వారు అయినబలమైన 42 మంది ముస్లిం యువకులని ఇళ్ళలోనుంచి లాక్కుని ట్రక్‌లో పశువులను కుక్కి నట్టు కుక్కి కాలువ వొడ్డున పోలీసులే కాల్చి చంపితే అది హాషింపురా మారణకాండ.

ప్రొవెన్సియల్ ఆర్ముడు కానిస్టేబుల్‌లరి (పిఎస్) అనే పారామిలటరీ సిబ్బంది మే 22, 1987 న ఎలా నలభై రెండు మంది ముస్లిం యువకులను ఒక ట్రక్ లోకుక్కి కాలువ వడ్డుకు తీసుకువెళ్ళి అక్కడ ఒకరి తరువాత ఒకరిని కాల్చి చంపి నీటిలోకి విసేరేసింది వివరంగా రాసారు ఈ పుస్తకంలో విభూతి నారాయణ్ రాయ్.

రాజ్యం సృష్టించిన మారణకాండే

హాషింపురా

1987 లో ఈయన ఉత్తరప్రదేశ్ లోని ఘజియాబాద్ జిల్లాలో పోలీస్ సూపరింటెండెంట్ గా విధులు నిర్వహించారు. ఇదంతా సైన్యానికి చెందిన ఒక మేజరు, అతని జవాన్ల ఆధ్వర్యంలో జరిగింది

పోలీసులు తమ అదుపులోకి తీసుకున్న వారిపై జరిపిన అతిపెద్ద మారణకాండ ఇది అంటారు రచయిత విభూతి నారాయణ్ రాయ్. భారత రాజ్యానికి, మత పరంగా అల్పసంఖ్యక వర్గానికి చెందిన వారికి మధ్య సంబంధం ఏమీ మారలేదు, అదే అపనమ్మకం, అదే ద్వేషం, అవే దురభిప్రాయాలు ఉండిపోయాయి. ముస్లింలు వారి భారతీయను, దేశ భక్తిని నిరూపించుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తూనే వున్నారు.

పరిస్థితులు ఇంకా దిగజారాయి అంటారు రచయిత. భారత ప్రభుత్వం యొక్క ప్రతి విభాగం మతతత్వంతో ఎంత నిండిపోయిందో ఈ పుస్తకంలో ఉదాహరణలతో చెప్పారు. హిందువుల గురించి చెప్పేటప్పుడు మనవాళ్ళు అని, ముస్లింల గురించి చేప్పేటప్పుడు వాళ్ళు అని చెప్పే మేజిస్ట్రేట్‌లు, ప్రధాన మంత్రి కార్యాలయం నుంచి నిరంతరం పర్యవేక్షణ వున్నా కేసుని నీరుగార్చిన సిఐడిలోని మతతత్వాన్ని ఈ పుస్తకం చూపిస్తుంది.

ప్రభుత్వ లెక్కల ప్రకారమే మత హింసాకాండలో చనిపోయిన వారిలో 90శాతం మంది ముస్లింలు వుంటారు. ధ్వసం అయిన ఆస్తులలో 75 శాతం ముస్లిం లవేవుంటాయి. అయినా సరే మత ఘర్షణలకు ముస్లింలే కారణం అని మెజారిటీ భారత దేశం నమ్ముతుంది.

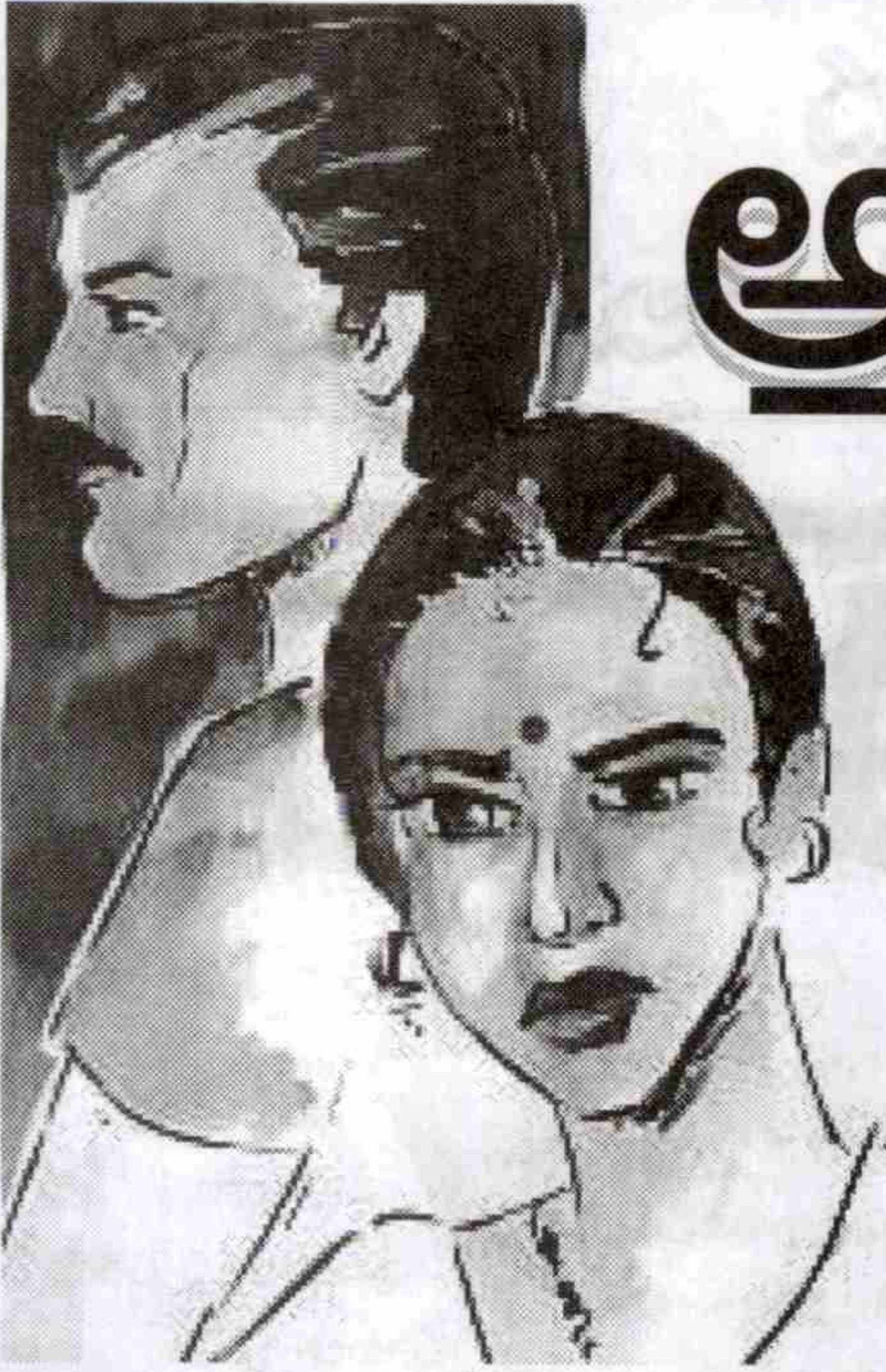
భారతదేశంలో మత ఘర్షణలు హిందువులు, ముస్లింల మధ్య

కాకుండా ముస్లింలు, పోలీసుల మధ్య జరుగుతాయి. బుద్ధి జీవుల కోవలోకి వచ్చేవాళ్ళు కూడా తమ మతస్తులు పాల్పడే హింసను సమర్థించటానికి అనువైన వాదనను ఒక పద్ధతిలో ప్రచారం లో ఎలా పెడతారో ఈ పుస్తకంలో చెప్పారు. రాజ్యాంగం కాఫీ టేబుల్ బుక్ లాగా మిగిలిపోయిన వైనం, ముస్లిం రాజకీయ నాయకులూ, అధికారులూ పక్షపాతం చూపారన్న ముద్ర పడుతుందనే భయంతో సాటి ముస్లింలను దారుణంగా చంపినా వారి విధులను సరిగ్గా నిర్వహించలేని పరిస్థితి ఈ పుస్తకం చదివితే అర్థం అవుతుంది

2015 మార్చిలో కోర్టు నిందితులను వదిలేసినా ఢిల్లీ హైకోర్టు 2018 అక్టోబర్ లో ఇచ్చిన చారిత్రాత్మక తీర్పులో పదహారుమంది కానిస్టేబుల్స్ కు యావజ్జీవ శిక్ష విధించింది.

సమాజంలో అట్టడుగు స్థాయి నుంచి పైదాకా అన్ని వర్గాలలో, రాజకీయాలలో, ప్రభుత్వ అధికారులలో మతత్వం ఎలా ఇంకి పోయిందో అతి దగ్గరనుంచి గమనించిన రచయిత హాషింపురా మారణకాండపై వెలుబుచ్చిన ఆగ్రహ ప్రకటన ఈ పుస్తకం. నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించవలసిన రాజ్యంగ వ్యవస్థలు ఎందుకు అలా లేవో, మత ఘర్షణలు జరిగినప్పుడు హిందువులకు మాత్రమే పోలీసు రక్షణ ఎందుకు దొరుకుతుందో, దేశాన్ని రక్షిస్తున్నారన్న పేరుతో విపరీతమైన అధికారాలు అనుభవిస్తూ దుర్మార్గాలకు పాల్పడుతున్న మిలటరీ, ఎన్నికలలో గెలవటం కోసం ఎంతకైనా దిగజారటానికి సిద్ధంగా వుండే రాజకీయ నాయకులూ ..... ఇవన్నీ అర్థం కావాలంటే ఈ పుస్తకం చదవాలి. ♦

అపనమ్మకం!

రాకపోవడంతో అత్తగారు ఆమెను సాధించేది. అవన్నీ గౌరి.. గోవింద్ కు చెప్పేది. అంతే ఇద్దరి మధ్య గొడవలు, కొట్లాటలు మొదలయ్యాయి. ఈ కారణాలతో గౌరి తరచుగా పుట్టింటికి వెళ్లిపోతూ ఉండేది.

కొన్నాళ్లకు ఆమె గర్భవతి అయింది. అసలే భర్తపై అనుమానం.. ఆపై అత్తగారి సాధింపులు భరించలేకపోవడం..

చిన్న వయస్సులోనే గర్భం

ధరించడం ఇవన్నీ గౌరిలో అసహనానికి తోడయ్యాయి. ఆమె పుట్టింటికి వచ్చి నెలలు నిండి బాబును ప్రసవించింది. 5వ నెలలో తిరిగి బిడ్డతో అత్తింటికి వచ్చింది. ఈలోపు గోవింద్ పెద్ద చెల్లెలు, భర్తతో గొడవ పడి కొడుకును తీసుకొని తల్లి వద్దకొచ్చింది. అత్తకు తోడు ఆడపడుచు కూడా గౌరిని సాధించడం మొదలు పెట్టింది. గోవింద్ కూడా సమస్యలు ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో తెలీక రోజూ ఏదో ఒక కారణంగా భార్యపై చేయి చేసుకునే వాడు.

గౌరికి క్రమంగా భర్తపై విముఖత ఏర్పడింది. ఈ కాపురం నాకు వద్దంటూ తిరిగి పుట్టింటికి వెళ్లిపోయింది. అప్పటికే ఆమె రెండోసారి గర్భవతి. మెల్లగా తనే వస్తుందిలే అనుకుంటుండగా కుల పెద్దల నుంచి గోవింద్ ను కుల పంచాయతీకి రమ్మని కబురు వచ్చింది. ఆ పంచాయతీలో సర్దుబాటు చేసుకొని ఆమెను తిరిగి ఇంటికి తీసుకొచ్చాడు. ఈ సారి గౌరి తండ్రి అనారోగ్యం పాలైనా ఆయన్ను చూడటానికి కూడా పుట్టింటికి పంపలేదు గోవింద్. ఆమె తండ్రి చనిపోయినప్పుడు కూడా తనే స్వయంగా

తీసుకెళ్లి దినాలు అయిపోయే వరకూ ఉంచి తీసుకొచ్చేశాడు.

మరికొన్ని రోజులు గడిచాయి. గౌరి చిన్నాన్న కూతురు పెళ్లి అయింది. ఆ పెళ్లికి కూడా గోవింద్ ఆమెను వెంటబెట్టుకొని వెళ్లాడు. అక్కడ ఒక యువకుడు గౌరిని తదేకంగా చూడటం గమనించాడు. ఇంటికి వచ్చాక అతడు ఎవరు అని ఆమెను అడిగాడు గోవింద్. నువ్వు ఎవరిని చూశావో నాకు తెలీదు. నాకు ఎవరూ తెలీదని సమాధానం ఇచ్చింది గౌరి. ఈ గొడవల మధ్య ఆమె బిడ్డను సరిగా పట్టించుకోవడం లేదని అత్త గొడవ చేసేది.

మళ్లీ కొట్లాటలు మామూలే. పదేపదే గోవింద్ తనను కొడుతుంటే భరించలేక గౌరి మనస్సు విరిగి తిరిగి పుట్టింటికి వచ్చేసింది. కానీ ఈసారి గోవింద్ బాబును తనతోటే ఉంచేసుకున్నాడు. గౌరి రెండో బిడ్డను ప్రసవించింది. కొడుకును చూసి చాలా కాలమైంది. ఒక్కసారి పంపమని గోవింద్ ను అడిగితే పంపించనని చెప్పాడు. ఈ పరిస్థితుల్లో తన బిడ్డ తనకు కావాలని గౌరి ఐదవ పెద్దల వద్ద తమ సమస్య చెప్పుకోవడానికి వచ్చింది. తనకు తన పిల్లవాడిని చూపించమని అడిగింది.

ఐదవ పెద్దలు గోవింద్ ను పిలిపించారు. అతను మాత్రం తన బాధ అంతా చెప్పాడు. ఇప్పటికే రెండు సార్లు పంచాయతీలయ్యాయి. అక్కడంతా గౌరినే మందలించారు. పెళ్లిలో చూసిన యువకుడు ఎవరని అడిగితే నాకు తెలీదని చెప్పింది. కానీ ఆమె తల్లి మాత్రం మా ఇంటి ఎదురుగా ఉండే రంగయ్య కొడుకు అని చెప్పింది. ఆమె నాకు అబద్ధం చెప్పాల్సిన అవసరం ఏంటి? (తరువాయి 32లో)

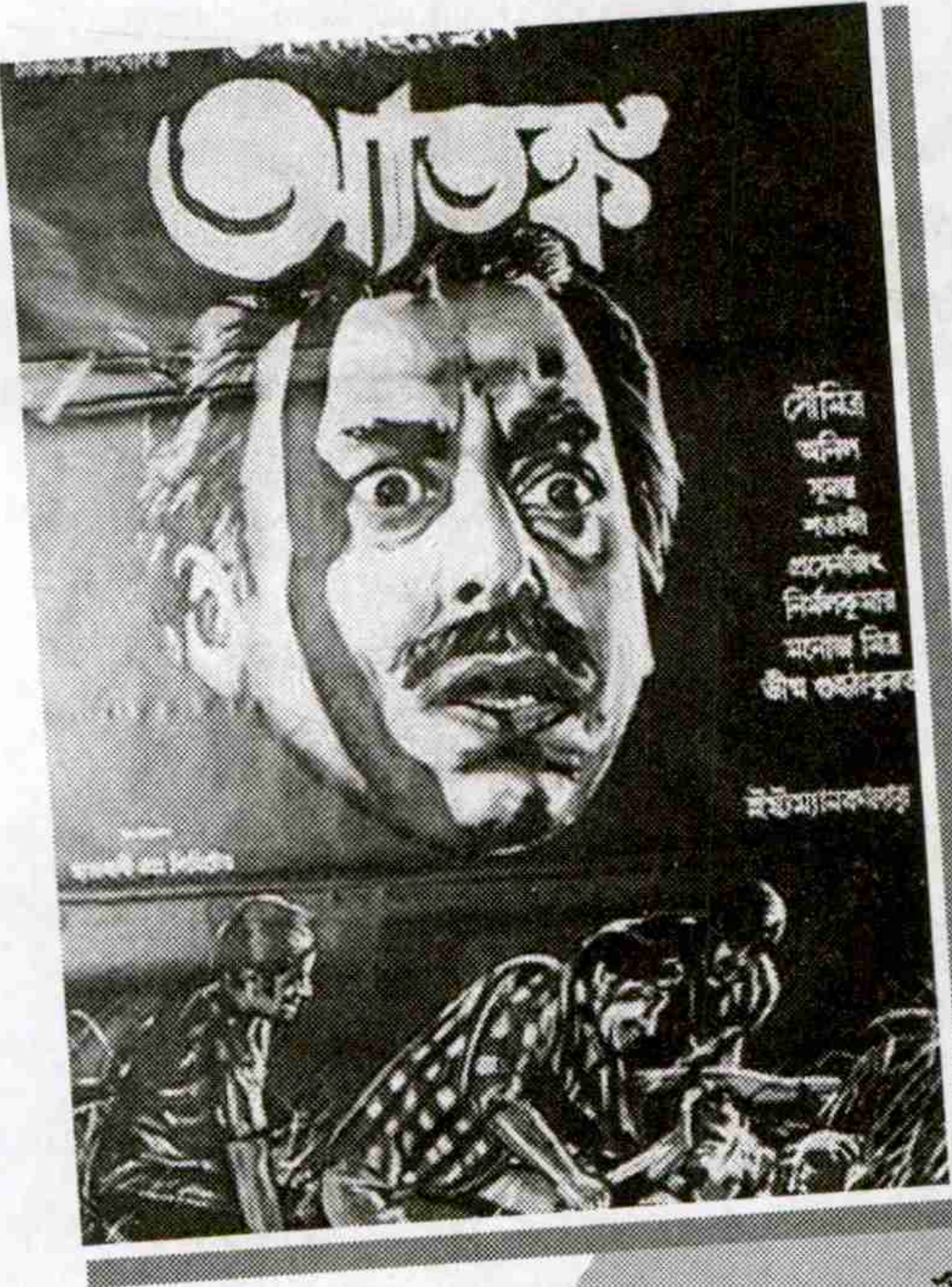
15 సంవత్సరాల గౌరికి 30

సంవత్సరాల గోవింద్ భర్త అయ్యాడు. గోవింద్ చిన్నతనంలోనే తండ్రి చనిపోయిన కారణంగా తన ఇద్దరు చెల్లెళ్లకు పెళ్లి చేసి తరువాత తనూ పెళ్లి చేసుకున్నాడు. వాళ్లది పెద్దలు కుదిర్చిన పెళ్లీ. అచ్చట్లు ముచ్చట్లు అయి గౌరి కాపురానికెళ్లింది. చిన్నపాటి వ్యాపారం చేస్తూ తల్లితో, భార్యతో కలిసి ఆనందంగా ఉండేవాడు. అంతలో ఇరుగుపొరుగు వారు గోవింద్ కు తన మేనమామ భార్యతో అక్రమ సంబంధం ఉందన్న వార్త గౌరికి చేరవేసి హమ్మయ్య ఆనుకున్నారు. ఇది విన్నవెంటనే అత్తను నిలదీసింది గౌరి.

అమ్మా..! లోకులు కాకుల్లాంటి వారు ఏవేవో అంటారు అవన్నీ నువ్వు పట్టించుకోకు. మా తమ్ముడు తాగి ఆరోగ్యం పాడుచేసుకొని చనిపోయాడు. నా మరదలు పిల్లలతో వంటరిగా ఉంటోంది. ఏవైనా ఇంటి అవసరాలుంటే గోవింద్ వెళ్లి సహాయం చేస్తూ ఉంటాడు. దీనికే చిలవలుపలవలు చేసి ఊహించుకుంటే ఎలాగా? అని చెప్పింది అత్త.

కానీ గౌరి అంతటితో సరిపెట్టుకోలేదు. చిన్నవయస్సు ఇంటి పనులు

భయం మీద సామాన్యుడి గెలుపు జెండా

'ఆతొంకొ'

(భీతి - 1986)

బెంగాలీ

సమాంతర సినిమాలకు ప్రత్యేక చిరునామా అయిన సౌమిత్ర చటర్జీ గత నవంబరు 15 న కన్నుమూశారు. సత్యజిత్ రే సినిమాల్లో తప్పనిసరిగా కనిపించే ఈయన సినిమాల్లోనూ, థియేటర్లోనూ

సమానంగా రాణించారు. నటుడిగా, దర్శకుడిగా,

రచయితగా, కవిగా, పత్రికా సంపాదకునిగా బహుముఖ ప్రజ్ఞ కనపరిచారు. వామపక్ష మేధావిగా మొన్నటి సెఎఎ వరకు ప్రతి అన్యాయాన్నీ ఎదిరించారు. ఆయన జ్ఞాపకార్థం ఏదైనా సినిమా గురించి చెప్పుకోవాలనుకున్నప్పుడు నేటి పరిస్థితుల రీత్యా గుర్తొచ్చిన సినిమా 'ఆతొంకొ'. 'మాస్టర్ మొషాయ్ ... ఆప్నీ కిఛాయ్ దెఖెనీ' (మాస్టరు గారూ, మీరేమీ చూడలేదు) అన్న డైలాగు ఆ రోజుల్లో చాలా పాపులర్ అయ్యింది.

అన్ని

విషయాల్లోనూ తలదూర్చుతూ, ఎలక్షన్ కాలంలో రాజకీయ నాయకులకు తోడ్పడుతూ ఉంటారు. ఈ నేపథ్యం కొంత తెలుసుకుంటే 'ఆతొంకొ' సినిమా ఇతివృత్తం బాగా అర్థమౌతుంది.

సుధాంశు ముఖర్జీ (సౌమిత్ర చటర్జీ) ఒక వృద్ధ రిటైర్డ్ స్కూల్ టీచరు. అతడి భార్య కొంత కాలం క్రితం కాలం చేసింది. పెళ్లిడు కొచ్చిన కుమార్తె సుభ్రత (శతాబ్ది రాయ్ చౌధురీ), డిగ్రీ చదువుతున్న కొడుగు సుబినయ్యలతో అతడో చిన్న ఇంట్లో కాపురముంటున్నాడు. ప్రైవేటు ఆఫీసులో గుమస్తాగా చేస్తున్న కూతురు

సంపాదనకు

సపోర్టుగా

వుంటుందని రెండు

పూటలా ప్రైవేట్

ట్యూషన్లు చెబుతూ

వుంటాడు సుధాంశు.

నిజాయితీ, ఖచ్చితత్వం

వున్న మనిషి. వర్షం పడినా,

తుఫాను వచ్చినా క్లాసులు

ఎగ్గొట్టడు. "కలకత్తా గోడలపై

రాజకీయ పార్టీల పోస్టర్ల బెడద"పై

వ్యాసం రాయాలి సార్" అని

పాయింట్స్ అడుగుతాడో విద్యార్థి.

ఇంటి గోడలపై వాల్ రైటింగ్ సైతం

లోకల్ క్లబ్బు వత్తిడి మేరకే

జరుగుతుంటుంది. ఎవరూ కావాలని

తమ ఇళ్ల గోడలు పార్టీ గుర్తులతో

చెత్తచెత్త కావాలని కోరుకోరు కదా?

అలాగని ఎదురు చెప్పే ధైర్యమూ ఎవరికీ

వుండదు. ట్యూషన్ ముగించి సుధాంశు

ఆ వర్షపు రాత్రి ఇంటికి తిరిగి వస్తుంటే

దారిలో ఒక భయానక దృశ్యం

కనిపిస్తుంది. ఓ ముగ్గురు కుర్రాళ్లు మరో

కుర్రాడ్ని నోరు నొక్కి తుప్పల్లోకి

ఈడ్చుకుపోతున్నారు. ఒకడు జేబులోంచి

కత్తి తీసి నాలుగు పోట్లు పొడుస్తాడు.

శవాన్ని గడ్డి మైదానంలో

పడుకోబెట్టేస్తారు. నిశ్చేష్టుడై ఆ దృశ్యాన్ని

చూస్తున్న సుధాంశు

దోపిడి

వ్యవస్థలు జనాన్ని

భయపెట్టి

పాలిస్తాయి. చాలా

మంది భయపడతారు కూడా!

కానీ ఎంత కాలం? అందర్నీ

అన్నివేళలా భయపెట్టి వుంచడం సాధ్యం

కాదు. రాజ్యం ప్రజలందరి మీదా

టోకుగా భయప్రయోగం చేస్తుంటుంది.

దోపిడి రాజ్యవ్యవస్థకు సహజ సంతానం

వంటి లోకల్ రౌడీలు అమాయక

పౌరుల్ని అదనపు భయాలకు

గురిచేస్తుంటారు. పశ్చిమ బెంగాలులో

'క్లబ్ కల్చర్' విస్తృతంగా వుంది. స్పోర్ట్స్

క్లబ్ అంటూ, కల్చరల్ అసోసియేషన్

అంటూ వీధికో క్లబ్బు కనిపిస్తుంది.

సామాజికంగా, సాంస్కృతికంగా ఇవి

ఒకప్పుడు సమాజంలో చాలా పాజిటివ్

పాత్ర పోషించేవి. కానీ క్రమంగా

రాజకీయ పార్టీలు వీటిని తమ

అవసరాలకోసం తమ గుప్పెట్లోకి

తీసుకున్నాయి. అలా ఇవి లంపెన్

యువకులకు నిలయాలయ్యాయి. (అన్నీ

కాకపోయినా చాలా మటుకు!) ఈ

క్లబ్బుల కుర్రాళ్లు తమ లొకాలిటీలోని

భయోత్పాతంతో చిన్నగా అరుస్తాడు. 'ఎవడ్రా దొంగ నా కొడుకు సినిమా చూట్టానికొచ్చిందీ?' అంటూ తుప్పల్లోంచి బయటికొస్తారు దుండగులు.

వార్ని చూసి మరింత షాక్కు గురౌతాడు సుధాంశు.

'మేష్టారూ, మీరా?' అని హత్య చేసినవాడు అడుగుతాడు.

అతను ఒకప్పటి తన స్టడెంటే అని గుర్తుపడతాడు సుధాంశు.

సుధాంశు: 'మిహిర్! నువ్వో మనిషిని హత్య చేశావా?'

మిహిర్:

'ఏం జరిగింది మాష్టారూ?'

ఇక్కడేం జరగలేదే?'

సుధాంశు: 'సరిగా చెప్పు, నా వళ్లు వొణుకుతోంది, నువ్వు ...'

మిహిర్: 'ఏం కాలేదు మాష్టారూ. మీరు భయపడుతున్నారెందుకూ? ఇక్కడేం జరగలేదు'

సుధాంశు: 'అదో అక్కడో కుర్రాడు హత్యకాబడి పడున్నాడుగా?'

మిహిర్: 'మాష్టారూ, ఇక్కడేం జరగలేదు. మీరేం చూడలేదు. మళ్లీ చెబుతున్నా. మీరేమీ చూడలేదు. ఇంటికెళ్లిపోండి.'

ఆ స్వరంలో 'టీచరని వదిలేస్తున్నానని తెలుసుకోండి' అనే హామీ ఉంది. 'ఏమీ చూడనట్టు మసలుకోండి' అనే సలహా వుంది. అంతకుమించి, 'ఎక్కడన్నా మాట జారిందా జాగ్రత్త!' అన్న గట్టి బెదిరింపు వుంది. హత్య కళ్ల జాశానన్న భయమొకవైపు, 'నేను పాఠాలు చెప్పిన నా శిష్యుడు హంతకుడెలా కాగలడు?' అన్న షాక్ ఇంకో వైపు ఆ మాష్టార్ని అతలాకుతలం చేస్తున్నాయి. ఒక చేత గొడుగుతో తూలుతూ, భయంతో వెనక్కి తిరిగి చూస్తూ, మళ్లీ నడక వేగం పెంచుతూ, వొళ్లు తెమిల్చినట్టు అనిపించి తొట్రుపడుతూ ఇంటికి చేరి, డోర్ బెల్ నొక్కాల్సింది పోయి, తలుపు మీద దబదబా బాదుతూ కూతుర్ని పిలుస్తాడు. ఒకసారి వీధివైపు చూసి, గబగబా

తలుపు వేసెయ్యమంటాడు, బేసిన్ దగ్గరకి పోయి భళ్లున వాంతి చేస్తాడు, వడ్డీస్తే ఆకలి లేదంటాడు, ఏం

జరిగిందంటే ఏమీ కాదంటాడు. నిద్ర పట్టక, ఊపిరాడక, అర్ధరాత్రి పడకగది కిటికీ తలుపు తెరిస్తే, ఆ కిటికీ పక్కన ఎప్పట్నుంచి కాసుక్కుర్చున్నాడో - 'మాష్టర్ మొషాయ్, అప్పీ కిచాయ్ దెఖెన్సీ' అని మళ్లీ వార్నింగిచ్చి వెళతాడు మిహిర్. 'భయాన్ని ఎలా జయించాలి' అంటూ రవీంద్రుని కవిత అర్థాన్ని విడమరించి చెప్పిన గురువు గారికే ఆర్జీవీ సినిమా టైటిల్లా 'డర్నా జరూరీ హై' (భయపడడం అవసరం) అని చెప్పి వెళిపోతాడు ఆ శిష్యుడు. మరింత భయోత్పాతానికి గురౌతాడు ఆ టీచర్.

'ఆతొంకొ' అంటే 'భీతి లేక ఇంగ్లీషులో పేనిక్ లేదా టెర్రర్' - ఆ పరిస్థితిని సౌమిత్ర చటర్జీ సినిమా మొత్తం తన మొహంలో అద్భుతంగా కనపరుస్తాడు. నిజమేమిటో పోలీసులకు చెప్పేయమని తన వివేకం చెబుతూ వుంటుంది, కానీ కుమార్తె, కొడుకుల యోగక్షేమాల సంగతేమిటని అతని లోపలి జాగ్రత్తపరుడు పిరికితనం నూరిపోస్తుంటాడు. పైగా ఆ దుష్టులు అతన్ని ఫాలో చేస్తూ హెచ్చరిస్తూ వుంటారు. ఆ పరిస్థితిని, ఆ సంఘర్షణనూ తన అసాధారణ నటనలో ప్రతిబింబిస్తాడు సౌమిత్ర.

ఆ మర్నాడు పోలీసులు డెమార్కేట్ చేసిన హత్యా స్థలం దగ్గర

చాలా మంది గుమిగూడి వుంటారు.

అక్కడి పెద్దమనిషి ఒకడు - "బాంగాలీర్ హాథే చాకూ? బాంగాలీర్ హాథే ఖాన్?

ఏరా కారా?" ("బెంగాలీ వాడి చేతిలో కత్తా? బెంగాలీ వాడు హత్య చేయడమా? ఎవరు వీళ్లంతా?") అని మరొకాయనతో అంటుంటాడు. బహుశా బెంగాలు సామాజిక పతనంపై ఇంత హృద్యంగా స్పందించిన మరో సినిమా సంభాషణ లేదేమో! ఆమాటికొస్తే, ఏ గడ్డవాసులకైనా ఆత్మవిమర్శకు పురికొల్పే మాట ఇది! అటుగా వెళు

న్న సుధాంశు అక్కడికి వెళ్తాడు. అక్కడ కూడా ఆ హంతకుడు తారసపడి కంటితోనే హెచ్చరిక చేస్తాడు. రాత్రి హత్యకు గురైన వాడు రిటైర్డ్ పోస్ట్మాస్టర్ గారబ్బాయి అనిమేష్. ఎం.ఎ. స్టూడెంట్. మిత్రుల ప్రోద్బలంతో ఆ తండ్రిని పరామర్శించడానికి వెళతాడు సుధాంశు. వృద్ధాప్యంలో తోడుగా వుండాల్సిన కొడుకు చావుతో పొగిలి పొగిలి ఏడుస్తున్న ఆ దంపతుల్ని చూస్తే గొప్ప అపరాధభావన కలుగుతుంది అతడికి. అక్కడ వుండలేక వచ్చేస్తాడు. సొంత భద్రత కోసం సామాన్యుడు ప్రదర్శించే పిరికితనం ఎన్నెన్ని సామాజిక నేరాలను ఎగదొస్తుందో! సంఘ జీవితాన్ని ఇంకెంత దుర్భరం చేస్తుందో! 'కాదు కాదు తెగించాలి! పోలీసులకు చెప్పేయ్యాలి!' అని నిర్ణయించుకుని బెరుకుబెరుకుగానే పోలీసు స్టేషను వరకూ చేరుకుంటాడు. కానీ అక్కడ స్టేషను బయటే అతడ్ని కనిబెడుతున్న దుండగులు కనిపిస్తారు. కొంత ఘర్షణ పడి వెనుదిరిగి వచ్చేస్తాడు.

కానీ అతడి పిరికితనం అతడ్ని ప్రశ్నిస్తూనే ఉంటుంది. అతడి మనసు లోపలి సంఘర్షణను తపన్ సిన్హా చాలా అందంగా చిత్రిస్తాడు. విద్యార్థులతో చాలా ప్రేమగా వుండే ఆయన చీటికీ మాటికీ చిరాకు పడిపోవడం, మళ్లీ స్పృహలోకొచ్చి నొచ్చుకోవడం, →

‘సరే, ఈ రోజు క్లాసు వాయిదా వేద్దాం’ అని గబుక్కున లేచి వెళ్ళిపోవడం, ఇలాంటి దృశ్యాలతో ఆ పాత్ర మానసిక స్థితిని చిత్రించాడు దర్శకుడు. అలానే తన కుమార్తెతో లోకల్ గొడవల గురించి వాదిస్తూ - ‘చనిపోయిన అనిమేష్ చదువు సంధ్యలు వదిలేసి పార్టీ పాలిటిక్స్ అంటూ తిరిగాడు, అందుకే ఇలా చావాల్సి వచ్చింది’ అనంటాడు. నిజానికి అవి అతని మనసు లోపల్నుంచి వచ్చిన మాటలు కాదు, తన పిరికి తనానికి ముసుగు తొడుక్కుంటున్న మాటలు! ‘ఆ అబ్బాయి చదువుసంధ్య వదిలేసిన వాడు కాదు. ఎం.ఏ. చదువు తున్నాడు. చదువులో చురుకైన వాడు కూడా!’ అంటూ కుమార్తె అతడికి సమాధానమిస్తుంది. నిజానికి ఆ సంగతులు అతనికి తెలియనివీ కావు. ఇలాంటి సన్నివేశాలతో ఆ పాత్రలు సజీవ పాత్రలుగా ప్రేక్షకుల మదిలో నిలిచిపోతాయి.

లోకల్ రాజకీయాలను బాహాటంగా విమర్శించే ఒక వృద్ధుడిని అన్యాయంగా పనిమనిషి స్కాండ్లలో ఇరికించి నోరు మూయిస్తారు క్లబ్బు గూండాలు. అది చూసి చాలా కోపం వస్తుంది సుధాంశు కు. హత్య విషయంలో ఓ సాధారణ ఎంక్వయిరీ కోసం ఒక పోలీసు సుధాంశు ఇంటికి వస్తాడు. ఆయన లేకపోతే వాళ్లబ్బాయితో మాట్లాడి

వెళతాడు. ఇది చూసి గూండాలు భయపడతారు. భయపడ్డ పామే బుస కొట్టినట్టు, భయపడ్డ వారే భయపెడతారు. మాష్టారి కుమారుడి మీద భౌతికదాడి చేస్తారు. అతడి ప్రక్కటెముకలు విరిగిపోతాయి. ఈ ఘటనతో మాష్టారి భయం పటాపంచలౌతుంది. నిజం చెప్పేద్దామన్న కృత నిశ్చయంతో టాలీగంజ్ పోలీస్ రాణాకు వెళతాడు. అతన్ని కనిపెడుతూ ఆ గూండా ఎప్పట్లానే రాణా ఎదురుగా ఉన్న షాపు దగ్గర నిల్చుని వున్నాడు. సుధాంశు అతన్ని చూస్తాడు. చేత్తో సైగ చేస్తూ పిలుస్తాడు. ఆశ్చర్యపోవడం అవతలి మనిషి వంతవుతుంది. అనుమానపడుతూనే దగ్గరకొస్తాడు. రాణా సెంట్రీ చూస్తుండగానే తన లారీతో అతడిపై విరుచుకు పడతాడు. సుధాంశు. ఆ గూండా పలాయనం చిత్తగిస్తాడు. ఈ దృశ్యం ఎంత ఉత్కంఠగా వుంటుందంటే, అప్పటివరకూ

కథానాయకుడి స్థితినే అనుభవిస్తున్న ప్రేక్షకుడు తనే తిరగబడుతున్నాడా అన్న భావనకు లోనౌతాడు. రాణా ఇంచార్జికి జరిగిందంతా చెప్పేస్తాడు. సుధాంశు కుమార్తెపై ఏసిడ్ దాడి చేస్తాడు అతడి చేత దెబ్బతిన్న గూండా. ఇక లాభం లేదనుకుని శిష్యుడితో నేరుగా తలపడ్డానికి వెళతాడు సుధాంశు.

“మీరు పిరికి పందలు. ఐదుగురు కలిసి ఒకడ్ని హత్య చేస్తారు. దూరాన్నుండి బాంబులు వేసి మనుషుల్ని చంపుతారు. విద్యావంతులైన అమాయకుల్ని వేధిస్తారు. మీకు సభ్యసమాజంలో జీవించే హక్కులేదు” అంటూ అతడిపై కూడా లారీ ఎత్తుతాడు. కానీ ఎదురుదాడిలో అతడి తలకే గాయమౌతుంది. ఒక విద్యార్థి తండ్రి పెద్ద లాయర్ కావడం వల్లా, అతని ద్వారా పరిచితమైన పోలీస్ కమీషనర్ ఒకప్పటి తన శిష్యుడే కావడం వల్లా దుండగులకు చివరికి బేడీలు పడతాయి.

రాజకీయ నాయకులు గూండాలను ఎలా వాడేసి వదిలించుకుంటారో చూపిస్తాడు దర్శకుడు. ఈనాటి కాలాన్ని కళ్లకు కడుతుంది. ప్రేరణనిచ్చే సినిమా ‘ఆతొంకొ’. యూ ట్యూబ్లో సబ్టైటిల్స్ తో అందుబాటులో వుంది. తప్పక చూడండి. ♦

అపనమ్మకం! (29వ పేజీ తరువాయి)

పిల్లలను తల్లికి చూపించినా ఆమె వారిని సరిగా చూడదు. నేనే పిల్లవాడు పుట్టినరోజునాడు ఆమెను రమ్మని కబురు చేశాను. కానీ నేను రానని చెప్పింది.

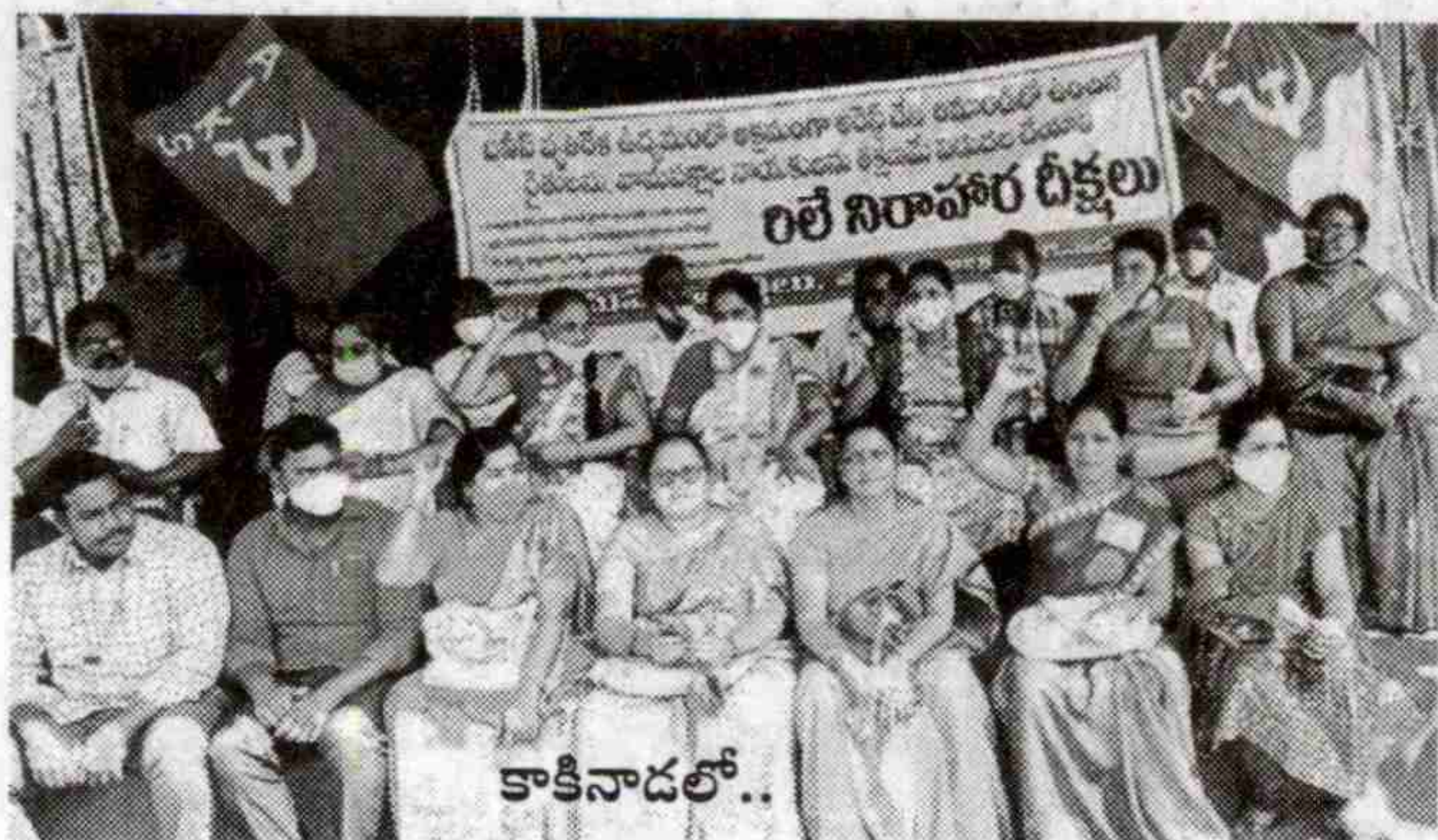
నిజంగా ఆమెకు బాబుపై ప్రేమ ఉంటే ఆరోజే వచ్చేది కదా. మా అత్త కూడా మనవడి పుట్టినరోజు వెళ్దామని బతిమాలింది. కానీ గౌరి ససేమిరా రానని చెప్పింది. మా ఇంటికి రాలేదు. కానీ మా ఇంటి ముందు నుంచే ఊళ్లో జరిగే జాతరకు వెళ్లింది. ఆమె ఈ పద్ధతులన్నీ మార్చుకోకుంటే ఆమెతో కలిసి ఉండటం కష్టం. నా పిల్లలను నేనే పెంచుకుంటా. నాకిచ్చేయమనండి అని ఐదవ పెద్దలను అడిగాడు.

వారిద్దరినీ కూర్చోబెట్టి వారికి ఇలా చెప్పారు ఐదవ పెద్దలు.

ఎప్పుడూ పుట్టింట్లోనే ఉండిపోతే నువ్వు పెళ్లి ఎందుకు చేసుకున్నావు అని గౌరిని మందలించారు. భార్య మనసెరిగి మనులు కోవాలని, అనుమానాలు పెంచుకోకూడదని గోవిందుకు చెప్పారు. తనకు అన్న వరస అయినవాడిని కూడా నువ్వు అపార్థం చేసుకున్నావనే కావాలని ఆమె నీకు అతను ఎవరో చెప్పలేదు.

భార్యపై ఎప్పుడూ చేయి చేసుకోకూడదు. కొట్టడం.. తిట్టడం అనేది ఎదుటి వారికి అర్థమయ్యేలాగా చెప్పడం చేతకానప్పుడే జరుగుతుంది. ఇటువంటి పరిస్థితులే భార్యాభర్తల మధ్య అన్యోన్యతకు అడ్డుగోడలు అవుతాయని చెప్పి పంపారు. చిన్న విషయాలపై సర్దుకుపోవడం, రాజీపడటం అనేది ఇద్దరి మధ్య ఉంటేనే ఆ వైవాహిక బంధం కలకాలం నిత్యనూతనంగా ఉంటుంది.

కాకినాడలో..

వీర వనిత నాగలక్ష్మికి ఉద్యమాభినందనలు

దివీస్ వ్యతిరేక పోరాటంలో అక్రమంగా అరెస్టు అయిన 37 మందిలో ఏకైక మహిళ బత్తుల నాగలక్ష్మి. రాజమండ్రి సెంట్రల్ జైలులో ఉన్న ఆమెను కరోనా నేపథ్యంలో కుటుంబ సభ్యులు కూడా కలిసే అవకాశం లేకుండా చేశారు. 37 రోజులపాటు తన ఇద్దరు పిల్లలకు, భర్తకు, కుటుంబానికి దూరంగా ఆమె అనుభవించిన బాధ వర్ణనాతీతం. ఒక సాధారణ గృహిణి అనుకోని ఘటనలో అరెస్టుఅయి 37 రోజులు తన అన్నవారెవరినీ చూడకుండా జైలులో గడపాల్ని రావడం సాధారణమైన విషయం కాదు. అంతేకాదు ఆమె కుటుంబంలో మొత్తం ముగ్గురు అరెస్టు అయి జైలు జీవితం గడిపారు. ప్రజా ప్రయోజనాల కోసం జైలుపాలైన వీరికి ఉద్యమాభినందనలు.

వామపక్ష నాయకులు, రైతులు, ప్రజలను విడుదల చేయాలని కోరుతూ తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడ కలెక్టర్ కార్యాలయం వద్ద జరిగిన దీక్షలలో 4వ రోజు మద్దతుగా ఐదవ పాల్గొంది.

జనవరి 26న నిరసనలు

- శ్రామిక మహిళ, మహిళా సంఘాలు ఆధ్వర్యంలో నవంబర్ 26 రైతు ట్రాక్టర్ పెరేడ్ కోసం ట్రాక్టర్ ట్రైనింగ్ లో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి రమాదేవి, ఎన్ఎఫ్డబ్ల్యుఐ రాష్ట్ర కార్యదర్శి దుర్గా భవానీ, పిఒడబ్ల్యు నాయకులు గంగా భవానీ, కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకురాలు పద్మ, సిఐటియు రాష్ట్ర నాయకులు స్వరూప రాణి, సుబ్బరావమ్మ, దయా రమాదేవి పాల్గొన్నారు.

- బీమవరం డెల్టా జిల్లా కమిటీ

ఆధ్వర్యంలో గణపవరం మండలంలో కేశవరంలో జరిపిన ప్రదర్శనలో జాతీయ నాయకురాలు పుణ్యవతి

పాల్గొన్నారు

- నంద్యాలలో జరిగిన ట్రాక్టర్ ర్యాలీలో ఐదవ నాయకులు రత్నమ్మ పాల్గొన్నారు.

- నెల్లూరు నగరంలో ఎడ్ల బండ్లతో జరిపిన ర్యాలీలో మస్తాన్ బీ, టి.శివకుమారి పాల్గొన్నారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో, సత్తెనపల్లి టౌన్ లో నాసర్ బీ గద్దె ఉమ శ్రీ, ఎస్

దుర్గాబాయి, ధరణికోట విమల, గుంటుపల్లి రజనీ కుమారిలతోపాటు 45 మంది మహిళలు పాల్గొన్నారు.

నరసరావుపేటలో 10 మంది

పాల్గొన్నారు

- కర్నూలులోని న్యూ సిటీ నుండి 158 మంది, ఓల్డ్ సిటీ నుండి 96 మంది మొత్తం 254 మంది మహిళలతో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ర్యాలీ నిర్వహించారు.

కర్నూలులో..

- తూర్పుగోదావరి జిల్లా (కాకినాడ) అమలాపురంలో.. నిరసన ప్రదర్శన జరిగింది. నాగవరలక్ష్మి పాల్గొన్నారు.

రైతుల పోరాటానికి

మద్దతుగా నిరసనలు

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా పిడుగురాళ్ల పట్టణంలో, గుంటూరు జిల్లా ఫిరంగిపురం మండలం పొనుగుపాడులో మహిళలు మానవహారం జరిపారు. రత్నకుమారి

బీమవరంలో..

సత్తెనపల్లిలో

పాల్గొన్నారు

- సత్తెనపల్లిలో మానవహారం నిర్వహించారు. విమల, బాలకృష్ణ ప్రసంగించారు. మునగా జ్యోతి, నాగలక్ష్మి, సాయిబాబా పాల్గొన్నారు

గజపతినగరంలో

- యడ్లపాడు మండలం

లింగారావుపాలెంలో మహిళలు కొవ్వత్తులతో మద్దతు తెలిపారు. తోకల కోటేశ్వరరావు, గోగడ హరిబాబు మాట్లాడారు.

చిత్తూరు జిల్లాలో..

- చిత్తూరు జిల్లాలో పలు చోట్ల కేంద్ర ప్రభుత్వం తెచ్చిన వ్యవసాయ చట్టాలు రద్దు చేయాలని కోరుతూ జరిపిన నిరసనలో అంగన్వాడీ కార్యకర్తలు, ఐదవ నాయకులు పాల్గొన్నారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో మహిళా కూలీలతో నిరసన చేపట్టారు. రంజాన్, నాసర్ని పాల్గొన్నారు

ప్రభావతి పాల్గొన్నారు.

- నెల్లూరు రూరల్ ఐదవ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ఆర్టీసీ బస్టాండ్ సెంటర్లో మానవహారం నిర్వహించారు.

అనంతరం విఆర్సి సెంటర్ అంబేద్కర్ విగ్రహం వరకు ర్యాలీ నిర్వహించి నల్ల చట్టాల ప్రతులను దహనం చేశారు.

- వెస్ట్ కృష్ణా గుడివాడలో నిరసన కార్యక్రమాలు చేపట్టారు.

- తూర్పు గుంటూరు జిల్లాలో మహిళా సంఘాల ఐక్యవేదిక ఆధ్వర్యంలో శంకర విలాస్ వద్ద 43

మందితో నిరసన ప్రదర్శన చేశారు. కలెక్టర్ ఆఫీస్ వద్ద 40 మంది అంగన్వాడీలతో నిరసన కార్యక్రమం జరిగింది.

- సంఘం, సమాఖ్య ఆధ్వర్యంలో కర్నూలులో సి క్యాంపు సెంటర్లో మహిళలు కొవ్వత్తుల ప్రదర్శన నిర్వహించారు. ధనలక్ష్మి, అలివేలమ్మ బాగ్యలక్ష్మి, మాట్లాడారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకురాలు పద్మ, ఉమ, రషీదా, శ్రావణి, లలితమ్మ పాల్గొన్నారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా నకరికల్లు మండలం చేజర్లలో రైతులకు మద్దతుగా నిరసన కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

- విజయనగరం జిల్లా గజపతినగరంలో ప్రజా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో నిరసన కార్యక్రమం జరిగింది.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా మేడికొండూరులో నిరసన ప్రదర్శన జరిగింది. భీమవరం డెల్టా జిల్లా కమిటీ ఆధ్వర్యంలో శ్రామిక మహిళలు నిరసన తెలిపారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా రాజుపాలెం గ్రామంలో నిరసన కార్యక్రమంలో దుర్గాబాయి పాల్గొన్నారు.

- విశాఖ జిల్లా పెందుర్తిలో జరిగిన సమావేశంలో ఢిల్లీలో రైతు పోరాటానికి మహిళలు మద్దతుగా నిలవాలని ఐదవ నగర కార్యదర్శి డా.ప్రియాంక పిలుపునిచ్చారు.

గుడివాడలో..

- నెల్లూరు జిల్లా మర్రిపాడు మండలంలో నిరసన తెలిపారు. రాష్ట్ర వ్యాప్త ఆందోళనలను జయపత్రం చేయాలని కోరారు.

సంక్రాంతి ముగ్గుల పోటీలు

విజయవాడ పశ్చిమ

నియోజకవర్గం 43వ డివిజన్‌లో ఐదవ, డివైఎఫ్‌ఐ, ఎస్‌ఎఫ్‌ఐ, సిఐటియు, కెవిపిఎస్ ఆధ్వర్యంలో ఉరుముల నగర్ పార్క్ సెంటర్‌లో సంక్రాంతి ఆటల పోటీలు, ముగ్గులు పోటీలు నిర్వహించారు. డి రమాదేవి, శ్రీదేవి, ఆదిలక్ష్మి, విజయలక్ష్మి, మంగ, ఫరీదా, బి సత్తిబాబుపాల్గొన్నారు.

- గొందిపల్లంలోని సుందరయ్యనగర్‌లో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు. - క్రోసూరు మండలం ఊటుకూరులో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా రాజుపాలెం మండలం కొండమోడులో ముగ్గుల పోటీ నిర్వహించారు. గద్దె ఉమ శ్రీ మాట్లాడారు. ఇదే జిల్లా క్రోసూరు మండలం ఊటుకూరులో ముగ్గులు పోటీలు నిర్వహించారు. ఉమ శ్రీ

ఒంగోలులో..

అమలాపురంలో..

పాల్గొని ప్రసంగించారు. -

ఒంగోలులోని 48వ డివిజన్‌లో ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.

- తూర్పుగోదావరి జిల్లా అమలాపురం మేట్లకాలినిలో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు.

- నెల్లూరులోని 4వ డివిజన్ పరిధిలోని మైపాడుగేటుసెంటర్ వద్ద కనుమ పండుగ సందర్భంగా పులిహోర పంపిణీ చేశారు. నెల్లూరు రూరల్ 21 వ డివిజన్ నక్కలగుంటలో, 24వ డివిజన్ చలపతి నగర్‌లో, కావలిలో వెంగళరావునగర్ వద్ద సంక్రాంతి ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు.

25వ డివిజన్ బృందావనకాలనీ, 24వ డివిజన్ సుందరయ్యనగర్‌లలోనూ, 25వ డివిజన్ సుందరయ్యనగర్ సీ, డి బ్లాక్, జఘవానగర్‌లలోనూ, 32వ డివిజన్ మల్లాయగుంటలోనూ ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు. 25వ డివిజన్ జెక్కావెంకన్న నగర్ నందు ఆటల పోటీలు, 26వ డివిజన్ బుజబుజ నెల్లూరు భగత్

సింగ్ కాలనీ, రాంనగర్‌లలో ఆటల పోటీలు నిర్వహించి బహుమతులు ప్రదానం చేశారు. 30వ డివిజన్ విఎంఆర్ నగర్‌లో, 53వ డివిజన్ పరిధిలోని వేంకటేశ్వర పురం, గాంధీ గిరిజన కాలనీలలో ముగ్గులు, మ్యూజిక్

ల్ చైర్స్ పోటీలు నిర్వహించారు. 31వ డివిజన్ వైఎస్సార్ నగర్, రవిచంద్ర కాలనీలలో ముగ్గుల పోటీలు, 32వ డివిజన్ అంబాపురం గిరిజన కాలనీ

భోగి మంటల్లో ప్రతుల దహనం

- విజయవాడ బెంజి సర్కిల్‌లో మహిళా సంఘాల ఆధ్వర్యంలో రైతు వ్యతిరేక చట్టాలు భోగి మంటల్లో వేసి నిరసన తెలిపారు. రమాదేవి, కేశవరావు మాట్లాడారు. పి. దుర్గ భవాని, గంగాభవాని, సుంకర పద్మశ్రీ, స్వరూపరాణి, శ్రీదేవి, దుర్గాంబ, రాణి, అంజలి సరోజ, మాలతి, అజయ్ కుమార్, మురళి కృష్ణ, కళ్యాణ్, వెంకటేశ్వరరావు, ప్రసన్న, నాగేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు. - చిత్తూరు జిల్లా మదనపల్లి, పీలేరు, పలమనేరు, కొత్తకోట, మదనపల్లి అర్బన్ లో భోగి మంటల్లో వ్యవసాయ చట్టాల ప్రతులను మంటల్లో దహనం చేసి నిరసన తెలిపారు. - తణుకు, జగ్గయ్యపేట, నెల్లూరులోని 16వ డివిజన్‌లో, 6వ డివిజన్, పెనుకొండ మండలం తిమ్మాపురం ఎస్సీ కాలనీలో, గుంటూరు జిల్లా రాజుపాలెంలో, గుంటూరు ద్వారకానగర్‌లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో వ్యవసాయ ప్రతుల కాపీని భోగి మంటల్లో వేసి నిరసన తెలిపారు.

చిత్తూరు జిల్లాలో..

ఆటలపోటీలు నిర్వహించారు. నెల్లూరు జిల్లా మర్రిపాడు మండలం మర్రిపాడు బీసీ కాలనీ, ఎస్సీ కాలనీలో మహిళలకు మ్యూజికల్ చైర్స్, ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించి విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

- కృష్ణా జిల్లా గుడివాడలోని ధనియాలపేటలో బాబుజి మఠం వాటర్ ప్లాంట్ వెనుక రోడ్లో, కొత్తపేటలో మూడవ రోడ్లో మ్యూజికల్ చైర్, లెమన్ స్పూన్, పరుగు పందెం, ముగ్గుల పోటీలు, నిర్వహించి ప్ర థమ, ద్వితీయ, తృతీయ బహుమతులు ప్రదానం చేశారు. ఈ కార్యక్రమంలో పీ రజిని, మీన, సమీర్, చంటి పాల్గొన్నారు.

- పాత గుంటూరులో ఐదవ, డివైఎఫ్ఐ, సిఐటియు ఆధ్వర్యంలో ఆటల పోటీలు జరిగాయి.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో ఆటల పోటీలు

ఐదవ క్యాలెండర్ ఆవిష్కరణలు

- ఐదవ ప్రచురించిన నూతన సంవత్సర క్యాలెండర్ను రాష్ట్ర సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ మంత్రి పీ విశ్వరూప్ అమలాపురంలోని మంత్రి క్యాంపు కార్యాలయంలో ఆవిష్కరించారు.

- తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడలో ఐదవ 2021 క్యాలెండర్ను నరసాపురం మున్సిపల్ కమిషనర్ సత్యవేణి ఆవిష్కరించారు.

నిర్వహించారు.

- ఎటపాక మండలం కుసుమనపల్లిలో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు.

కార్యక్రమంలో ఐ.పద్మావతి, సోయంవీరమ్మ, అపకా సమ్మక్క పాల్గొన్నారు.

- నరసాపురంలో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు.

- హిందూపూర్ దక్షిణ కమిటీ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సోమందేపల్లి పెనుగొండలో రైతు గెలవాలి పేరుతో ముగ్గులు వేశారు.

- తణుకులోని 7, 12, 14 వార్డు ల్లో ఆటలు ముగ్గులు పోటీలు నిర్వహించి, విజేతలకు బహుమతులు ప్రదానం చేశారు.

- కర్నూలులోని 37వ వార్డు నేతాజీ హౌసింగ్ కాలనీలో ముగ్గుల పోటీలు, ఆటల పోటీలు నిర్వహించారు.

విజేతలకు బహుమతులు అందించారు. రేవతి, రాముడు, అలివేలమ్మ,

నల్ల చట్టాల రద్దు కోసం ప్రజా సంఘాల నిరసనలు

వ్యవసాయ నల్ల చట్టాల రద్దే లక్ష్యమని చాటుతూ జనవరి 18న విజయవాడ నగరంలో వివిధ ప్రజా సంఘాల, మహిళా సంఘాల ఐక్య వేదిక ఆధ్వర్యంలో ప్రదర్శన, సభ జరిగాయి. వ్యవసాయ పనిముట్లు పలుగు, పార, గడ్డి మూటలతో మహిళలు తరలివచ్చారు. పాత ఐస్టాండ్ దగ్గర ప్రారంభమైన ఈ ర్యాలీ లెనిన్ సెంటర్ వరకు నినాదాలతో సాగింది. లెనిన్ సెంటర్లో జరిగిన సభలో రమాదేవి మాట్లాడారు.

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో మహిళా సంఘం,

రైతు సంఘం కలిసి నిరసన తెలిపారు. తిరుపతిలో ఐదవ ప్రజాసంఘాలు, మహిళా రైతుల ఆధ్వర్యంలో నిరసన కార్యక్రమం జరిగింది.

- నంద్యాలలో తహసీల్దార్ కార్యాలయం వద్ద ధర్నా నిర్వహించారు. బాలకొండ హాల్ సెంటర్లో అంగన్వాడీ కార్యకర్తలతో మానవహారం నిర్వహించారు.

హన్మమ్మ, జమ్మత్ బేగం, లక్ష్మీకొండమ్మ, శాంతకుమారిలతో పాటు వంద మంది అంగన్వాడీ వర్కర్స్, నిర్మలమ్మ, ఇయల్ యస్ రత్నమ్మ, లక్ష్మణ్, మహమ్మద్ గౌస్, శివ, లక్ష్మణ్ పాల్గొన్నారు.

- నెల్లూరులో గాంధీ బొమ్మ సెంటర్ వద్ద ప్రజాసంఘాల నగర కమిటీల ఆధ్వర్యంలో మానవహారం, ప్రదర్శన జరిగాయి.

- తిరుపతి జిల్లా కెవిబిపురంలో వినూత్నంగా పంట పొలాల్లో ఐదవ, మహిళా రైతుల ఆధ్వర్యంలో నిరసన కార్యక్రమం చేశారు. రైతులకు మద్దతుగా చంద్రగిరిలో అంగన్వాడీ, మహిళా రైతుల ఆధ్వర్యంలో నిరసన తెలిపారు.

- కానూరులో అంగన్వాడీలు ప్రదర్శన చేశారు.

పుణ్యవతి, పద్మ, మద్దిలేటి, గోవర్ధన్ అమ్మ పాల్గొన్నారు.

- తిరుపతి టీటీడీ క్వార్టర్స్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు.

- చింతూరు మండలం, ఏడురాళ్లపల్లిలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో ముగ్గుల పోటీ నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో ముగ్గుల రంగమ్మ, సుబ్బమ్మ పాల్గొన్నారు.

సావిత్రిబాయి

పూలే 189వ జయంతి

- పశ్చిమ గుంటూరు జిల్లా సత్తెనపల్లిలో సభ జరిపి నివాళి అర్పించారు.

- తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడ జిల్లాలో రిచోట్ల పూలే జయంతి కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు.

వెళ్లిన మహిళపై గుడి పూజారి, అతని అనుచరులు అత్యాచారం చేసి అత్యంత దారుణంగా హత్య చేసిన ఘటనకు నిరసనగానూ, నిందితులను వెంటనే అరెస్ట్ చేసి శిక్షించాలనీ డిమాండ్ చేస్తూ విజయవాడలోని

లెనిన్ కూడలి వద్ద మహిళలు కొవ్వొత్తులతో ప్రదర్శన చేశారు. ముఖ్యమంత్రి యోగి రాజీనామా

చేయాలని డిమాండ్

చేశారు. ఎన్ఎఫ్ఐడబ్ల్యూ, ఐదవ పిఓడబ్ల్యూ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో దుర్గంబ, పద్మ పాల్గొన్నారు.

- నెల్లూరులో ఐదవ జాతీయ కోశాధికారి పుణ్యవతి, కార్యదర్శి రమాదేవి పాల్గొన్నారు. 21వ డివిజన్

డి.డి.వరలక్ష్మి, శ్రీనివాసరావు, కోన శాంతి పాల్గొన్నారు.

- విశాఖ రూరల్ జిల్లా పెదబయ్యలు మండలంలో రైతులకు మద్దతుగా జనజాగరణ జరిగింది.

స్థానికం..

- పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా మంగుటూరులో ఆత్మహత్య చేసుకున్న వాలంటీర్ కుటుంబ సభ్యులను ఐదవ నాయకులు పరామర్శించారు.

- ప్రేమపేరిట మోసగింపబడి ఆత్మహత్యాయత్నానికి పాల్పడి ప్రాణాపాయ స్థితిలో ఉన్న పూజారి ప్రియాంక (18)కు ప్రభుత్వమే కార్పొరేట్ వైద్యం సదుపాయం కల్పించి ఆమె ప్రాణాలను కాపాడాలని ప్రజా సంఘాలు కడప జిల్లా రాయచోటి తహసీల్దార్ కార్యాలయం ఎదుట భారీ ఎత్తున ధర్నా కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాయి.

- చిత్తూరు జిల్లా నారాయణవనం మండలం సముదాయం యానాది కాలనీలోని 12 సంవత్సరాల గిరిజన బాలిక పట్ల అసభ్యకరంగా ప్రవర్తించిన అగ్రకుల పెత్తందారులపై ఎస్సీ, ఎస్టీ అట్రాసిటీ చట్టం, ఫోకో చట్టం కింద కేసు నమోదు చేసి అరెస్టు చేయాలని, బాధితులను పరామర్శించిన ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి డిమాండ్ చేశారు.

- ఢిల్లీలో జరుగుతున్న రైతు పోరాటానికి నెల్లూరులో, కర్నూలులో సహాయ నిధి వసూలు చేశారు.

- పాత గుంటూరులో, మారుతీ నగర్లో సావిత్రిబాయి పూలే చిత్రపటానికి ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మహిళలు పూలమాలవేసి నివాళులు అర్పించారు. కర్నూల్లోని ఇందిరాగాంధీ నగర్లో జరిగిన కార్యక్రమంలో నిర్మల, అరుణ కుమారి కిరణ్మయి, పర్వీన్ పాల్గొన్నారు. ఒంగోలు, పార్వతీపురంలో సావిత్రిబాయి పూలే జయంతి కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

బదాయ ఘటనకు నిరసనలు

- ఉత్తరప్రదేశ్ బదాయ ఆశ్రమంలోకి

మాగుంట లేఅవుట్లో దీపాలు వెలిగించిన కార్యక్రమంలో ఎస్ వరలక్ష్మి పాల్గొన్నారు. నెల్లూరు రూరల్

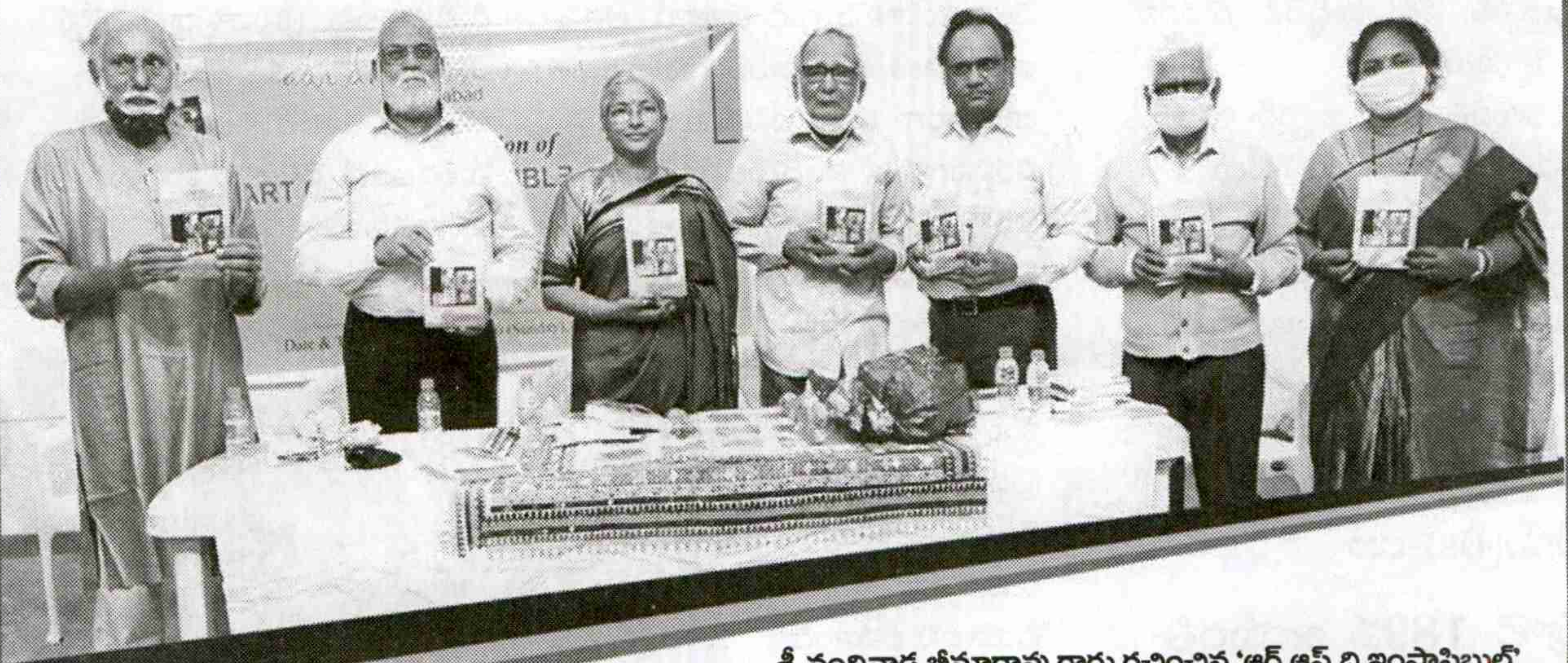
33వ డివిజన్ వెంగళ రావునగర్లో దీపాలు వెలిగించి నిరసన తెలిపారు. వినుకొండలో, మదనపల్లిలో రెండు చోట్ల, తిరుపతి మునిసిపల్ ఆఫీస్ వద్ద నిరసన తెలిపారు.

ఐదవ ఆధ్వర్యంలో

జన జాగరణ

- కసింకోటలో 2021కి స్వాగతం పలుకుతూ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో కొవ్వొత్తులు వెలిగించి "జనజాగరణ" కార్యక్రమం నిర్వహించారు.

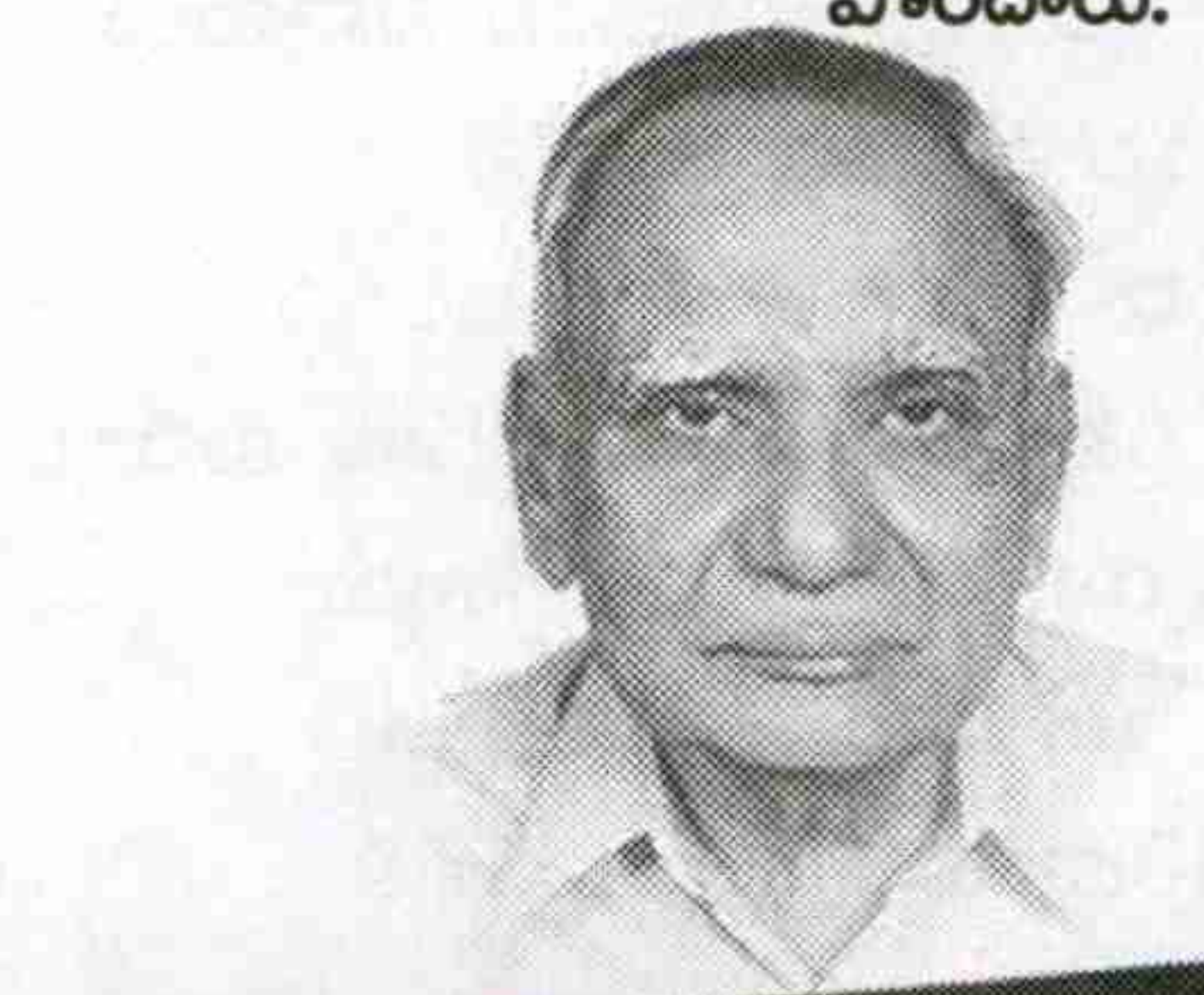
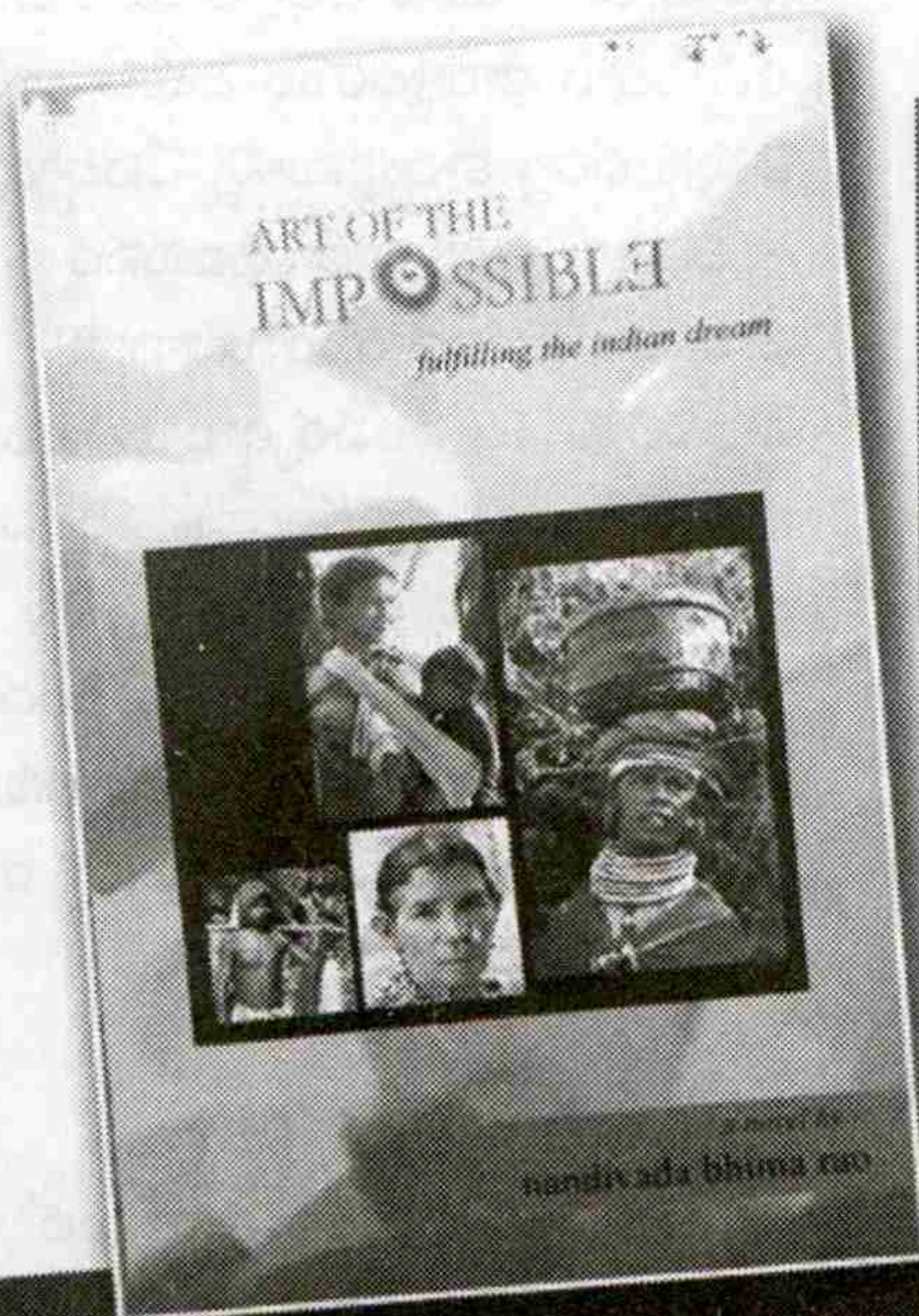

ఆర్ట్ ఆఫ్ ది ఇంపాసిబుల్ పుస్తకావిష్కరణ శుభాకాంక్షలు

శ్రీ నందివాడ భీమారావు గారు రచించిన 'ఆర్ట్ ఆఫ్ ది ఇంపాసిబుల్' పుస్తకంలో .. 1940 దశకంలో విశాఖ ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ విద్యార్థి దశలోని నలుగురు స్నేహితులు పదేళ్లకొకసారి కలిసి నలందా గ్రూప్ పేరుతో సమావేశమై ఆ పదేళ్లలో సమాజంలోనూ, రాజకీయ రంగంలోనూ జరిగిన మార్పులు, పరిణామాలు చర్చించుకుంటూ చదువురులకు సామాజిక దర్పణంగా ఈ పుస్తకాన్ని మలిచారు. సీనియర్ పాత్రికేయులు, మాజీ కేంద్ర సమాచార కమిషనర్ శ్రీ మాడభూషి శ్రీధర్ గారి చేతుల మీదుగా ఈ పుస్తకాన్ని 2020 డిసెంబరు 27వ తేదీన హైదరాబాద్ లో ఆవిష్కరించారు. ఈ రచనలో ఆదివాసీలు, దళితుల ఉనికి పోరాటాలు ముఖ్యమైన ఇతివృత్తంగా ఉంటాయి. తొమ్మిది పదుల వయస్సులో ఉన్న ఈ రచయిత సామాజిక చైతన్యమూ, రాజకీయ విజ్ఞానమూ కలిగి ఉండి వివిధ ఉద్యమాలపైనా, సామాజిక అణచివేతకు గురైన బలహీనవర్గాల పోరాటాలపైనా సంపూర్ణ అవగాహన, బాధ్యత ఉన్న వ్యక్తి. వీరు కేంద్ర ప్రభుత్వంలో అకౌంటెంట్ జనరల్ గా, ఆడిట్ బోర్డు సభ్యునిగా పని చేసి ఉద్యోగ విరమణ పొందారు.

పుస్తకం వెల : రూ.300/-
ప్రతుల కోసం సంప్రదించాల్సిన
నంబర్లు : 99591 51546,
98494 57957

శ్రీ నందివాడ భీమారావు గారు,
ఆర్ట్ ఆఫ్ ది ఇంపాసిబుల్ పుస్తక రచయిత

గుడివాడలో..

విజయవాడలో..

సంక్రాంతి సంబరాలలో..

విద్యా ఆధ్వర్యంలో రాష్ట్రంలోని పలు చోట్ల సంక్రాంతి సంబరాలు నిర్వహించారు. పిల్లలు, పెద్దలకు ఆటల పోటీలు, ముగ్గుల పోటీలు నిర్వహించారు. విజేతలకు బహుమతులు అందించారు.

నర్సాపురంలో..

గుంటూరులో..

నెల్లూరులో..

తణుకులో..

వ్యవసాయ రంగాన్ని కార్పొరేట్లకు అప్పగించే 3 నల్ల చట్టాల ప్రతులను భోగి మంటల్లో వేసి రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విద్యా నిరసన తెలిపింది. సాంత భూముల్లోనే అన్నదాతలు కూలీలుగా మారే ప్రమాదముందని మహిళలు నిరసించారు.

**భోగి మంటల్లో
నల్ల చట్టాలు!**

విజయవాడలో..

విశాఖపట్నంలో..

రైతు గర్జన!

3 వ్యవసాయ

నల్లచట్టాలను రద్దు

చేయాలని కోరుతూ

రెండు నెలలుగా ఢిల్లీ రోడ్డుపై

పోరాడుతున్న రైతులకు మద్దతు

పెరుగుతోంది. దేశ వ్యాప్తంగా అన్ని

ప్రజాసంఘాలు, పార్టీలు అండగా

నిలుస్తున్నాయి. సంఘభావ ఆందోళనలు

చేపడుతున్నాయి. అందులో భాగంగా రాష్ట్ర

వ్యాప్తంగా జరిగిన ఆందోళనల్లో ఐదవ విస్తృత

నిరసనలు తెలిపింది.

నెల్లూరులో..

తిరుపతిలో..

విజయవాడలో..

కడపలో..

నంద్యాలలో..

ఒంగోలులో..

బీమవరంలో..

విజయనగరంలో..

అనంతపురంలో..

గుంటూరులో..

విశాఖలో..

చైతన్య మాసవి

ఐదవ రాష్ట్ర కార్యాలయం

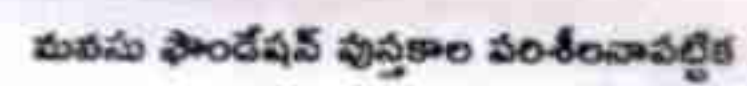
31-5-6, ప్రకాశరావు వీధి,

మారుతీ నగర్, చుట్టుగుంట వద్ద,

విజయవాడ-4, ఆంధ్రప్రదేశ్,

ఫోన్ : 94900 98620

పుస్తకం పేరు	KRSA101M230
పుస్తకం వీరు	చైతన్య మావది
తారీఖు	23 February 2025
మొందు లెట్టు	45
వెనుక లెట్టు	55
మొత్తం పేజీలు	110
పేర్ల పైకా పేజీలు	10
ఖాళీ పేజీలు	10
లేని పేజీలు	10
తయారు చేసినది	S. Jayashree
పేజీలు విడదీసినది	S. Jayashree
స్కాన్ చేసినది	K. Raveen
పరీక్ష చేసినది	hema
పేజీలు పరిశీలించినది	
ప్రింటింగు చేసినది	
స్కానింగు చేసినది	
పరిష్కరి	2004